

ဝင်္ဂလိက်ပတ်မန်

ဝင်္ဂလိက်ပတ်မန်ကို ထုတ်ဝေရန်အတွက်
ဝန်ကြီးဌာန၏အမည်အောက်တွင်

အလုပ်အကိုင်များကို

ထုတ်ဝေခြင်းပတ်သက်၍ (မူအပြော)

ဝင်္ဂလိက်ပတ်မန်

ဂကောံဗ္ဗောန်လိက်ပတ်မန်ကောံယောန်သွာင်ဗုဒ္ဓဘာသာ
အလုံဒေသရးမန်
တက်တြးပတိတ်လင်ရောင်။ (မူအပြောံ)

၂၅၅၃ - သွံံ ၊

၂၀၁၀ - သွံံ ၊

၁၃၇၁ - သွံံ

မာတိကာ

လှေ့င်	ပရူပရာ	မှက်လိက်
▼	▼	▼
၁။	ဂလာန်နိဒါန်	
၂။	လိက်ပတ်မှူးဂ်	၁
၃။	နဲဇ္ဇောန်ဝင်လိက်ပတ်မန်	၅
၄။	ဂလာန်ဗွန်	၈
၅။	ဝင်လိက်ပတ်မန်	၁၁
၆။	ဘာပရေင်ပညာကောန်ဂကူမန်	၂၂
၇။	ကဏ္ဍပရိယတ္တိမန်	၂၃
၈။	လိက်ပတ်မန်ကောံကျ်ဇှော်အွာအစွောံ	၂၈
၉။	ပြဒ္ဒညာလိက်ပတ်မန်	၃၀
၁၀။	မအက္ခရ်မန်တမ်မူလ	၃၀
၁၁။	ဒွက်ကဗျစပ်ကိုလိက်ပတ်မန်	၃၁
၁၂။	မအက္ခရ်မန်ကောံမှာထေရ်ဗုဒ္ဓယောသာ	၃၂
၁၃။	မှာထေရ်ဗုဒ္ဓယောသာဂ် မုဂကူရော	၃၃
၁၄။	မအက္ခရ်မန်ကောံအက္ခရ်ပုဏ္ဏ	၃၄
၁၅။	လိက်မန်ခေတ်ပိခေတ်	၃၅
၁၆။	ကဏ္ဍအက္ခရ်မန်	၃၇
၁၇။	ဗိမအက္ခရ်မန်ချီဒရာင်ပြိုင်လှာဲကျင်	၃၉
၁၈။	ကဏ္ဍဂစိုတ်စ်	၄၂
၁၉။	လိက်ပတ်မန်ဂ်ဒ်လိက်ပတ်ကဆံင်သ့င်	၅၄
၂၀။	လိက်ပတ်မန်ပွဲခေတ်ဏံမူဟိုတ်ဟံတ်(တော)တက်ရော	၅၅
၂၁။	ကသပ်ဂကောံသံဃမဟာနာယက	၅၆
၂၂။	ဗိုဘာသာမန်ချိုက်ပေင်လ္လှူဂလာန်ပါဠိ	၅၉
၂၃။	ဂလာန်နိဂီ	၆၄
၂၄။	လှောဝ်ဗိုတင်သ့ာန်-သဘင်သ့ာန်လိက်	၆၆

ဂလာန်နီဒါန်

ပွဲလောကဏံ တပညာတံ ကိုလဝ်ခန်ဇ္ဇောန် ကုပိုမိုဟ်တံ ဗိုလီရောဟိုမ္မး-
လိက်ပတ်မ္မးကို ဒိုစုအာဟာရကုဟ်မိုဟ်တံရ၊ စိုန်ဂ်လေဝ် စုမ္မးကို ဒိုဂဉ္ဇဲလေဝ်နွံ၊
ဒိုဂိုလေဝ်နွံရ၊ လိက်ပတ်ကို သွက်ကုဟ်မိုဟ်တံ နဒဒိုဂဉ္ဇဲ ချေက်ဖိုလ်လေဝ်မာန်၊ နဒဒိုဂိုချေက်
အန္တရဲလေဝ်မာန်ရ။

ဒးဂိုပွဲစုမ္မး ဆမိုဟ်မွဲဝေပောင် ချိုတ်မာန်ရ၊ ဒးဂိုပွဲလိက်ပတ်မ္မး သွက်ဂကုချိုတ်
ကုက်မာန်ရ။ ဟိုတ်ကိုရ ဇာပ်ညးမသေသိုလိက်ပတ်ဂမိုင် လိက်ပတ်နွံကိုအာဟာရ ဒိုဝေက်ကုဟ်
တံကို သွးရဲစထေက်ရောင်-တပညာတံဂးလဝ်ရ။

ဟိုတ်ဒိုသတ်ကိုရ အလံဂကုမနိုပို-လိက်ပတ်မန် မွဲကိုရ်သာကြက်သာရ ဒိုဝေက်ကုဟ်ကို
လွခယျထေင်ကေတ်လိက်ပတ်ဒိုဂိုညး၊ လိက်မိ ပိုကို ဆောင်လံ ဟံဒိုလိက်ဂိုရ၊ ဟိုတ်ကိုရ
“ ဂကောံဇ္ဇောန်လိက်ပတ်မန် ကောံ ယေန်သွင်ဗုဒ္ဓဘာသာ - အလံဒေသရးမန် ”
နကိုဥတုကညင် ဗွတ်ချိုဒရောင်မာန် ဖိုလ်ခေပိုပိုဒိုင်စသိုင်ရ၊ လိက်ပတ်မန်ကို ဒိုလိက်ပတ်
ဂကုပိုရောင်၊ လိက်ပတ်ဇော်မောင်မ္မး ဂကုပိုကဆံင်သျှင်တိုန်ရောင်၊ ရသတ်ဝံ ပွဲစိုတ်ကွးဘာတံ
ပွဲစိုန်ဝန်အာကို ညးညးအဲအဲပိုတ်လီ ဒးရင်တျင်ရ၊ ခေတ်ကွာတေံ ပွဲဝင်ကောန်ဂကုပို လိက်ပတ်
မန်ပို စိုတ်လီဇော်မောင်ကုင်ရောင် လိက်တံမန် မွဲပွဲသျှင်မ္မးကို၊ မွဲပွဲကိုန်ချင်ပိုကို ဒိုင်ပဒသက်သီ
ရဏောင်။

ခေတ်ဏံကောန်ကွးဘာသျှောတ်တံတံ ညးလီကို လိက်မန်ဂ်လိက်လကု၊ လိက်ကုကို
ညင်ပိုအံထေင်ခယျဗိုကို ပိုသွးသောင်ထွးရ၊ အရေဝ်မန်ကို ဒိုအရေဝ်ပိုရောင်၊ ပိုဟိုအရေဝ်မန်မ္မး
ဒးဂုကိုညးကိုရော၊ လိက်ပတ်မန်ကို ဒိုလိက်ပတ်ပိုရောင်၊ ပိုဇ္ဇောန်လိက်မန်မ္မး ဒးဖေက်ညးကိုရော၊
လက်သန်ပရေင်မင်မွဲဂကုတံဏံ - ညင်ပွဲမက်ဂတဝိပြာကတ်အာကို ပိုဒးစန်ဒက်ရောင်၊ ရသတ်ဝံ
မိက်ပွဲလံထွးဏာဆစိုတ်ကွာရ။

ဂကောံဇ္ဇောန်လိက်ပတ်မန်ကောံယေန်သွင်ဗုဒ္ဓဘာသာ
အလံဒေသရးမန်

လိက်ပတ်မွဲ

ပွဲလိက်ပတ်ဘာသာပါဠိတေံဂ် “ အံ ” ဂ် န်ဗျုတ်တဲ ပွဲလိက်ပတ်ဘာသာမန်ဝံ “ အံ ” ဂ် န်ဗျုတ်ရဲရ၊ ပွဲလိက်ပတ်ဘာသာပါဠိတေံဂ် “ အ ” ဂ် န်ဗျုတ်ရဲတဲ ပွဲလိက်ပတ်ဘာသာမန်ဝံ အ ဂ်ဗျုတ်ရဲလေဝ်ဒ် ဗျုတ်လေဝ်ဒ်ရ။ ကာလ န်ဗျုတ်ရဲမွဲး ချဲသက်ကံဂ်ဖျောတ်စ အ မွဲမဟေင်ရ၊ ကာလပံင်ကောံဗျုတ်မွဲး အတိုင် ရမျာင်ဗျုတ်ထတ်, သာဂ် ဒေတ်ဗက်အာရ၊ ကာလဒ်ဗျုတ်မွဲး ကလေင်ပံင်ကောံဗျုတ်ရဲ (၁၂)မတဲ ဖျောတ်ဗိုစရ၊ ဥပမာ - အ အာ အိ အီ အု အူ အေ အဲ အော အံ အံ အး၊ ကာလချူစမပွဲကိုသိုင်အိန်, အောန်အိုတ်, အောပ်ဗွတ်ဂ်မွဲး အ-ဂ်ဗျုတ်ရ။ မူဟိုတ်ရော အ-ဂ်ယတ်ရဒ်ဗျုတ်ရဲမွဲး သျှိတ်ပံင်ကောံဗျုတ်ရဲဟိုတ်ဟံမွဲးရောင်။

လိက်မန်ဂ် လိက်မန်ရ၊ လိက်ပါဠိဂ် လိက်ပါဠိရ၊ ဘာသာမန်ကောံဘာသာ ပါဠိဂ်ဟိုတ်နုဒ်ဒိုင်ညးတူဟ်အဲတူဟ်တဲ လိက်မန်လေဝ်ဒေတ်ဗက်လိက်ပါဠိဟံသေင်၊ လိက်ပါဠိလေဝ် ဒေတ်ဗက်လိက်မန်ဟံသေင်ရ၊ ပါဠိလျှိုတအံဂ်ဟိုတ် နူတူင်လအာ ကြပ်ညောန်ဒိုင်ကိုဘာသာမန်တဲ ဗွတ်စုတ်လဝ်ပွဲလိက်ပတ်ဘာသာမန် နွတ်ဗွဲမဂိုင်ရ။ ဆဂး ဂလာန်စေါဟာရတံဂ် န်ဂလာန်ဝေါဟာရပါဠိလီတဲ ဂလာန်ဘာသာမန် ဇေတ် ဇေတ်ဟံသေင်ရောင်။

ဥပမာ - မင်္ဂလ - မှီ၊ ကုသလ - ကုသိုလ်။

ဟိုတ်ဂွံပါလဝ်ဗျုတ်ခါဗွမ်

ဂဏောံဗျုတ်ပထမဂ် ဗွဲသတ်ပကတိ ရမျာင်သာဒိုင်တဲ ကာလပံင်ကောံဗျုတ်ရဲ လေဝ် ရမျာင်သျှိတ်တံဂ် သာဗက်စေါအာကိုရ၊ ကာလပံင်ကောံဗျုတ်ဒုတိယကိုဒ်၊ ကာလမံင်ဂတဗျုတ်ဒုတိယကိုဒ် ဗျုတ်ဒုတိယတံဂ် ရမျာင်သာဗက်စေါအာကိုရ။

ဂဏောံဗျုတ်ဒုတိယတအံဂ် ဗွဲသတ်ပကတိရမျာင်ဖြိုင်ဖြိုင်ဟံဒိုင်ရ ကာလပံင် ကောံဗျုတ်ရဲမွဲး ရမျာင်သျှိတ်တံဂ် ဖြိုင်ဗက်အာရ၊ ကာလပံင်ကောံဗျုတ်ပထမကိုဒ်၊

ကာလမံင်ဂတပျဉ်ပထမကိုဒ် ဗျဉ်ပထမတံဂ် ရမုာင်ဖြိုင်ဗက်အာကိုရ ဟိုတ်နူမိက်ဝံ ပါထွေးကိုဂကောံဗျဉ်ရမုာင်သာ၊ ရမုာင်ဖြိုင်တဲ ပါလဝ်ဂကောံဗျဉ်ပထမ၊ ဂကောံဗျဉ် ဒုတ်ယဓါဗွတ်ရ၊ ပါလဝ်လွေင်အကွရ်ဟံ့သေင်၊ ပါလဝ်လွေင်ရမုာင်ရောင်။

ပွဲလိက်ပတ်ဘာသာပါဠိတေံဂ် ဗျဉ်မွဲနိဿဲကိုသွါရ်ဓါပိဟံ့ဝံတဲ ဗျဉ်ဓါပိ နိဿဲကိုသွါရ်မွဲမဝံရ၊ ပွဲလိက်ပတ်ဘာသာမန်ဝံ ဗျဉ်မွဲနိဿဲကိုသွါရ်ဓါမလေဝ်ဝံရ၊ ဗျဉ်ဓါမနိဿဲကိုသွါရ်မွဲမလေဝ်ဝံရ၊ ဗီုဗျဉ်မွဲမ နိဿဲကိုသွါရ်ဓါမ = တိုက်လိက်၊ ဒေန်နီုဇေ၊ တ-ဗျဉ်မွဲမဂ် နိဿဲဒိုင်ကိုကူသွါရ်၊ ဥသွါရ်ဓါမရ။

အကွရ်သံယိုက် ပွဲလိက်ပတ်ဘာသာပါဠိတေံဂ် ဗျဉ်ဓါမ နိဿဲကိုသွါရ်မွဲမ ဗျဉ်ပိမနိဿဲကိုသွါရ်မွဲမတဲ ကိုပ်ကွာ၊ ဗျဉ်ပူ၊ ဗျဉ်လျှုတ်တံဂ် ရမုာင်ကောံဗွန်အာလေဝ် နွံရ၊ လျှုတ်တံဂ် ရမုာင်ဟံ့ကောံဗွန်အာလေဝ်နွံရ၊ ဗီုဗျဉ်ပူ ရမုာင်ကောံဗွန်အာ = တတ္တ၊ တဿ၊ သက္က၊ တ၊ သ၊ က၊ ဗျဉ်ပူ ဗျဉ်လျှုတ်တံဂ် ဒ်ရမုာင်အကွရ်ဂစိုတ်တဲ ရမုာင်ဟံ့တိတ် ရမုာင်ကောံဗွန်အာရ၊ ဗီုရမုာင်ဟံ့ကောံဗွန် = ကတွာ၊ တသွာ၊ တမှာ၊ တ၊ သ၊ မ၊ ဗျဉ်ပူ ဗျဉ်လျှုတ်တံဂ် ရမုာင်ဂစိုတ်လေဝ်ဒ် ရမုာင်ဇေပကတိတ်လေဝ် ဟံ့ကောံဗွန်အာရ၊ အကွရ်သံယိုက်တံဂ် ယဝ်ရဒ်သဒိသသံယိုက်၊ အသဒိသသံယိုက်၊ ဝဂ္ဂန္တသံယိုက်မူး(ဝါ) ယဝ်ရဒ် အကွရ်ဝင်ကောံအကွရ်ဝင်မူး ဗွဲယေဘုယျ ဗျဉ်ပူ၊ ဗျဉ်လျှုတ် ရမုာင်ကောံဗွန်အာရ။ အကွရ်သံယိုက်ဂ် ယဝ်ရဒ် အကွရ်ဝင်မူး ကောံအကွရ်အဝင်မူး ဗွဲယေဘုယျ ရမုာင်ဟံ့ကောံဗွန်အာရ။

တုပ်တညိုင်ရသတ်ကိုရ၊ ပွဲလိက်ပတ်ဘာသာမန်ဝံလေဝ် သံယိုက်လျှုတ်တံဂ် ရမုာင်ကောံဗွန်အာတဲ သံယိုက်လျှုတ်တံဂ် ရမုာင်ဟံ့ကောံဗွန်အာရ၊ ဗီုရမုာင်ကောံဗွန် = သမ္ဘိ၊ ဂမ္ဘိုင်၊ ရမုာင်၊ လကျန်၊ ဂမ္ဘိ၊ ဂမ္ဘာန်၊ လမ္မက်၊ မအကွရ်၊ ကအကွရ်လျှုတ်တံဂ် ဒ်အကွရ်ဂစိုတ်တဲ ရမုာင်ဟံ့တိတ်ရ၊ သံယိုက်တံဏံဂ် တျိုင်လအာဓဲ တုပ်ကောံ အကွရ်သံယိုက် ဘာသာပါဠိတေံတဲ အကွရ်ဓါမတံဂ် နိဿဲဒိုင်ကိုသွါရ်မွဲမဟေင်ရ။

ဗီုရမုာင်ဟံ့ကောံဗွန် = မပ္ပံကိုသွာင်၊ ကျီ၊ သွိုက်၊ အွာ၊ ဝှိ၊ ဝှိတ်အကွရ် လျှုတ်တံဂ် နိဿဲကိုအသွါရ်တဲ အကွရ်သွတ်တံဂ် နိဿဲကိုသွါရ်မုဲပြာကတံဂ်ဟေင်ရ၊ အကွရ်သံယိုက်တံဏံဂ် တျိုင်လအာဓဲတုပ်ကောံအကွရ်ကွက်တဲ ရမုာင်ဓဲတိတ် ညိုင်ရအကွရ်ကွက်တံဂ်ကိုရ။ အကွရ်သံယိုက်ဂ် မန်ပိုကော်ခစအကွရ်ဂွက်ရ၊ အကွရ် ကွက်တေံဂ် ဟိုတ်နူလကျဏ်ကွက်နွံဒိုင်တုတ်ခြာတဲ ထေက်ကိုဒေချုနကိုလကျဏ် ကွက်တံဂ်ဟေင်ရ၊ ပါပရးကောံတုတ်တုတ်ဟံ့ထေက်ရ။

ဥပမာ - ကွာထေး, မိုဟ်, ကိုခန် - ကနာထေး, မနိဟ်, ကလိခန် ဗိုဏံ ပါပရးကောံဟံ့ထေက်ရ၊ အကွၢ်ဂံၢ်တံၣ် ဟိုတ်နူကီုလကျဏ်ဟံ့မွဲတုဟ်ခြာတု ကာလမိက်ဂံၢ်လေဝ်ဂံၢ်မာန်ရ၊ ကာလမိက်ဂံၢ်ပါပရးလေဝ် ပါပရးမာန်ရ၊ ကာလ ချူကဗျ, အလင်္ကာ, ဂါထာတံၣ်မွဲး အကွၢ်ဂံၢ်လောန်နုပဒတု မိက်ဂံၢ်လေဝ် ဂံၢ်မာန်ရ၊ အကွၢ်ဂံၢ်အာန်အာ ဟံ့ပေင်မွဲပဒတု မိက်ဂံၢ်ပါပရးလေဝ် ပါပရးကောံမာန် ရ၊ ကာလချူကဗျ, အလင်္ကာ, ဂါထာဟံ့သေင်မွဲး ဗိုဏံဇရ်စပ်လပ်ဂိုၢ်ဂံၢ် ဂိုၢ်ကေတ် နဲကဲဗျးတံတု ထေက်ကိုဒေးချူဗက်ရ။

ကာလပါပရးမွဲး အကွၢ်ကွာ, အကွၢ်ပူ အကွၢ်လျှော် နိဿဲကိုအသွိုၣ်တု အကွၢ်ကြ, အကွၢ်ပိုၣ်, အကွၢ်သုဝ်ဂံၢ် နိဿဲကိုသွိုၣ်မုၢ်ပြာကတ်ဂံၢ်ရ၊ ဥပမာ- အွာ, ဂို, ဂိုတ်, ဂံ, သွိုက်တံၣ် အစာ, ဂညိ, ဂညာတ်, ဂဇံ, သတိက်ရသ်ဂံၢ် ဖောတ်ဗို စအိုတ်ရ၊ အွာဂံၢ် “ အာစာ ” ဗိုဏံလေဝ် ပါပရးလပ်နွံတ်ရ၊ အအကွၢ်လျှော် နိဿဲကို အသွိုၣ်တု စ = သုဝ်ဂံၢ်ဟေင် နိဿဲကို အာ = သွိုၣ်မုၢ်ပြာကတ်ဂံၢ်ရ၊ ဟိုတ်ဂံၢ်ရ “ အာစာ ” ဗိုဏံချူစဟံ့ထေက်ရ၊ အ = လျှော်လေဝ် ယပ်ရနိဿဲကို သွိုၣ်မုၢ်ပြာကတ်ဂံၢ်ကိုမွဲး “ အွာ ” ဗိုဏံ ဗျးဟံ့ဂံၢ်လပ်ရ၊ ဥပမာ- မပ္ပံကိုဂါထာဂံၢ် ဂ = အကွၢ်ကွာဂံၢ်လေဝ် နိဿဲကို အာ = သွိုၣ်, ထ = အကွၢ်ကြဂံၢ်လေဝ် နိဿဲကိုအာ = သွိုၣ်ကိုတု “ ဂါထာ ” ဗျးပါပရးလပ်ဗိုဏံရ၊ “ ဣ ” ဗိုဏံ ဗျးဟံ့ဂံၢ်လပ်အကွၢ်ရ။

နဲဗျောန်ဝင်လိက်ပတ်မန်။

ယုံအွာထွေးလိက်မန် ဥတုကညင်တံညးဂမၠိုင်ကျါ/အံ

၁။ စိုပ်ကျင်ရာသီဥတုကညင်ပွန်ရ။ ဥတုကညင်ဝံ တို့လုပ်ကျင်ပွဲပိုင်ရာသီဥတု ဂမ္ဘဲတဲ ဒှ်အခိုင်ကွေးဘာတံသးရ။ ပွဲပွဲဖန်ကျင်ကို “ ကမ္မကိုရ် ” ကုသိုလ်ဂကူပိုတဲ ပိုဒးဒိုင်ရ။ ပိုက် ဝံလပ်အဲကွဲန့ကိုဇုဇုဗလမန်ပိုတဲ ဝိုင်ဖေက်ကောံအာတဲ ဒးရင်တိုင်ရ။ ကမ္မောန်ပိုပွဲမူးဗျောန်လိက်ဥတုကညင်ရ။ ရာသီဝံ စိုန်ဒ်ဥတုကညင် နကိုဂမ္ဘဲဗျောန် ကိုဒဒိုက်စိုတ် ဒဒိုက်ကာယပိုလေပ် တာလျိုင်နွံတဲ ပါဗလေတ်ထေံဟံဒ်ရ။ ဒးပရေ လှောင်-ချောင်စိုတ်, ကာယနကိုစိုတ်ဓာတ်ဆာန်ဂကူရ။

၂။ ကမ္မောန်မမိက်ကိုမွဲမွဲ ပိုရပ်ကောန်တရောင်ဟိုမူး နဲကဲဒးကောန်နွံတို့ရ။ ပွဲပရေင်ကလောန်ဗျောန်လိက်ပတ်ဥတုကညင်ဝံလေပ် ဇုပ်ညးမသွအာစာဗျောန် လိက်မန်တံ နဲကဲဗျောန်လိက်ဂ် ကရိုက်ညးကိုညး ညးလှိုက်ကျါဟ်ခွင်ဂိုဏ်း၊ ညးလှိုက် ကျါဟ်ခွင်အောန် စိုတ်ဆဏံရနွံ၊ စိုတ်ဓာတ်ဆာန်ဂကူနွံပင်င်တေံ ဂစာန်ရင်တိုင် မာန်ရ။ ဟိုတ်ဂ်ရ ပွဲကိစ္စဗျောန်လိက်မန်ဥတုကညင်ဝံ မိက်ဝံကိုနဲကဲဗျောန်လိက် ကုအွာထွေးလိက်မန်တံတဲ မူးကိုဏာကသပ်ရ။ ပွဲအရာပွမဗျောန်လိက်ဂ် စိုန်ရလေဝဲ မံင်ကိုလေပ် ဟံစှော်နဲကဲမူး ကွေးဘာတံစိုတ်ဟံလုပ်စရ။

၃။ ပထမကိုပ်ကွာအိုတ် ကွာဂွါအံရပ်ကလောန်ဗျောန်လိက်ဏီဂ် ဒးဗျောန် လိက်ပြကိုဟ်ဏံမူစိုတ်အိုတ်၊ တီတဲ ခန်ဗျောန်တံဂ် ဖန်တဲ မွဲတဲမူစိုတ်မုက် အပိုင်အခြာ စိုတ်လိုဗျောန်ဏောင်မူး လိက်အလုံမွဲအုပ်ဒးအိုတ်ရ။ ဂးတဲ ဒးပါလပ် လှောင်ဗျောန် ပွဲလှောင်တဲထေက်ရောင်၊ အတိုင်ပါလပ်ဂ် ဒးချူသမ္ဘိလပ် ပွဲလိက်ပလး မန် လိက်ကေမ်မန်(မှတ်စု) ဗျောန်လိက်ရ။ ကေတ်လိက်ပလးမွဲအုပ်တဲ ဒးချူသမ္ဘိလပ်ဂ် လွဂိုတ်ညါ၊ မွဲတဲမူး ဗျောန်စိုပ်ပယျိုလှိုမာန်ဂ် ဒှ်အဓိကရ။

- ၄။ ဒေးအခိုင်တိုန်ဘာဗ္ဗောန်လိက် ရပ်ကလောန်ကူရဟိုမ္မးတေ့ ညးမဒ်အွာဂ်
 - (က) လိက်ဗွဟ်မ္မးဗ္ဗောန်ဂ် ပိုဒ်ခဲဲကိုခဲဲ ဗျံးထွေးဏာဂတတဲ ကိုကွေးဘာတံ မ္မောတ်ဗက်လက်ကြံ သိုဖအိုတ်ညိ၊ ဗိုန်ဂ် အာစာဖေ့ထွေးကိုဗျံးဗက်တဲ ဆက်တဲမ္မဲလန်ပုန် ခဲဲတံကိုခဲဲတံ ကိုခဲဲတံဗျံးမ္မောတ်ဏာ ညီညီ သာသာ ပိုဒ်ခဲဲ၊ ပိုဒ်ခဲဲညိ။
 - (ခ) ပယျိုဗြဲလပ်မ္မဲပိုဒ် မသုန်တြိထပ်ပျောန်တဲအာဂ် လ်ထွေးကိုအဓိပ္ပါယ် သတ်လိက်ကုကွေးဘာတံညိ။
 - (ဂ) လ်ထွေးဏာတဲ ခန်လုတ်သွာန်သ့ တင်အဓိကခဲဲကုန်ကုန်တံဂ် ကေတ်တိယမတဲ ချဲပဲ “ ဂတိုဇော်ချုလိက် ” ဂတမုက် ကွေးဘာတံညိ။

- ဥပမာ - သွာန် = ဗညာဒလဂ် ဗျိုက်ပွဲတံနဲစရင်ခိုန်သွာ်လီုရော၊
 သ့ = ပွဲသက္ကရာဇ်မန် (၁၁၀၈)သွာ် ဂိတုဖဝ်ရဂိုန်(၄)မံက် တဲဗုဒ္ဓဝါ၊
 သွာန် = ဂကူမန်တံ ဒေးမံင်သွပ်တဲအလိုအသီခါရဲ လအ်အာ မူစိသွာ်ရော၊
 သ့ = လအ်အာ (၁၉၀) သွာ်ရ။
 သွာန် = ပွဲသက္ကရာဇ်မန် (၁၃၀၉) သွာ် ကလေင်ဒက်ဂကောံ ရာမညတိုက် ညးလိာ်ဒ်ဥက္ကဋ္ဌရော။
 သ့ = နဲဗဲချေတ်သိုင် ဒ်ဥက္ကဋ္ဌရ။
 သွာန် = အလိုအသီ ဖ၊ ဆ၊ ပ၊ လ - တံ ခါန်ကွက်ကိုအွာ ထွေးလိက်မန်ဗွဲတောင်မူစိတုရော။
 သ့ = ဗွဲတောင် (၁၀)တုရ။
 သွာန် = မိင်ရမျာင်ကွေးဘာတံဗျံးလိက်မန်ဂ် ဝံဒင်စသိုင်သတ်လီု ရော။
 သ့ = စိုတ်မောဝ်ဇံသာယျေန်ကတောဝ်ဗွဲမလောန်ရ။

တင်သတ္တိ။ ။ သွာန်သ့မ္မဲပိုဒ်တဲ ကိုသရင်ထောံမ္မဲပျောန်မ္မး ရံင်သောင် ညီရ။ ခန်လုတ်သွာန်သ့ ဗိုဗွဲလျှုတေံဂ် ပရဟ်ဒင်တဲ မ္မးချုလပ်လျိုန်ပွဲလိက်ကွေမ် (မှတ်စု)ဇကုဏောင်ဂ် လွဂိုတ်ညိ။

၅။ သ္ဘာင်နူခန်လုတ်သွာန်သို ပယျိုဗျောန်လဝ်တံဂ်တဲ သွေဟ်တံသွက်ဒးသွာန် ပါင်တိုက်ထေက်တံဂ်လေဝ် သွာန်ဏာညါ-ကိုသိုကိုပါင်တိုက်ညါ။

- ဥပမာ - ၁။ မန်တံနန်ထဝ်ကပ်ပိုတ်အာတဲ ဒးမံင်သွတ်တဲဗွာမူစိသွာံရော။
- ၂။ မန်လှိုတံပါလမျို-ဒလုပ်အာချင်လိုရော။
- ၃။ အလိုအသီတံမံင်ခွတ်ကိုလဝ်အွာထွေးလိက်မန် လှိုဟ်မူစိတု ရောဒ်တမ်မွေးသွာန်ဏာဂွံကိုရောင်။

လိက်တင်သွာန်သိုတံဂ် ချေံတံချူပွဲလိက်ပလးချေံတဲ တဲအိုတ်ရဟာ သွာန် တဲ ကျော် အွာခွံက်ကိုဗို ပွဲဂတိုဇေက်မွဲလျှုန်ဏောင် ဗိုဗက်အိုတ်ညါ၊ ဂးတဲ ညးမဒ်အွာထွေးလိက်မန်ဂ် ဗျောန်ကိုဗိုရ၊ အခိုင်နွံဒိုင်ဏီမွေး ကိုကွေးဘာတံ ဒလိုက်က္တိုမ္မဲ တဲမ္မဲ ကိုခွံက်ဗိုအာဂတတဲ သေံကွေးဘာဂမိုင်ဂ် ကိုဗိုဗက်အာလက်ကြိုအိုတ်ညါ။

၆။ မအရေဝ်ဝေါဟာရ ကောင်မိင်လဝ်အောန်တဲ ဟံက်ဟ်အမိပ္ပါယ်ချေံနွံတံဂ် လှောင်အကွရ်ကွဲလဝ်ဗတ်ဗွာရ၊ ပွဲကိုလိက်ဗွဟ်တံဂ် ခါရဂဗဆိုကျင်မွေး ညံင်ဝံင်ဂါလေဝ် ချူခွဲလဝ်(အကွရာဝလီ) လှောင်အကွရ်ရ။ ချူလဝ် ပွဲဒကုတ်လက်ကြိတေံနွံမံင် ဏောင်၊ ပံက်ဗိုတဲ ဟိုထွေးကိုချေံတံညါ။

- ၇။ ဝေါဟာရမန်ကွဲလဝ်ဗတ်ဗွာတံဂ် ဗျောန်ကိုဇန်ဝါကျညါ။
- ဥပမာ = (၁) အကောံအရာ = အကောံအရာချင်ကွာန်ပိုဗိုဟ်သိုဟ်ဒိုင်ရ။
- (၂) အသပ်ဂုဏ် = အာစာပို ချိုက်ပေင်တံကျောံအသပ်ဂုဏ်
ပညာရ။
- (၃) အာဲကွဲ = ဇုဗေလမန်ပိုဂ် မင်မ္မဲကျင်အာဲကွဲလိက်ပတ်
မန်ရ။
- (၄) အာယာတ = ယံကွေးဘာတံညးမ္မဲကိုညးမ္မဲ လွှစွံအာယာတ
ညါ။
- (၅) ခါန်ကွက် = မ္မဲအဲ အလိုအသီတံ ခါန်ကွက်ကိုအာစာထွေး
လိက်မန်ရ။

ရဲသပ်ဝံ ကရိုက်ဇုကုကိုဇုကုလေဝ် စွံစေတနာတဲ ဒးဗျောန်ထွေးကိုရ၊ နဲကဲ ခိုဟ်နူလျှုဏံဝံလဝ်မွေး နဲဏံပါကျေံတဲ ဆက်ဗျောန်နဲကဲဇုကုလုတ်လဝ်ညါ။ ပွဲအရာ ဇန်ဝါကျ-ညံင်ဝံစီကွေးဂ် ဇုကုဇုကုညးဒးလုတ်ကေတ်တံရ။

တင်ကိုသတိ။ ။ ဝံ့အခိုင်သွေးမွှေး ဝီနဲကဲဝံ့ဗြောန်ဒေးချူလဝ်ရောင်။
ချူသဖွီလဝ်မွဲသွံ၊ မွဲလန်ဏံတဲ ရပ်စပ်စကာ ဗြောန်အာဍုင်ဗြိုင်ဝံ့ရ။ အာဗြောန်ဝင်
လိက်ပတ်မန်ကိုပိက္ကဒါတံင်ကံ ဖဲဒေဝင်ကုဟ် ဒဲးပွိတ်ဍုင်တေက်ကိုပိက္ကဒါရောင်။

ဂဟန်ဗုဒ္ဓ။

ပိုကောန်ဂကူမန်တံ ဒင်ကေတ်လဝ်ကွေတ်ဗုဒ္ဓဘာသာရ၊ ဝံ့ရှေ့သေ့
ရဲကကျင် ပတိုဏ်နုကုဏ်ညးမွဲကံစါ၊ ကောကိုဒေ တပူကိုတပပ် က္လုနင်ဓာတ်သော်ကျိတ်တြီ
ဒွါတုဏ် နမဇ္ဈိမဒေသတေံ ပွဲမဟာသက္ကရာဇ် (၁၀၃)သွံ ဝိတုဒဂိုန်(၁၂)မံက်တဲဗုဒ္ဓဝါ
တေံရောင်ဝံ့တီကေတ်ရ။

အတိုင်တဝံ့ဒေသနာကျိတ်တြီ ပိုမန်ကောန်မွဲဟ်ဂမိုင် နသွေးတိတ်ဂင်ဂွံမိဗက်
တာလျိုင်ဝတ် ကောန်ကလိဝံ့လဝ်ဍုင်ကံပင်ပင်ရ၊ ဝတ်ကောန်မွဲပတဲ လျှုမိမ
မသုန်သတ် “ ကျောန်စိုတ်မြဲမြန်၊ ဆန်စန်ကေင်ကာ၊ မင်အာတောင်ဟာန်၊
ကိုဒါနိုန်ပိုန်၊ ထေက်သျှိုန်ဒင်အာ၊ ဝတ်မသုန်ကွဲ၊ လျိုင်နဲကောန်တအံရောင်။

ပွေဝ်ကိုဝတ်ကောန်မသုန်ပြကာကျိတ်ဝံ့လဝ် “ မင်အာတောင်ဟာန် ”
မွဲဂံ ဒတောင်တောင်ဂကူဇေကုဇေ ညံင်ဂွံအိကွက်ကွေံအာဂံ အဓိကပိုက်ဇေ
အိုတ်တဲ ဗွဲမသေ့သွံ ညးမဒ်ကောန်တအံဂံ ဒဲးမင်မွဲအာရောင်။ ဟိုတ်ဂံရ ပိုကတိုဒ်
ကျင်မွဲဟ်မွဲဘဝ “ မွဲခွတ်တံ၊ မွဲပွဲမွဲကံ ” ပွဲမိမဂကူဒတောင်တောင်မန်တဲ မိကိုမဓါဂံ
ဒ်အာစာ ကောန်ကိုပိက္ကဒါရောင်၊ တာလျိုင်မိမဓါ အာစာကိုပိက္ကဒါ ဒဲးဗြောန်ကို
ကောန်အရေဝ်မိ၊ အရေဝ်မန်တဲ သွက်ဝံ့စေတ်လုပ်ဝိုင်အကြာမွဲဟ်ဂမိုင်မာန်၊ နကို
အကဲအရာကာယ၊ ပါင်၊ စိုတ်ဒ်တမ် ဝံ့ယေန်သွင်ဂံလေဝ် မိမတအံ ကေတ်
တာလျိုင်တဲ ဒဲးဗြောန်ကိုရောင်။

တာလျိုင်မိမဓါအာစာကိုပိက္ကဒါဟိုမွဲဂံ အရေဝ်အခြာဂကူမန်ဇေ ညံင်ဝံ့
လေဝ်စီစီကွဲကွဲ ဒဲးဗြောန်ကိုကိုပိက္ကဒါရောင်၊ ဒ်မိမမန်ဖိုဟ် အရေဝ်မန် ဟံ့ဗြောန်ကို
ကုကောန်မွဲပတ်မိမလီရ၊ ပဟိုတ်နုဝတ်မိမလီအာဂံရ “ မင်အာတောင်ဟာန် ”
ဝတ်ကောန်ပြကာဏအံ ကောန်တအံပုမမင်မွဲဒေဝ်ဗက်အာ တဝံ့ဒေသနာကျိတ်ဝံ့

မွေးယုတ်ဒေက်အာရ၊ ဆက်အာအနာဂတ်ဂတတေံမွး ဂကူမွးကွက်အာမာန်ခိုင်
ရောင်ဂုံ ကိုဝံသတိအိုတ်ညိ၊ ဇွာပ်ညးဇွာပ်အဲ စွဲလပ်ဂဝင်ဇေင်ဇေင်ညိ။

ဂလာန်မိ၊ ဒေါမ ညးဇေင်တမ္မာတမ္မာတအ် ဟိုဂးလပ် “ ဝတ်လီုမွးဝါတ်
ဇောင် ” ဂးရ၊ လျှူအရေပ်အခြာ မန်ဇေင်ကုဂုံ အထေင်သေဝဲတဲ ဟံဗ္ဗောန်ကိုကောန်
ဟိုရ၊ အရေပ်ဂကူညးသ္ဘာင်အထေင်ဇေင်တဲ ညးညာတ်အဲ၊ အဲညာတ်ညး ဗ္ဗောန်ခိုင်
ကုကောန်ရ၊ ပွမဟံဟိုအရေပ်မန်ဇေင်ကုဂုံ ကလိဝံဖိုလ်ဗျေ ဂကူမန်သွက်ဝံဒ်အာဂကူပျူ
ရန္တံ။

ဘဝမန်မွးလီုလာ်သျှင်ဤအာဂုံ ဒ်ပယောဂအာစာကိုပ်ကွာ မိကိုမမါရောင်၊
နဒ်ဒ်မိမါဟံ့ကိုဟ်သဘာဝတအ်ဂုံ ဗ္ဗောန်ကိုဟိုမင်အရေပ်မိမ ဂကူညးတုဟ်သ္ဘာင်
ရ၊ ပွဲဒါဏအ် ပုဂ္ဂိုကိုဟ်တိဒ်ဘဝမန်တအ်ဂုံ သွက်ဝံစီပုး သောင်ထွေးကို ကုညးတအ်
သွလပ်ဝင်မဇ္ဈဟ်မွး တုပ်ညင်ဘိုင်ကရိုင်ကိုဣဟတ် ကုမိမါအာစာကိုပ်ကွာရောင်၊
ဟိုတ်ဂုံရ၊ သွက်ဂကူမန် ဘဝမုံကိုဂုဟ်မး ညင်ပျိုအ်ပျိုက်တို့အာဂုံ ကြပ်ကိုညး
ညးဟို၊ ကြပ်ကိုအဲ၊ အဲဟိုထွေးကိုညိမွး တာလျိုင်မင်မွဲဂကူမွးချိုက်ပေတ်ရောင်။

ယပ်ရ တာလျိုင်မိကိုမမါပြေပြိုင်ခိုင်မွး ဝတ်ကောန်သွက်ဒးမင်မွဲ ဒေတောင်
တောင်မွဲပြကာဟိုတဲကုဉ်ဂုံ သွေးချိုက်ပေင်မာန်ရောင်။ ဒါနုမိကိုမမါအာစာကောန်
ကိုပ်ကွာ ဖန်ဗဒ်လပ်ကလောန်၊ ဗျေတ်ကိုပရေင်ဝပ်ကျက်ရ ကောန်မန်ဆီမန်ဇေတ်
ဇေတ် ဟိုအရေပ်မန် ဟံဗ္ဗလေပ်လီုလီုတအ်ဂုံ အထေင်သေဝဲကိုဂကူတဲ စိုတ်ဓာတ်
ဆာန်ဂကူ ဆောလေင်အာအိုတ်ဂုံ သွောံဆိုညာတ်ကေတ်မာန်ရ၊ ချပ်ဝံခိုင်သိုင်သာ
ခိုင်ရ။

ဟိုတ်ဂုံရ အဲကွာဒဲဇုဇုလမန်တအ်ဂိုင်ဒေပ်၊ သီဗျေပ်မင်မွဲလပ် မပ္ပံကို
အရေပ်အခြာ၊ လိက်ပတ်၊ ယေန်သွင်မပြုပြတအ်ဂုံ ပိုကောန်ဂကူမန်ဒေတောင်
တောင်အဆက်အဆက် ခုတ်ပျိုကျင်ဂတနုဏအ် ဝံဒ်စသိုင်မာန်ဂးတဲ အရေပ်မိ
အရေပ်မန်ဂုံ ဗ္ဗောန်ကိုကောန်ဟိုအိုတ်ညိ၊ အတိုင်ပရေင်ဝပ်ကျက် ညးညးအဲအဲ
ဒေတ်ဗက်မာန်မွး ဂကူမန်ပို ဒိုကိုကပ်တူတေံ တန်တအာမာန်ရောင်။

ဝင်လိက်ပတ်မန်၊

နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္ဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓဿ။

ဗိုဇြဟတ်လိက်ပတ်မန်ချိန်ကျင်း။

ပွဲသက္ကရာဇ်မန် (၁၁၀၈) ဂိတုဖပ်ရဂိုန်(၄)မံက်၊ တဲ့ဗုဒ္ဓဝါဂ် မဟာသေနာပတိ ဗညာဒလ ဗတိုက်ပွဲတိထောံကျောံ နာစရင်ခိုန်တု သွသိုင်ပိုင်ပြီ ချင်ဟံသာဝတီ (ချင်ဗဂေါ)ရ၊ ဒင်ယျုဗြိုင်မိရာဇာနာမိပတိတု ဝံပကင်ရင်ချင်ဟံသာဝတီ (၁၁)သွာံရ၊ ပွဲသက္ကရာဇ်မန် (၁၁၁၉)သွာံ ဂိတုပသတ် (၈)စွက် တဲ့သိုက် ပယျာံညးဇေမောံသိုင် သိုင်အံင်ဇဲယျု လုပ်ပွဲဗြိုင်သီပိုင်ကောတ်ချင်ဟံသာဝတီရ၊ ပွဲနုသက္ကရာဇ် (၁၁၁၉) သွာံ စိုက်စိုပ်သက္ကရာဇ် (၁၁၈၆) သွာံ ကောန်ဂကူမန်တံ ကျိုင်ဗ္ဗာန်နန်ထဝ်ကပ်ပိုတ်၊ အဝီပွဲတိအာတု ဒးမံင်ကျင်ပွဲသွပ်တဲဇကရာဇ်ဗွာ (၆၇)သွာံ၊

ပွဲနုသက္ကရာဇ်မန် (၁၁၈၆)သွာံ စိုက်စိုပ်သက္ကရာဇ်(၁၃၀၉)သွာံ (၄၊ ၁၊ ၁၉၄၈) ရဲသွဲတိဂကူအင်္ဂလိက်တံ သီပိုင်ကောတ်ကွိုန်ချင်မန်ဗွာသီဖအိုတ်တု ပိုကောန် ဂကူမန်တံ ဒးမံင်သွပ်တဲဂကူအင်္ဂလိက်လအ်တံ(၁၂၃)သွာံ ပွန်ရ၊ သွပ်တဲအလိုအသီ ဓါရဲဏအ်ပံင်မွဲ ဒ်အာ(၁၉၀)သွာံရ၊ ကာလဂ် လိက်ပတ်မန်ပိုဂ် ဒးလုပ်လွပ် အောပ်ဇုဒိုင်ပွဲကိုအရှာံဘာ တီလပိုန်သင်မန်တအ် ဗွတ်(၁၉၀)သွာံရောင် သွောံတီ ကောတ်ရ။

ယောကာလကောန်ဂကူမန်တအ် ကျအာပွာန် ပွဲသက္ကရာဇ် (၁၁၁၉)သွာံ တောံဂ် ကောန်ဂကူမန်လျီတအ် ပါလမျီဒ်လုပ်အာချင်ဒျောဒျာတောံရ၊ ချင်ဒျောဒျာဂ် မန်တအ်ကောံစချင်သေံရ၊ ကောန်ဂကူမန်လျီတအ်ပွန်လေဝ်သီမပါဘဲဂစိုတ် အောပ် ဗွကလေအ်ဇကုသေံဒိုင်ပွဲဒေသချင်မိတိမပိုဏံရ၊ လျီတံဂ် ပဟိုတ်နုဒးမံင်သွပ်တဲဂကူ ညးတုဟ်သွာင်တု စိုတ်ဓာတ်ဆာန်ဂကူဆာန်လိက်ပတ် ဂြုစှေဂြုစှေအာသိုက်သိုက် ညံင်ရဲနုင်ထွဲဒးစိုရ။

ကောန်ဂကူမန် ညးမတီဝင်ဂကူမုံစိုတ်ဓာတ်ဆာန်ဂကူတံဂ် နုက္ခာပွာန်ဇှော် ဂွးတီအလန်ဒုတိယ ဟံဂကတိုဒ်ဏီ၊ ပွဲသွာံခရေတ် (၁၉၃၉)သွာံဂိတုအင်ဂိုတ် (၆)တု

သက္ကရာဇ်မန်(၁၃၀၁)သွားကို ရန်တူအိကိုအရေဝါ လိက်ပတ်၊ ယေန့်သွား၊ ဘာသာ၊ သာသနာပညာမန် ညင်ဝံ့မံက်ဂတပ် ရာင်ဆာ့ဇော်မောင်တတ်တက်တိုန်အာဂးတဲ ပွဲကိုသွားကို စန်ဒက်ကောန်ဂကူမန်တဲ ဒက်ပွန် “ ဂကောံဇော်သွးအလုံ့ချင်ရမည ” ပွဲခြင်ချင်မတ်မလို မွဲပွဲစင်ကြီလွှာသျှင်ကျာ ကျင်လျှင်ခွဲကိုပ်ကွာအိုတ်ရ။

အခိုင်လိက်ပတ်မန်ချီဒရင်ကျင်း

ပွဲကိုဂကောံဇော်သွးအလုံ့ချင်ရမညဝံ့ နာဲကျာန်(ဗဂေါ)ကို နဒဒ် ဥက္ကဋ္ဌ၊ နာဲဒိုယ် (ဗဂေါ) နဒဒ်ညးအုပ်ကာ ရေင်တျင်တရ၊ ပွဲကာလပွာန်ဇော်ကူးတိ အလန် ဒုတိယ တဲဒိုဗိုဟ်သိုဟ်အာတဲ ပွဲသွားခရေတ်(၁၉၄၆)သွား၊ သက္ကရာဇ်မန် (၁၃၀၈)သွား ကလေင်ဒက်ပွန်ဂကောံဇော်သွးမန် အလုံ့ချင်ရမညပွန်ရ၊ ပွဲဂကောံကို ဥက္ကဋ္ဌ နာဲဗတိင်၊ ညးအုပ်ကာကို နာဲထောန်သိင်၊ ဖက်ဆောညးအုပ်ကာကို နာဲဒိုယ်တိင်၊ နာဲချေတ်သိုင် သိုင်ဇော်ဓာတုဗေဒကို နဒဒ်ညးဂိုင်တြန်ရင်တျင်တရ။

ပွဲကိုသက္ကရာဇ်မန် (၁၃၀၉)သွား သွားခရေတ် (၁၉၄၇)သွားကို ကလေင် ဒက်ပွန်ဂကောံတိုပွန်ရ၊ ပွဲဂကောံကို နာဲချေတ်သိုင်ကို နဒဒ်ဥက္ကဋ္ဌ ရင်တျင်ရ၊ ပွဲသက္ကရာဇ်မန် (၁၃၀၉)သွား၊ သက္ကရာဇ်ခရေတ်(၄ ၁၊ ၁၉၄၈)သွားဝံ့ ချင်မိတိမပို ကလိဝံ့ပရေင်ဗူးစးရ၊ ဂကောံဇော်သွးမန်အလုံ့ချင်ရမညကို ပွဲဒေသက္ကန်မန်ဇော် ဇော်တံ နကိုအစီအဇန်ဂကောံ ပံက်ဘာဗ္ဗောန်လိက်မန်အိုတ်ရ၊ ကုအာစာထွး လိက်မန် ခါန်ကွက်လပ်တအ်ကို နူကိုဂကောံဇော်သွးမန်အလုံ့ချင်ရမညတအ် ထံက်ပင်ရ၊ ပတံနူအခိုင်ဂကောံဇော်သွးမန်အလုံ့ချင်ရာမည ရပ်ကလောန် ဗ္ဗောန် လိက်မန်တဲ လိက်ပတ်မန်ကို နူကိုအရှာံဘာခမီသင်တံ ချီဒရင်ဂါတိတ်ကျင်စိုပ်ကွာန် ဝံ့မွဲအခိုင်ကိုရ။

တင်သတ္တိ။ ။ ချတ်ပျပ်ဏာဂလောန်ပွဲဒိုဏ်ညိပွန်ရ၊ ယောခေတ် ဂကူ အင်္ဂလိက်ပိုင်ပြီလပ်ကိုန်ချင်မိတိမပိုကို ပရေင်ပညာလိက်ပတ်ကို ပညာတုတ်သွာင် တံကိုကို တန်တံဒိုင်ပွဲဘာခမီသင်တအ်ဟေင်၊ ပူဂိုဟံ့တီကို သရင်သပပ်အာ၊ ပူဂို တီစီကူးညာတ်အးတူးဒိုင်ပွဲဇညာဏ်တံကို ညးတံပွန်စံ့ဂုဟ်မးပရေင်ပညာဇော်ဇော် သျှင်သျှင်ရောင်။

ကလေင်သိုဝ်ဝင်အတိက် ဃောရအလိုအသီဂကူအင်္ဂလိက်တအ် ပိုင်ပြီ လပ်ကိုန်ချင်မိတိမပိုဂ် လိက်ဘာသာဗွာ၊ လိက်ဘာသာမန် ဒးကတ်ဗ္ဗောန်ဒိုင် ပွဲကိုဋ္ဌာနအရှံဘာခမီသင်တံဖအိုတ်ရ၊ ကောန်ကွးဘာတံကို အာစာဘာတံကို ပဟိုတ်နုဗ္ဗောန်ဒိုင်ပညာပွဲဋ္ဌာန်အရှံဘာခမီသင်တံဂ်ရ၊ ဂကူအင်္ဂလိက်တံဂ်ကုကွးဘာ ဂမိုင်ကို ဂဏောံအာစာဘာဂမိုင်တံကို တွဟ်နသောံ စန်ဒက်ပျပ်ဘာသာခရေတ် ယာန်ဇေတံ ဝါတ်ဂါတ်တံရ။

ဟိုတ်ဂ်ရ နကိုအသံအာဏာဇေတံ၊ နကိုနဲကဲပြုယျာဲဇေတံ စပ်ကိုပရေင် ပညာတဲပွဲတံအမိင်ရ၊ ပရေင်ဗ္ဗောန်ပညာဝံ သိုင်ဘာဗ္ဗောန်လိက်အကြာကွာန်တဲ ကောန်ကွးဘာတံသိုဖအိုတ်ဂ် ဒးဗ္ဗောန်လိက် ဒးမံင်ဘာ ပွဲဘာသို အကြာချင် ကွာန်ရောင်။

ဂဏောံဗော်သွးမန်အလုံချင်ရးမညဝံ သွက်ဝံဆက်ဗ္ဗောန်အာ လိက်မန် ပွဲဘာတန်မူလအလိုအသီမန် နကိုဗြဟတ်ဂဏောံအာတ်မိက်အခေါင် ဇရေင်အလို အသီ ဖ၊ ဆ၊ ပ၊ လ-တံရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ပွဲသွာံခရေတ် (၁၉၅၂)သွာံ ပွဲသက္ကရာဇ်မန် (၁၃၁၄)သွာံ ပတံနူပက်ဘာဗက် ပွဲဘာတန်မူလ ပရေင်ပညာအလိုအသီ ဖ၊ ဆ၊ ပ၊ လ-တံခါန်ကွက်ကိုအာစာထွးလိက်မန်ဗွတ်(၁၀)တုဗွဲတောင်ရ၊ ဝိုတ်သမ္ဘိဒး ယျာအွာ ထွးလိက်မန်တံဂ် ဝံလပ်ကိုရ၊ ဆဂး သိုဖအိုတ်ဂ်သမ္ဘိပွဲဒးတဲ ဟံထွးလပ်ရ။(တုပညာ မန်ချူသမ္ဘိထွးမာန်တအ်ဂ် ဗပေင်စုတ်ညိ)

လိက်ဗွဟ်မန်တန်ကောန်ဂ်၊ တန်ပထမ၊ တန်ဒုတိယ၊ တန်တတိယ၊ တန်စတုတ္ထ သွက်ဝံဗ္ဗောန်ကို ကွးဘာတန်မူလဂ် နုဂဏောံဗော်သွးအလုံချင်ရးမည ချူခွဲလပ်ရ၊ လိက်ဗွဟ်တံဂ် သိုင်အလိုအသီတံတက်ပတိတ်တဲ တြးကိုကွးဘာတံ မသက္ကုဂျဟ်မးရ၊ လိက်မန်ဂ် ဆအယာံမာတ် ဝံအခေါင်ဗ္ဗောန်ပွဲဘာတန်မူလသွး ဟံသေင်၊ ပွဲဘာတန်အဒေါင်၊ ဘာတန်သျှင်လျှိုတံကို ဘာကပ်လိက်ချင်မတ်မလို ကို သိုင်အလိုအသီတံ ကိုအခေါင်ဗ္ဗောန်ရ၊ လိက်မန်ပွဲဘာသာသွက်ဝံဗ္ဗောန်ကို ကွးဘာကပ်လိက်တံဂ် နုဋ္ဌာနပရေင်ပညာ ပဗဓာန်ကို လိက်ရာဇာဝင်မန် အကြီ ကမြဲလ္လီရာဇာဝင်ကောံလိက်အုပ်ကဗျလင်္ကာတံရ။

အာစာထွေးလိက်မန် ပဲ့ဘာကင်လိက်ချင်မတ်မလိုက် နှိအာစာကထိက နှဲထောန်ယှိုယံရ။ နှဲထောန်ယှိုယံရ နှိမအံက်မိမွှောန်နန် မဒှိအာစာသဝ်ဝန်ရောင် ဝံတီကေတ်ရ။ ပဲ့သွာံခရေတ် (၁၉၅၃) သွာံဂံ သိုင်အလိုအသီ ၈၊ ဆ၊ ပ၊ လ- တံရန်တုအံကို ပရေင်ကောန်ဂကူမန်တု ပံက်ဗဒှိကိုကောံပရေင်ကိစ္စ ကောင်ကာမန် (မွန်ရေးရာအဖွဲ့)ရ။ ပဲ့သွာံခရေတ်(၁၉၅၃)သွာံဂံ နူဌာနပရေင်ပညာအလိုအသီတံ သွက်ဝံခါန်ကွက်ကိုအာစာထွေးလိက်မန်ဂံ နူဂကောံဗော်သွေးအလိုချင်ရေးမညတံ အာတ်မိက်ပွန်ရ။ သိုင်အလိုအသီတအံက် ပူဂိုအံင်လဝ်လိက်ဗွာထပုံတန်၊ ဒွါတန်တံဂံ ဟောင်ညးတံခါန်ကွက်ကိုအာစာထွေးလိက်မန်ရောင်ဂးရ။

ပဲ့ပရေင်ခါန်ကွက်အာစာထွေးလိက်မန် ဝိုဂဗဆိုတင်ဝါတ်ဂံ ပူဂိုအံင်လဝ် လိက်ဗွာထပုံတန်၊ ဒွါတန်တံဂံဟံလေဝ်လိက်မန်၊ ပူဂိုလေဝ်လဝ်လိက်မန်လိုတံ ဂံပွန်လေဝ် ဟံအံင်လဝ်လိက်ဗွာထပုံတန်၊ ဒွါတန်ရ။ ဟိုတ်ဂံရ ပူဂိုအံင်လဝ်လိက်ဗွာ ထပုံတန်၊ ဒွါတန်ကိုဒှိ၊ ဟံအံင်လဝ်ကိုဒှိ ဗဒှိကိုသဘင်သွာန်လိက် နဒှိအာစာထွေး လိက်မန်ညီ အာတ်မိက်ရ။ ဟိုတ်ဂံရ ပဲ့သွာံခရေတ် (၁၉၅၃)သွာံဂံဟောင် နူဌာ နပရေင်ပညာအလိုအသီတံ သွက်သဘင်သွာန်လိက် နဒှိအာစာထွေးလိက်မန်ရ။ ပဲ့သွာံဂံ ပူဂိုလုပ်သိုလိက်ဗွတ်(၃၀၀)တုရ။ ပှော်(၃၀၀)တုဂံ အံင်ဇူးအာ(၂၈)တုရ။

ပဲ့ကိုသွာံခရေတ်(၁၉၅၄)သွာံဂံပွန် ပူဂိုလုပ်သိုလိက်ဗွတ် (၃၀၀)တု ပြင်ပြင်ရ။ ဆဂး အံင်ဇူးအာအွာ ထွေးလိက်မန်ဗွတ်(၂၈)တုပွန်ရ။ ပဲ့ကိုသွာံခရေတ် (၁၉၅၅)သွာံဂံ နူဌာနပရေင်ပညာသိုင်အလိုအသီတံ ပူဂိုအံင်လိက်ဗွာထပုံတန်၊ ဒွါတန်ဟောင် ဝံအခေါင်လုပ်သိုသဘင်သွာန်လိက် နဒှိအာစာထွေးလိက်မန်ရောင်ဂးတု လှောင်အွာ ထွေးလိက်မန်ဂမ္တိုင်တံဂံ ထွေးဆန္ဒရ။ ဟိုတ်ဂံရ-သဘင်သွာန်လိက် ပဲ့သွာံဂံ လိုလတ် အာရ။ ယးသွာံဂတ (၁၉၅၆) သွာံဂံ ဝံအခေါင်လုပ်သိုပွန်တု နဒှိအွာထွေးလိက် အံင်ဇူးအာ(၄၈)တုရ။ ပဲ့ကိုသွာံခရေတ်(၁၉၅၇)သွာံဂံ ပူဂိုလုပ်သိုမူစိတု။ အံင်ဇူးအာ မူစိတုဂံ ဟံတီကေတ်ရ။ ဝိုတ်ကုဟောင်စိုပ် သွာန်ဂိုက်ဂိုဝံတီကေတ်ဆဝံရ။

နူကိုဂကောံဗော် ၈၊ ဆ၊ ပ၊ လ-ညးမဝံလဝ်အလိုအသီတအံက် ဒက်ကို ဂကောံပရေင်ကိစ္စကောင်ကာမန်တု နကိုဂကောံဂံ တက်ပတ်တံလိက်ဗွဟ်မန် တန်ပဉ္စမ၊ တန်ဆဋ္ဌမ၊ တန်သတ္တမပွန်ရ။ အာစာထွေးလိက်မန် နူဌာနပရေင်ပညာ အလိုအသီတံ ဝံင်ခွတ်ကိုလဝ်လိက်ဗွတ် (၁၄၀)တုပြင်ဒိုင်ရောင် ဝံတီကေတ်ရ။

လိက်ဘာသာမန်ဂ် နူတန်ကောန်ငှာ်စိုက်စိုပ်တန်စတုတ္ထ အတိုင်မပါ်လပ်အခိုင်ယန်
ဗ္ဗောန်လိက်၊ တန်ကောန်ငှာ်ဂ်ပွဲမွဲသတ္တဟာ တြဲအခိုင်၊ တန်ပထမဂ် တြဲအခိုင်၊
တန်ဒုတိယ၊ တန်တတိယ၊ တန်စတုတ္ထတံဂ် မွဲတန်မသုန်မသုန်အခိုင်ရ၊ မွဲအခိုင်ဂ်
ဝံ့အခိုင် ဗ္ဗောန်လိက်(၄၀)ဗိဇ္ဇာရ၊ အခိုင်ဗ္ဗောန်လိက်မန်တုဲအာမူး ဒးလုပ်ဗ္ဗောန်
လိက်ဗွာရ။

ပွဲကိုခေတ်သိုင်အလိုအသီ ၆၊ ဆ၊ ပ၊ လ-ပိုင်ပြီလပ် ဂဏောံကိုန်
ချင်ဗွာဝံ ဒေသဒင်ယုကွာန်မန်မူး ဘာတန်မူလမူပွဲကွာန်မန်တံဂ် ဝံ့ဒင်ယုဘာမန်
တန်မူလအလိုအသီရ၊ သွက်ဝံ့အုပ်ရပ်ဘာတန်မူလတံဂ် နူဌာနပရေင်ပညာခါန်ကွက်
လပ် ဂဠုပ်ပညာမန် (သ္တိပ်ပရေင်ပညာမန်)ရ၊ ပွဲသ္တံခရေတ်(၁၉၆၂)သ္တံဂ် အလို
အသီပရေင် ပွန်ဂတးသီကေတ်အစိုအာဏာ နူတရဲပရေင်ချင်ကွာန်တံရ၊ ဗွဲကြဲဝံ
လိက်ဘာသာကောန်ချင်အရင် မပ္တံကုမုမန်၊ ဂကူကရေင်တံ ကလိဝံလပ်အခိုင်
ဗ္ဗောန်လိက် နူတန်ကောန်ငှာ် စိုက်စိုပ်တန်စတုတ္ထဂ် ဖျပ်ဖျေံထောံအခိုင် ဗ္ဗောန်
လိက်မန် ဝံ့ဆအယံမာတ် တန်ကောန်ငှာ်၊ တန်ပထမ၊ တန်ဒုတိယ ဆဝံ့ဟေင်ရ။

ကြဲနဂ်တုဲ သွက်ဝံ့ဗ္ဗောန်လိက်မန် ပွဲဘာတန်မူလတအ်ဂ် ဆစိုတ် တန်
ကောန်ငှာ်ဟံ့သေ့ အိုတ်တးအာ မွဲအခိုင်ပွန်ရ၊ ဒွါနုတုနဲကေဟံ့မွဲတုဲ လိက်ပတ်
မန်ဂ် လဆောဝံဝံ့အခိုင်ဗ္ဗောန်၊ လဆောဝံအခိုင်ဗ္ဗောန်လိက်မန် အိုတ်အာ
ချပ်ဝံ့ဘဝလိက်ပတ်မန် လူစိုတ်သိုင်သာကွဲရ၊ ပတေ့တြဟတ်ညးသ္တိုင်ဟံ့ဒိုရဂးတုဲ
ကွးဘာကောန်ဂကူမန် တိုန်ဒိုင်ဘာတက္ကသိုလ်တံဂ် ဝံ့အခိုင်သူး၊ ဘာအလိုအသီ
ပွဲကွာန်ရးတံဂ်လေဝံကွာတ်၊ ပွဲအခိုင်သူးဂ် ကွးဘာတက္ကသိုလ်တံကေတ်တာလျိုင်
ဗ္ဗောန်ထွးကိုလိက်မန်ကုကောန်ငှာ်တံ ပွဲကိုဥတုကညင်ရ။

ကွးဘာတက္ကသိုလ်ကောန်ဂကူမန်တံဂ် ဟိုတ်နုဒ်အခိုင်ဒးဗ္ဗောန် ဒးဂျါကတ်
ဒိုင်ပညာတုဲ သွက်ဝံ့ဆက်ဗ္ဗောန်အာလိက်မန် ပွဲဥတုကညင်ဂ် ကိုအခိုင်ဟံ့မာန်တုဲ၊
ကာလဂ် ဂဏောံသင်သွတ်တံ ကတ်ဒိုင်လိက်ပရိယတ္တိတအ်ဂ် သိုလိက် အလိုအသီ
တုဲ ဣစအာဒေသကွာန်ကေအိုတ်ရ၊ သင်သွတ်တံဂ် ဝိုင်ဖေက်အဲကွဲ လိက်ပတ်
ဂကူကေကွဲအာတုဲ ပွဲအခိုင်စရဲမွဲခဏဘာ်အံင်ဂ် ဟံ့ရံင်ကိုလျှောင်လျှော်မွဲသ်
ပွဲဥတုကညင်ပသာန်တုဲကတ်ဒိုင်ဂ် ပံက်ဘာဗ္ဗောန်လိက်မန် ကွာန်ဒေသ ညးကိုညး
၉၉၉၉၉၉အိုတ်ပွန်ရ။

ကွာန်ဒေသညးကိုညး လှိုက်ဇ္ဇောန်လိက်မန်ပွဲအရှာံဘာ ငြပ်ညးမင်သီ၊ လှိုက်တက်ကွာထးတဲ ဒိုင်ဒိုင်ကံ ဇ္ဇောန်ဒိုင်အိုတ်ရ၊ ရမုာင်ကွးဘာတံဖျေတ်ပိုလိက်မန် ကမ္မေကမ္မင်(ပလေပလင်)ဒိုင်ဒိုင်ဝတ်ဒိုတ်တအံင်ရ၊ ဝံမိုင်ကေတ် ရမုာင်ဖျေတ်ပို လိက်မန်ကံ စိုတ်မောင်သောယျေန်ကတောင်ပွဲမလောန်ရ၊ ဗိုချပ်ဂံဟံဒါ၊ ဗိုဒိုင်ချပ်တဲ ပွဲကိုခေတ်ဇ္ဇောန်လိက်မန်ဥတုကညင်ဝံ ကောန်ငှာ်သွတ်ကောန်ဂကူမန်တံပွဲမဂ္ဂိုင် လေပ်ကျင်လိက်မန်အိုတ်ရ။

ပွဲပရေင်ဇ္ဇောန်လိက်မန် ဥတုကညင်ဝံ ကွာန်ဒေသညးကိုညး၊ နဲကဲညးကို ညး၊ ဗိုညးကိုညး၊ ပွမဇ္ဇောန်မ္မဲ၊ မွဲသောတ်ခပ်ဝံတုပ်သွတ်၊ ဝံဒိုင်ပွဲပိုတ်ခပ်သီဖအိုတ်ကံ ကဆံင်ဂံဟံဒိုင်ရ၊ ဝံအဓိက ပွမလေပ်လိက်မန်ဟေင်တဲဇ္ဇောန်ဒိုင်အိုတ်ရ၊ လိက်ဗွတ် ဇ္ဇောန်ဒိုင်တံင်လေပ် ကရိုက်ပိုက်စိုတ် ပိုင်တိတ်ညးကိုညးဟေင် ဇ္ဇောန်ဒိုင်အိုတ်ရ၊ ညးလှိုက် ဇ္ဇောန်ဒိုင်လိက်ဗွတ်မူကအံင်မိန်၊ ညးလှိုက်ဇ္ဇောန်ဒိုင်လိက်ဗွတ် မူပိုင်ချင် မုတ်ချင်၊ ညးလှိုက်ဇ္ဇောန်ဒိုင်လိက်ဗွတ်မူပိုင်ချင်ပင် တုတ်ကွးကွးရ၊ ပွဲကိုပရေင်ဇ္ဇောန် လိက်မန်ဥတုကညင်ဝံ စိုန်ရဝံအခိုင် ဇ္ဇောန်ပိုင်ဗွတ်မွဲကညင်ဟေင်ဂံ ကောန်ငှာ်တံ ဗိုဒး၊ ချူဒးတအံင် လုပ်လှိုတ်ဂုန်သင်္ချာ်ကိုဋကံကိုရေင်၊ ဒေသကွာန်မန်လှိုက်တံင် ပံက်ကျင်ဘာမန်ဥတုကညင် ဗွတ်(၂၀) သွာ်လေပ်နွံ၊ (၂၅) (၃၀)သွာ်ပြင်ပြင်လေပ် နွံတံကျင်အိုတ်ရ၊ ညးတံပံက်အာဆက်ဆက်ရေင်။

ပိုင်ချင်ပွမပံက်ဘာဥတုကညင်။

မောပ်ကိုပိုင်ချင်ဂမိုင် ပွဲပရေင်ပံက်ဘာဥတုကညင်ကံ နကိုမွဲရမုာင်ခပ်၊ မွဲဗရုခပ်၊ မွဲဗိုခပ်၊ မွဲပလောပ်ခပ် ညီညီသာသာရေင်တိုင်ကျင်ကံ ဒိုင်ပိုင်ချင်ပံင်မွဲပိုင်ချင်ရ၊ ပွဲပိုင်ချင်မုတ်ချင်ကံ သွတ်နူသကွာရေင်မန်(၁၃၅၄)သွာ် ဂိတုပသတ်ကံ ပူဂိုဆာန်ဂကူမိုင် ကောံခရိုညီသာဒက်ပွန်လပ်ဂကောံမွဲဂကောံရ၊ ဂကောံကံ ဗွဲယူ “ ဂကောံဇ္ဇောန် လိက်ပတ်မန်ကျောံယေန်သွာင်ဗုဒ္ဓဘာသာ-ပိုင်ချင်မုတ်ချင် ” ရ။

ဂကောံကံမံက်ကျိန်ကျင်တဲ ပွဲအရာဇ္ဇောန်လိက်မန်ကံ ဝံရပ်ကလောန်ဝံ ရေင်တိုင်လောံသွာကျင်ရ၊ အလံဒေသပိုင်ချင်မုတ်ချင်ကံ ဝံဒိုင်မွဲရမုာင်ခပ်ဂးတဲထပ်ဒက် ပွန် ဂကောံပိုင်တိုက်ရ၊ ပွဲဝံဓါပိန်ကွာန်ကံ သွလပ် ပိုင်တိုက်မွဲရ၊ ပွဲပိုင်ချင်မုတ်ချင်ကံ နွံတံပိုင်တိုက် စိုမွဲပိုင်တိုက်ရ၊ ပွဲကိုစိုမွဲပိုင်တိုက်ကံ စပ်ကိုစိုမွဲဇ္ဇောန်လိက်မန်

ဥတုကညင်တဲ ရပ်ဗ္ဗောန်လိက်ဗွဟ်မုပိုင်ချင်မုဟ်ချင်ရောင်။ (တင်သဗ္ဗိ) ပိုင်တိုက်ဂ် အရေဝ်မန်၊ ညးကော်စ “ စာ ” ရောင်ဂး)

ပွဲဒေသပိုင်ချင်မုဟ်ချင်ဂ် ပံက်ဘာဥတုကညင် ပွဲမွဲတဲဝ် ပံက်တညီညီရ၊ တဲသွာန်သိုလိက်ပုန်လေဝ် သွာန်သိုမွဲအခိုင်၊ မွဲတဲဟေင်ရ၊ တင်သွာန်ပုဗ္ဗောလေဝ် မွဲဗိုပြင်ဝ်ရ၊ တဲပတိုန်စရဲကိုလာဘ်ကုကွးဘာ အလုံပိုင်ချင်သိုဖအိုတ်ဂ် မွဲသွာ်မွဲ မွဲပိုင်တိုက် ဒုင်သဗိုင်ကို ရင်တျိုင်တဲရ၊ သဘင်အသေအဟာန်စှော်ဘာ အပံဇိုန် ကိုလာဘ်ဂ် ညံင်ကိုသဘင်ဇော်ဇော်ပြိုပွဲကို ရင်တျိုင်ဏာရ၊ ဇှာပ်ညးမညာတ် ကသော်ဇကုဒါ၊ ပီတီလိုက်လ် ရဲသတ်ဝံ ဇှာပ်ပိုင်ချင်ဒ်အသဝ်ဂုဏ် ဂကူမန်တံ ရောင်။

ပွဲသက္ကရာဇ်မန်(၁၃၅၆)သွာ်ဂ် နူကိုဂကောံဗ္ဗောန်လိက်ပတ်မန် ကောံ ယေန်သွာင်ဗုဒ္ဓဘာသာ ပိုင်ချင်မုဟ်ချင်ဝံ ကျိုက်ကျိုပ်တဲ ကသေံကွပ်ဆဝ်မုဟ် စန်ဒက်ပိုင်ချင်ဇြပ်ဗု သွက်ဝံပံက်ဘာဗ္ဗောန်လိက်မန်ဥတုကညင်ရ၊ နကိုပိုင်ချင် ဇြပ်ဗုတံ ကတိကျောန်ဗ္ဗောန်လိက်မန်ဥတုကညင်မွဲဗိုပြင်ဝ်ကိုရ၊ ဆဂးဝံဆပိုင်မွဲသွာ် တဲ ဟိုတ်နုညးအာကျိုပ်ယုတ်ဒေက်အာတဲ မွးလီအာရ၊ ဗွဲကြိဏအံ ပွဲသက္ကရာဇ်မန် (၁၃၅၉)သွာ် ဂကောံပိုင်ချင်ဇြပ်ဗုတအံ ဂစာန်ရင်တျိုင်ကလေဝ်စန်ဒက်ပုန်တဲ ဆက်ဗ္ဗောန်လိက်မန်ဥတုကညင်ရ။

ပရေင်ဗ္ဗောန်လိက်မန်ဥတုကညင်ဝံ ခမီသင်မန်တံအာကျိုပ်တဲ ရုပ်ရဲမံက် ဇော်မောဝ်တဲတက်ကျိုင် ကွေံကွေံရောင်၊ ပွဲပိုင်ချင်ပံင်ဂ်လေဝ် ညးတအံကတိ ကျောန်ရင်တျိုင်ခိုင်ချိုက်ကံပေင်ပေင် လုက်သွာ်မွဲမလံကျိုင်ရ၊ လက်ကြိတ်ပုန် ပိုင်ချင် ဓါသွာင်၊ တကအံခိုင်၊ ပိုင်ချင်ကျိတ်မုဟ်၊ ပိုင်ချင်ဘာအင် ရင်တျိုင်တဲရ၊ ပွဲကိုပိုင်ချင် ကံကြိုက်ဂ်လေဝ် နကိုနုညးကိုညး ဗိုညးကိုညး ဗ္ဗောန်ကျိုင်လိက်မန်ဥတုကညင် မွဲမလအံလကို၊ တဲပုန် ပိုင်ချင်လုာဒက်၊ ပိုင်ချင်ရေဝ်၊ ရးဗျေ၊ ရးတနင်ညီ၊ ရးမာန်တလေဒ်တမ် ရင်တျိုင်ပရေင်ဗ္ဗောန်လိက်မန် ဥတုကညင်၉၅၅၅၅၅၅၅ ကတိုင် ကတိုင်ကွဟ်ဟ်အိုတ်ရောင် ဝံတီကေတ်ရ။

မွဲအဆက်ဝ် သွက်ဝံစွဲဌာနဗဟိုရ် သွလ္လီပရာပွိတ်ဇြဟတ်ပုန်ရ၊ ပွဲကို သက္ကရာဇ်မန် (၁၃၅၉)သွာ်ဂ် သွသဘင်ကောံခရီပွဲဘာကွင်ထဝ်၊ ချင်မတ်မလီ ဗွတ်ပိအလန်ရ၊ ကုပုဂ်တိုန်ခိုင်သဘင်ကောံခရီတံဂ် ခမီသင်ကို သိုက်ခရ် တရဲကြပ်မွဲ

ဗိုကြပ်၊ တရ်သော့မွဲဗိုသော့ ထံက်ပင်ကိုဏာခရိတ်ဂိုင်ညာန်ရ၊ အတိုင်ဂကောံ
ဖျေံတင်သ့၊တ်သွာတ် ပူဂီဆာန်ဂကူ စိုတ်လုပ်စပွဲပရေင်လိက်ပတ်တံဂ် ဒက်ပ္ပန်
ဂကောံတိုင်ခီ နကိုယု၊ “ ဂကောံဗ္ဗောန်လိက်ပတ်မန် ကောံယေန်သ္မာင်ဗုဒ္ဓဘာသာ
အလုံဒေသရးမန် ” ရ။

ဂဗျင်ရင်ဂကောံဂ်စွဲပ္ပန်လပ်ပွဲဘာကွင်ထပ် ညိုင်မတ်မလီရ၊ ယောကာလ
တေံဂ် ဥက္ကဋ္ဌဂ် ဒ်ကျံဇှော် အွာဘဒ္ဒန္တသိဃ်၊ ဘာကွင်ထပ်ညိုင်မတ်မလီ၊ ဒုဥက္ကဋ္ဌ
ကောံညးအုပ်ကာတအ်ဂ်လေပ် ရဲဗ်ပွဲန်လပ်သီဖအိုတ်ရ၊ ပွဲဂကောံတိုင်ခီဝံ ခမိသင်
တံကိုကောံခရ်တံကိုပါလုပ်ဒိုင်ရ၊ သ္မာပထမကိုသ္မာဒုတိယ-ပွိုင်ဓါသ္မာံဂ် သွက်လမျီ
ဂကောံဂွံထတ်ဂျိုင်၊ ဝံသီဒရောင်အာမာန်ဂ် ဟံဂွံထွေးရုပ်ရဏီရ၊ ကျံဇှော်အွာဘဒ္ဒန္တသိဃ်
ဘာကွင်ထပ်ညိုင်မတ်မလီဂ် ဝံရင်တုင်နဒ်ဥက္ကဋ္ဌဂကောံဗုတ်ဓါသ္မာံတုဲ ကရ်ကော့စး၊
ဓးအာဘဝစုတိစ်အာသွပ်ရ၊ စူးဥက္ကဋ္ဌဂကောံဂ် ထပ်ရဲပတိုန် ကုကျံဇှော်အွာ
ဘဒ္ဒန္တကုန္ဒက၊ ဘာဇှော်-ကွာန်မဟေဲ ပွိုင်ညိုင်ဓါသွာင်ရ၊ ကျံဇှော်အာစာဝံ တာလျိုင်
ဂကောံဂ် ယိုက်ဂွေင်ရင်တုင်မံင်စိုကိုတုဲဏာအ်ရ။ (ပွဲကိုသက္ကရာဇ်ညိုင် ၁၃၇၀ သ္မာံ
ဥက္ကဋ္ဌ ဘဒ္ဒန္တကုန္ဒက ဂိတုက္ခိန်(၃)စွေက် ဝေင်ထောံဂကောံ စ်အာသွပ်ပုန်ရသ္မံ။)

ရုပ်ရင်ကောံညိုင်ဝံမေံက်ဏာမာန်ဂ် ကောန်ဗွဟ်ကိုသဘင်သ္မာန်သိုလိက်
ကုကောန်ကွးဘာမန် နူပွိုင်ညိုင်ဂမိုင်ရောင် ဖျေံလပ်တင်သ့၊တ်သွာတ်တုဲ ဆက်
ရင်တုင်ဒိုင်ရ၊ ပွဲကိုသက္ကရာဇ်မန်(၁၃၆၁)သ္မာံ သွက်ဝံရင်တုင်ကောန်ဗုဒ် ပေါသ္မာန်
လိက်ဂ် ကောံခရီချပ်ရင်ညွှန်အ်တုဲ ဖျေံလပ်ဗိုပြင်လှောင်ဗျေံသ္မာံဝံရ၊ ပွဲပွိုင်ညိုင်ဂမိုင်
ဗိုညးကိုညး၊ လိက်ဗွဟ်ညးကိုညးဗ္ဗောန်လပ်တုဲ နကိုနဲကဲပွိုင်ညိုင်ဇကုကောန်ဗုဒ်
ပေါသ္မာန်လိက်ဂ် ဇုဒ်အ်လပ်မွဲချိုန်ခဏညိက္ခာ၊ ကောန်ကွးဘာမန် နူပွိုင်ညိုင်ဂမိုင်
သီဖအိုတ် ကဆံင်ကွးဘာသွတ်မွဲ၊ ဗိုကဆံင်ကွးဘာသွတ်၊ ကဆံင်ကွးဘာဇှော်ဇှော်မွဲ
ဗိုကဆံင်ကွးဘာဇှော်ဇှော် ဝံလုပ်သိုလိက်မာန်ဂ် ပွဲတ်ဏာပုစ္ဆာ(တင်သ္မာန်)သ္မာံ
အလန်ပထမရ။

သ္မာံအလန်ဒုတိယဂ်ပုန် နူကိုဂကောံဗ္ဗောန်လိက်ပတ်မန် ကောံ ယေန်သ္မာင်
ဗုဒ္ဓဘာသာ အလုံဒေသရးမန် တက်တြးပွဲတ်လပ်လိက်ဝင် (ညိုင်သဗို) ဝင်ညိုင်
သုဝဏ္ဏာဘုံမွဲကွပ် ဗ္ဗောန်ကိုကွးဘာတံတုဲ ဒးသိုရောင်၊ ပွဲသ္မာံတတိယဂ် လိက်ဝင်
သုဝဏ္ဏာဘုံမွဲကွပ် လိက်ဝင်ပွဲန်ညိုင်ဟံသာဝတီမွဲကွပ် ရသ္မာံဝံဒ်အာလိက်ဝင်ဓါကွပ်ရ။

ကွေးဘာသိုလိက်ဝင်သုဝဏ္ဏဘုံ အံင်အားမွး၊ ကွေးဘာအံင်အာတံဂ် ဒးလုပ်သို လိက်ဝင်ချင်ဟံသာဝတီရ၊ ကွေးဘာဂ် လိက်ဝင်သုဝဏ္ဏဘုံဟံအံင်မွး ဒးကလောင်သို ပွန်ရ၊ လိက်ဝင်ချင်ဟံသာဝတီဟံအံင်မွး ယးသွာံဂတတံ ဒးကလောင် သိုလိက်ဝင်ဂ် ပွန်ရ။

အတိုင်သျှတ်သွတ်လတ်ဂ် ဗွဲလောင်လောင်ဒးလုပ်သိုရောင်၊ ဒံင်သရင်တိုန် လောင်ခေံတဲ လုပ်သိုဟံဂွံအခေါင်ရ၊ ကွေးဘာဂ်အံင်လုပ်သိုလိက်ဝင်ချင်သုဝဏ္ဏဘုံ ငာ်မွး ဒးလုပ်သိုတဲ အံင်ဇူးအာမွး ဝံတိုန်သိုလိက်ဝင်ချင်ဟံသာဝတီရောင်၊ လိက်ဝင် တက်တြးပိတ်ဂတနုဏ်ဂ်လေဝ် အတိုင်နဲသွတ်ဂ် ဒးလုပ်သိုရောင်ရသတ်ဝံ ဖျေံလတ် တင်သျှတ်သွတ်ရ။

ပွဲဒါဏအံ ဝံသောင်စိုတ်ဒးသောင်ကလးဏာညိပွန်၊ ကွေးဘာတံမွးလုပ်သို လိက်ဝင်မွဲကဆံင်တဲ မွဲကဆံင်ဗွဲလောင်ရ၊ ကိုပ်ကွာဂ် ဒးလုပ်သိုကဆံင်လိက်ဝင် ချင်သုဝဏ္ဏဘုံရ၊ အံင်ဇူးအာမွး ယးသွာံဂတတေံ ဝံအခေါင်လုပ်သိုလိက် ကဆံင် လိက်ဝင်ချင်ဟံသာဝတီရ၊ ဟံအံင်ဇူးမွး ဒးကလောင်ထပ်သိုလိက်ကဆံင်လိက်ဝင် ချင်သုဝဏ္ဏဘုံပွန်ရောင်၊ ကွေးဘာသိုလိက် ကဆံင်လိက်ဝင်ချင်ဟံသာဝတီတံဂ် ဟံအံင်မွး၊ ယးသွာံဒးကလောင်သို လိက်ကဆံင်လိက်ဝင်ချင်ဟံသာဝတီပွန်ရောင်၊ ယပ်ရအံင်အာမွး ဝံအခေါင်ဝံဆက်သိုအာဝင်ဂတတေံပွန်ရောင်။

သဘင်ကောံခရီပိုင်သွာံ ဂဏောံဗ္ဗောန်လိက်ပတ်မန်ကောံယေန်သွာင် ဗုဒ္ဓဘာသာ အလုံဒေသဇးမန်ဝံ ဇှာပ်ပ်သွာံ ပွဲတဲ(ဒိတ္တီ)ဂိတုကထိုန်အိုတ်မွဲတဲဂ် ဒးသွသဘင်ကောံခရီဏောင် ရသတ်ဝံ ရဲဉ်ဖျေံလတ်တင်သျှတ်သွတ်ရ၊ (၁၃၆၄)သွာံ ပွဲသဘင်ကောံခရီပိုင်သွာံ ဂိတုကထိုန်အိုတ်ဂ် ခမီသင်(၅၄)ဇကုကောံခရီ(၇)တု တိုန်စိုပ်ရ၊ ပွဲကိုသဘင်ကောံခရီပိုင်သွာံဂ် သွက်ကွေးဘာတအံ ဝံလုပ်သိုလိက်ဂ် ပဗဓာန်လတ်လိက်ဝင်သုဝဏ္ဏဘုံမွဲကွပ်၊ လိက်ဝင်ပွန်ချင်ဟံသာဝတီမွဲကွပ်၊ ပွဲသွာံ (၁၃၆၄)သွာံဏအံ ထပ်စုတ်လတ်လိက်ဝင်ပွန်ချင်မတ္တမမွဲကွပ်ပွန်ရောင် ရသတ်ဝံ ဖျေံတင်သျှတ်သွတ်ရ။

နကိုဂဏောံဗ္ဗောန်လိက်ပတ်မန်ကောံယေန်သွာင်ဗုဒ္ဓဘာသာ အလုံဒေသ ဇးမန်ဝံ ပွဲနုသက္ကရာဇ်မန်(၁၃၄၈)သွာံလျှဟ်ဂ် ပံက်လတ်ဘာဗ္ဗောန်လိက်မန်ဥတု ကညင်ရ၊ မပ္ပံကိုပွဲဒေသကွာန်မန် မွဲပွဲဇးတွင်ဩ၊ ပွိုင်ချင်ဗိက်၊ ခေါကို သိုကို

ကောန်ဂကူမန်မုံပွဲချင်အင်ဝတံဂ်လေဝ် ဂ္ဍောန်တံဒိုင်လိက်မန်ဥတုကညင်ရ၊ လိုဟ်ကွး
 ဘာမန် ဂ္ဍောန်လိက်မန်ဥတုကညင်တံဂ် ပံင်သိုဖအိုတ်မွဲး နွံတ်လိုဟ်ဗွတ် မသုန်ဥက်၊
 တြဵုဥက်ဒ်ဒိုင်ဏောင်၊ ပွဲဒေသညးကိုညး ဆက်ပံက်ဘာဂ္ဍောန်လိက်မန်ဥတုကညင်
 အရိုဟ်ဟ်သ့ဝ်ရ၊ ကောန်ကွးဘာမန် အယုက်ဗွတ်(၁၅/၁၆) သ့ဝ်တံဂ် ဗိုလိက်မန်
 ဟံဒဲး၊ ချူဟံဒဲးတံဂ် နွံအောန်တံကွေံကွေံရ။

ပူဂိုအာကိုပံဂိုတ်ဂစာန်လွီပရာ ရင်တုင်ဒိုင်ဂမ္တိုင်တအ်ဂ် ညးတံရန်တုအ်ကို
 ပရေင်ဘာသာ၊ ပရေင်သာသနာ၊ ပရေင်ပညာလိက်ပတ်ဂကူမန် မိက်ဂွံဇော်မောဝ်
 ဖောအ်ဗြေမ်ဖအိုတ်ရ၊ ပွဲအကြာကြာဏအ်ဂ်လေဝ် ပဟိုတ်နူညးအာဂတပူတြိတံ
 ကာယသမဂ္ဂီ၊ စိတ္တသမဂ္ဂီသ့ဟ်နညီသာဂ်ရ၊ ဂကူညးတုဟ်သ္တုတ်တအ် ညးတအ်ဂွံဆို
 ဝံညာတ်ကေတ်ပရေင်ကမ္မောန် သွက်ဂွံဒ်ဒဲးဖိုလ်ဂကူတု ကိုအရိုအပင်အထံက်
 အပင် ညံင်ဗြဟတ်ဂွံချိုက်ပေင်ရ၊ တင်ရန်တုအ်ညးတံဂ် သိုက်မိက်ဂွံကိုကောန်ဇုတ်
 သုတ်ကောန်ကွးဘာတံ စိုတ်ဂွံမိပ်၊ စိုတ်ဂွံသျှောင်၊ စိုတ်ဓာတ် ဆာန်လိက်ပတ်
 ဝံသတင်လွပ်ပွဲဂ်ဩဟ် ဝံမံက်ဂတပ်ပြာကတ်အာဂးတု ညးတံထံက်ပင်ရီပင်ရ။
 သ္တုင်နူဏအ်လေဝ် ပွဲပရေင်ကိစ္စနာနာသ်ဂ် ညးတအ်ကိုဒိုင်အထံက်အပင်ရေင်။

ဟိုတ်ဂ်ရ ကောန်ဂကူမန်တံ စိုတ်လွဉ္ဇေတ်ညီ၊ လွအထေင်သပ်လ္လူ
 လိက်ပတ်မန်အိုတ်ညီ၊ နကိုဗြဟတ်ကာယရင်တုင်ဟံမာန်ဏီမွဲး နကိုဒွါပါင်
 ဘိုင်ကရိုင်ဖတိုက်ဖအောဝ်ဆပ်ဗျဟ် သွက်ဒဲးဖိုလ်ဂကူအိုတ်ညီ ပွမရေင်တုင်
 ဆအယာ်မာတ်ဝံလေဝ် ဒ်အရိုအပင်ကိုဗြဟတ်ကိုလိက်မန်ဖအိုတ်ရ။

ဒွက်ကဗျအရေင်ကိုလိက်။

လိက်ကိုအရေင်၊	အရေင်ကိုလိက်၊	နူအတိက်ကွာ။
လ္လူနန်ပြာထာ၊	စကာရပ်ကွင်၊	ပွဲကိုန်ချင်မန်။
ပရိယတ္တိ၊	ဒမိုလုတ်ဒင်၊	လေပ်ကွင်တန်တန်။
ဂုဏ်နူသင်မန်၊	လိက်မန်သျှေတ္တိ။	ဒိုကိုလျှဟ်ကွာ။

အဓိပ္ပါယ်ဒွက်ကဗျအရေဝ်ကိုလိက်။

အတိက်တမ္ဘာတေံ လိက်မန်ကိုအရေဝ်မန်ကို ရပ်စပ်စကာကျင် လ္လှူနန် ပွဲကိုချင်မန်ရ၊ သင်မန်တအံလေဝ် ကတ်လုတ်လေဝ်ကျင်ပရိယတ္တိလွိုန်ကာလရ၊ ပိုကလိဝံလဝ်အဲကွဲမပြုသေံစက်ကျင်နီလှဟ်ဝံ ဂုဏ်နုသင်မန်တအံ မင်မွဲကတ် လုတ်ကျင်ဂံရောင်။

လွဗေက်ဒွင်မန်ကျဟ်မန်-ဏး။

ယံကောန်ကွးကတ်ဗ္ဗောန်လိက်မန်ဥတုကညင်တအံ။

မန်ကျဟ်မန်လို့၊ “ လိက်မန်ဒွါလိဝံစကာရော ” ချေံသွာန်ဒွင်ဏောင်၊ မူပမူးတအံဟံ့ချုထွေးကိုချေံရော၊ ဒွါချုဂံနွံတ်ဗွဲမဂ္ဂိုင်ရသေင်ဟာ၊ ချုပွဲကိုစက်ဇော၊ ချုပွဲဂတိုခန်ဗျာ၊ တက်လိက်ဘိက်၊ တက်ပိုက်၊ ချုလိက်ပတ္တံ ပရေင်ကုသိုလ် ပွဲဘာလကျာ်တံလေဝ်ဝံမင်ဏောင်၊ မူးတအံဗေက်ဒွင်မန်ကျဟ်မန်တဲ ဟံင်ချုဟာ၊ ချုထွေးညိ၊ ချုထွေးကိုချေံဂံင်ဂံင်ညိ။

ဝင်လိက်ပတ်မန်။

ဘာပရေင်ပညာကောန်ဂကူမန်။

ဗော်ချင်မန်တို့ကျိုက်ကျိုပ်တဲ ကဆံင်ပရေင်ပညာမန်တုဟ်ကွးကွးဟံံသေင်
ရ၊ ကဆံင်ပရေင်ပညာတံဂ် လိက်မန်၊ လိက်ဗွာ၊ လိက်အင်္ဂလိက်၊ ဝုန်သင်္ချာ၊
ဝင်၊ ပထဝီ နာနာသတ်ဗ္ဗောန်ဒိုင် ကုကွးဘာမန်တအ်ရ၊ ကဆံင်ပရေင်ပညာ
ဗော်ချင်မန်တို့ ကောန်ကွးဘာမန်တံ ပွတ်ပူးကျိကွးဘာအလိုအသီမာန်ဒိုင်ရေင်၊
ပရေင်ပညာ ဗော်ချင်မန်တို့ ဒုင်လဝ်ယု၊ “ ဘာပရေင်ပညာကောန်ဂကူမန် ” ရ၊
ပွဲဘာတံဂ် တန်ကောန်ဒု၊ တန်ပထမ၊ တန်ဒုတိယ၊ တန်တတိယ၊ တန်စတုတ္ထ
မတွံဂး ကဆံင်တန်မူလကို၊ သိုက်ကဆံင်တန်အဒေါင်၊ စိုက်ကဆံင်တန်သျှင်ကို၊
ရင်တျင်ခမံင်ဒိုင်ရုပ်ရဲပေင်ရ။

ဗော်ချင်မန်တို့ပွဲပရေင်ပညာညးတံ ညးတံခါန်ကွက်လဝ်အာစာဘာ
ထွေးလိက်ဂမ္တိုင်ရ၊ အာစာဘာတံဂ်လေဝ် တာလျိုင်ညးကိုညး ရင်တျင်တံရ၊ ဩန်ဂိတု
သွက်အာစာဘာတံဂ် နူဗော်ချင်မန်တို့ ထံက်ပင်ကိုရ၊ အာစာဘာဂမ္တိုင်တံ ဝံလေဝ်
စီကွးအာ ပွဲဘာသာလိက်မန်ဂ် နူတံဝါဒိတေံ ခံင်ခုတ်ပွတ်ကိုနူပရေင်ဗ္ဗောန်လိက်ပတ်
မန်ဥတုကညင်သွေးရဂျိုင်၊ ခါန်ကွက်လဝ်အာစာဘာတံဂ် အသပ်ဂုဏ်ကဆံင်ပညာ
ဝံအံင်ဇူးလဝ်ပွဲသဇိုင်ပညာ ဘာအလိုအသီဂကောံဂ်နီုချင်ဂ် အောန်အိုတ်စိုတ်တန်ဒ်ရ၊
အာစာဘာလျိုင် အယောတိုန်ဒိုင်ဘာတက္ကသိုလ်၊ လျိုင်တံဂ် အံင်လဝ်သွံပထမ၊
သွံဒုတိယ၊ သွံတတိယ၊ လျိုင်လျိုင်ဘာတဲအာဂ်လေဝ် နွံတံဒိုင်ကိုရ။

တော်ချပ်ရင်အာ အခိုင်အခါဗိုတအ်ဏအ် ဝံဂဗသို၊ ဝံကလိဝံဂ် ငြိုင်ဒိုင်
ဒိုသတ်ဒုလ္လဘမ္ပဲသတ်ကိုရ၊ ဟိုတ်ဒိုသတ်ကိုရ အခိုင်ဂိုကိုပို ပွမအာတွတ်မမိသတ်ဝံ ညးမ္ပဲ
ကောံညးမ္ပဲလွတ်ဇိုင်၊ လွပြိုင်ဟွန်ကေတ်မာန်ညးညွအံညီ၊ လွကယုဂန်စာန်စးလွကို
ဒိုသွညးညွအံညီ၊ လွညးမ္ပဲလွစံင်အာယာတညီ၊ ကောန်ရေင်တျင်အာ ညီညီ
သာသာ၊ မိပ်ပိဆာန်ဆာန်မ္မး အတိုင်တိုင်ပွဲပိုရန်တုအ်လဝ်ဂ် အာစိုပ်ဝံဒိုင်စသိုင်
အလုံကောန်ဂကူပိုမာန်ရ။

စပ်ကိုပရေင်ပညာကောန်ဂကူမန် ဗော်ချင်မန်တို့ ကောန်ရေင်တျင်ဒိုင်ဂ်
စိုတ်သမ္ဘိဒး မိက်ဂွံပူးဏာညီရ၊ ကွာဗော်ချင်မန်တို့ ပွဲအ်ကေတ်ပရေင် ခေပ်စိုတ်လလံ
ကုင်ဏီ ပွဲသက္ကရာဇ်မန် ဗုတ်(၁၃၅၆-၅၇)သွံ သွံခရေတ်(၁၉၉၄/၉၅) သွံဂ်

ပရေင်ပညာညးတံ ဆဲဂါလုပ်ကျုင်ပွဲကိုပွိုင်ချင်ရေင် ဒကုတ်သွပ်ကျာ၊ ပွိုင်ချင်
ဇြပ်ဗျ၊ ပွိုင်ချင်မုတ်ချင်၊ ပွိုင်ချင်ကျိမ်မြတ်ကွာန်လို့၊ ပွိုင်ချင်ကအိကြိက် ကွာန်ဒေသ
လို့ ပွိုင်ချင်ဘာအင်လို့တံဂ် ဝံဆိဝံတီကေတ်ရ၊ ပွိုင်ချင်လို့၊ ဒေသကွာန်လို့တအိဂ်
ညးတံကိုလုပ်ဗျောန်အကြာ “ အခိင်ယန်ဗျောန်လိက် ” ပွဲဘာတန်မူလ အလိုအသီ
တံရ၊ ပွဲပွိုင်ချင်လို့၊ ဒေသလို့တံဂ် ဒွါဗျောန်ဝံဂ်ဆက်တဲဖန်ဗျောန်အာအိုတ်ရ။

ပွဲသက္ကရာဇ်မန် (၁၃၆၀)သွာံဝံ ပွဲပရေင်ဗျောန်လိက်မန်ဂ် အာစာဘာ
ဗော်ချင်မန်တံတံ စပ်ကိုကိစ္စ ဗျောန်လိက်မန်တဲ ကတိန်ပြဒ္ဒညာရ ပြဒ္ဒညာလုပ်ကျုင်မွဲ
ကိစ္စကမောန်ကေုမကျောန်ဂ် သာံကွဲအာရ လအံဝံသောင်ကလး အခိင်ဗျောန်လိက်
ဟောံဗြိအာရ၊ ပြဒ္ဒညာညံင်ဂွါအိန်ဒ် “ မိက်ဝံစဖျုန်ဒြဲ ဒးဗျိုကိုကျိပ်ပိုတ် ”
ဗိုဂလားမန်ဂ် ပိုဒးဝေင်ကုတ်ရ။

ကဏ္ဍပရိယတ္တိမန်။

ဂလားဒေသနာကျိပ်တြိ မတွဲထွဲးစီပူးလပ် ပိဋကတ်ပိမတွဲး သုတ်၊
ဝိနဲ၊ အဘိဝေင်တအိဂ် ဒွါဘာသာပါဠိရ၊ ပရူပရာဘာသာပါဠိတံဂ် ဆက်ဆောံဒိုင်
လောကုတ္တိုရ၊ ခမိသင်ကောန်ဂကူမန်တံ နကိုဘာသာမန်ပွန်ပုတ် မွေတ်သျံဇျှဲ
ဒိုင်ဗတ်ပါဠိတံဂ်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ကောန်ဂကူမန်တံ ပတေ့လျိုင်သွိုင်သျိုက်ကေတ်
နကိုဒေုတ်ထေရဝါဒရ၊ ထေရဝါဒဂ်တန်တံကျုင် မွဲမလအိကာဖာရ၊ လိက်ပတ်
ပရိယတ်ဘာသာမန်ဂ် နူကိုခေတ်သွိုင်နဲတဲပိုမန် ကျအာပွာန်တဲ ပွဲမဲအခိင်တေံ
စိုန်ရဇြဟတ်ချိုန်လျှေစှေ ဆိုက်ကေ့မွန်အာကိုလေဝ် ပွဲကိုချင်ဒွါရဝတီ၊ ပွဲချင်ဇေ်မာဲ
မူပွဲကိုန်ချင်သေံ(ချင်ထာံဇေန်)တံဂ်ကို ကောန်ဂကူမန်ပို နွဲတဲပွဲချင်တံဂ်တံဂ်ပိဋကတ်ပိ
နွဲတဲဒိုင်ဏီရ။ မဇိဇ ဝံသတေုတ်ဒတောင်မန် ဟံ့အိုတ်အးဏီရ။

ခမိသင်ကောန်ဂကူမန်တံလေဝ် အဆက်ဟံ့ပိုတ် ကတ်လုတ်ဒိုင်ဖိုတ်ရ၊
ဆဂးဂ် ဇြဟတ်လိက်ပတ်ပရိယတ် မွဲးချိုန်လျှေအောန်တဝေင်ကရတ်ဗွတ် (၆၇)သွာံ
ပြိုင်ဒ်ရ၊ လက်ကြိဏအိ ကိုန်ချင်မိတ်မပိုဏအိ သွိုင်အင်္ဂလိက်တံမွဲက်သီပိုင်

ကေတ်တဲ အုပ်စုပ်လဝ်ရ၊ ဆဂးဂှ် ခမီသင်မန်တံကတ်လုတ် ဝိုင်ပွဲနိပုဟ်ဒိုင် လိက်ပတ်ပရိယတ် ဝံအတိုင်ပွဲကစိုတ်ဏီရ၊ သိုင်အင်္ဂလိက်တံ စပ်ကိုလိက်ပတ် ပရိယတ်တဲ ညးတံကျောန်ဗဒှ်သဘင်သွာန်လိက် စပ်ကိုပရိယတ်ရ၊ ကာလဂှ်ခမီ သင်မန်တံ သွက်ဝံလုပ်ပေါ်သွာန်လိက်ဂှ် အာတ်မိက်အခေါင်သိုင်အင်္ဂလိက်တံရ၊ ဟိုတ်ဂှ်ရ သိုင်အင်္ဂလိက်တံအံသွးကိုအခေါင် ဝိုင်အခေါင်ခမီသင်ဗွာတ်ဝံသ့ နကို ဘာသာဗွာကို ခမီသင်မန်တံလေဝ် ဝံအခေါင်သ့နကိုဘာသာမန်ရ။

နူအခိုင်အခါ သိုင်အင်္ဂလိက်ပိုင်ပြီလဝ်တေံ အာတ်မိက်ဝံလဝ်အခေါင်တဲ သိုက်ကွိုင်မွဲလအ်လ ရိုဟ်သွာ်ဟံဒဲးရ၊ ကိုန်ချင်မိတ်မပို (၁၃၀၉) သွာ်ဂှ် ကလိဝံပရေင် ဗူးဇးရ၊ သိုင်အလိုအသီ ပိုင်ပြီကောံကိုန်ချင်ပိုအဆက်အဆက် ကျောန်ဗဒှ်ကျင် သဘင်သွာန်လိက်ပရိယတ်ဂှ် ခမီသင်မန်တံ နကိုဘာသာမန်ဟေင် ဝံအခေါင် လုပ်သိုက်ကျင်အဆက်ဟံပိုတ်ရ။

ပွဲကိုဂကောံကိုန်ချင်ပိုဝံ ကောန်ချင်အရင်-မန်၊ ဗွာ၊ ချေင်၊ ကချေင်၊ ကရေင်၊ ကယျာ၊ သေံ၊ ရခေင်၊ ဒှ်တမ်နွတ်ဂကူမွဲမဂ္ဂိုင်ရ၊ ပွဲကိုပရေင်ကိစ္စ စပ်ကို သိုက်လိက်ပရိယတ်ဝံ သွာင်နူဂကူမန်ပိုမွဲဂကူတဲ ကောန်ချင်အရင် ဂကူမပ္တံကိုချေင်၊ ကချေင်၊ ကရေင်တံဂှ် ဒးလုပ်သိုက်ဒိုင်လိက်ပရိယတ် နကိုဘာသာလိက်ဗွာအိုတ်ရ။

မူဟိုတ်ရောဟို်မွဲ ပွဲကိုခေတ်ပဒေသရာဇ်ကွာတေံဂှ်၊ ချင်ဗကံာ်ဂှ် ဣကရာဇ် ဗွာသိုင်အနပ်ယထာ ပိုင်ပြီလဝ်တဲ ရှေ်သေံမွဲမွဲစွေံဒိုင်-တီ-မတွံဂး ခမီပတိုအ်စရ၊ ချင်သဇို(သုဝဏ္ဏဘူမိ)ဂှ် ဣကရာဇ်မန် သိုင်မနဟပ် ပကင်ရင်လဝ်ရ၊ ပရိယတ္တိ သာသနာလေဝ် ဂိုလဟို်ဇေု်မောပ်ဒိုင်ရ၊ ဒဒှ်ရ ပွဲချင်သဇိုပရိယတ္တိသာသနာမန် ဂိုလဟို်ဒိုင်ဂှ် သိုင်အနပ်ရထာ ဝံမိင်ကေတ်နူမှာထေရ်အရဟံ တုအရုန်ကောန် ဂကူမန်တဲ ဗလးနင်ကလုတ် ကိုကျင်အာတ်ဏာပိဋကတ်ရ။

ဟိုတ်နူဟံကလိဝံဂှ်ရ ပွဲသက္ကရာဇ်မန် (၄၁၉)သွာ်ဂှ် ဇော်ဗွာန်ကျင် ဗတိုက်ချင်သဇိုရ၊ ကာလဂှ် ဝံဏာပိဋကတ်ပိ၊ နိမန်ဏာတုပညာခမီသင်မန် ကော်ရပ်ဏာသိုင်မနဟပ် သိုက်တုပညာကောန်ဂကူမန်တံမွဲမဂ္ဂိုင်ရ၊ ပတိပုဂ္ဂိုလ် ဂကူဗွာတ်ဝံဏာပိဋကတ်နူမန်တဲ ပရိယတ္တိသာသနာကိုန်ချင်ဗွာဂိုလဟို်ပြာထာဒိုင် အလုံဂးတီ ဒယိုတမ္ဗဝံဒိုင်ရ၊ ကောန်ချင်အရင်မပ္တံကိုဂကူကရေင်၊ ဂကူချေင်၊

ကချေင်တံ၊ သေံတံ ဖန်ဗန်ကေတ်ပရိယတ္တိသာသနာ ဟံ့သ့ဟ်ရထတုဲ သွးကတ်
လုတ်ကေတ်ပရိယတ္တိ နဘာသာဗျာရ။

ပွဲအရာသိုလိက်ပတ်ပရိယတ်ဏံ ဂကူမန်တအံက် ဝံလဝ်အခေါင်ကဆံင်တုပ်
ပွးတုပ်ဒိုင်ကိုဂကူဗျာညးတံတုဲ ညးတံက်သိုက်မိက်ဝံ့ကွာတ်လဒီရ။ မိက်ဝံ့စိုဒနာကွဲ
ပြဒ္ဒညာတုဲ ထွးဟိုတ်နာနာသတ်ရ။ ဟိုသိုသိုမွဲး အခေါင် ကောန်ဂကူမန်ကလိဝံလဝ်
ပွဲပရေင်သိုလိက်ပတ်ဏံက် အဆက်သိုင်တုညးတံကိုလဝ်အခေါင်ဟံ့သေင်မွဲသတ်၊
ဂုဏ်နူဂကူမန်တုဲ ညးတံကလိဝံလဝ်ပရိယတ္တိသာသနာမွဲသတ်တုဲ ဂါဒုဟ်လ္လှူဂကူမန်
ဟံ့လောဲသွာရ။

ဂကူမန်တံလေဝ် ပရိယတ္တိသာသနာမန် လဟုတ်ကွဲဗွန်အာမွဲး ဂကူမန်
အလုံသိုဖအိုတ် ဒးဒင်မိုဟ်ဝိုတ်ဏာ ညံင်ရဂကူပုၤတအံက်တုဲ ဂကူကွက်အာသိုသို
ရောင်ကျိပ်သိုပ်မန်တံဝိုင်တုဲ သတ်လိပ အခေါင်ဏံဒင်လိဟံ့မာန်ရ။ ညးတံက် မူဒ်
သတ်လိ ဝံဒုဒိုင်မတ်လ္လှူဂကူမန်ရော ရံင်ဒိုကေတ်ဝင်ကောန်ဂကူမွဲး ဝံတီကေတ်
ချိုတ်ပျိုတ်ရ။ ဂကူမန်တံ သွက်ဝံဒ်အာညံင်ပွာဂကူပုၤဂ် နကိုနဲကဲညးတံ သိုပလာဲ
ပြယျာဂိုင်ကွဲကွဲရောင်၊ ဖန်ဒိုင်လ္လှူဂကူမန် လိုန်ရ။ ပြယျာဂဲကဲညးတံ ပိုမန်တံ
ကျိဟ်ဒိုင်ဏောင်၊ စိုန်ဂ်လေဝ် မိုဟ်သျှင်ကိုမိုဟ်သတ် မိုဟ်သတ်ဒးဒင်တိုရ။

ကိုစွဏံခမိသင်မန်တံလုပ်ဒိုင်ပေါ်ဗတိုက်ဂ် ပိုခရ်ကောန်မန်တံမိုဟ်လိတို
မိုဟ်လိဟံ့တီရ။ မိုဟ်ဟံ့တီသွးဂိုင်ရ။

ပွဲကိုသက္ကရာဇ်မန် (၁၃၃၄)သွံ၊ သွံခရေတ်(၁၉၇၂)သွံဂ် တုဟ်န
သောံချူခွဲပြကိုဟ်စပ်ကိုပိဋကတ် (ထေရဝါဒ) နကိုဘာသာမန်-သွက်ဝံ့ကောန်ဗဒ်
သဘင်သွန်သိုလိက်ပတ်ပရိယတ်ဂးတုဲ ဂကောံသင်မန်တံ ဒက်ပ္ပန်လဝ်ဂကောံ
မွဲဂကောံရ။ ဂကောံဂ် ဒင်ယျဂကောံရာမညဓမ္မာစရိယ အလုံဒေသရေးမန်ရ။
ပွဲဂကောံဝံ ဥက္ကဋ္ဌဂ် ဒ်ဘဒ္ဒန္တဝိသုဒ္ဓထေရ် ဘာဇော်၊ ကွာန်တုအံကောင်ပိုင်ချင်ရေဝ်ရ။
ညးဒ်ဟိတရေဂ် ဘဒ္ဒန္တပညာဒီပ ကျာ်ဇော်အာစာ ဘာမဟာဝိဟာရတိုက်လိက်
ပရိယတ္တိ ဘာဇော် ကွာန်ကအိမိန် ပိုင်ချင်ကအိကြိက်ရ။

နကိုဂကောံဝံ တုဟ်နသောံချူခွဲပြကိုဟ်အကံက်ပဋ္ဌာန်၊ အကံက်ယမိက်၊
မာတိကာ၊ ဓာတုကထာ၊ တြဲအဘိဓဝ်၊ တြဲဝိနဲသျှေတ်ပန်စံင်၊ တြဲသဒ္ဒါဇော်
ကျောံပါရာဇိကဏ်ရ။ ဂကောံသင်ဂမိုင်ချုပ်ဂုန်ဖန်ဖက်ပ္ပိယှပ် ရင်သ္တုအံဗွဲမညီသာ

သွဟ်နိတဲရဲင်တျိုင်တဲရ၊ အယုက်ဂကောံကာလလအိကျိုင် (၇ - ၈) သွာံတဲ ပွဲသက္ကရာဇ်မန် (၁၃၄၂) သွာံ၊ သွာံခရေတ်(၁၉၈၀) ပွဲလက်ထက်သိုင်အလို အသီတံဂ် ဂကောံဂိုဏ်သင်ဂမိုင် သွိုက်မိက်ဝံက်နီုနီု ဂကောံဂိုဏ်ပံင်ကောံတဲ စီဇန် ဆန်စန်ဒိုင်ကလောန် ပရေင်စန်ဒက်ကုဂကောံဂိုဏ်သင်တုဟ်တုဟ်ရ၊ ဂကောံဂိုဏ် ပွဲကွဲနိဍုင်ပို နွံတဲပွဲမဂျိုင်ရ၊ ဂိုဏ်တံဂ် ညံင်ဝံင်အောန်စှေံ ဖအောန်ဖျေံတဲ ဂကောံဂိုဏ် ပံင်ကောံဂ် ဒုင်ယုဂကောံ သံဃမဟာနာယကကဆံင်ကဆံင်ရ။

အလိုအသီကံင်စီတံ ဃောမပံက်ဒိုင်ရုပ်ရဲကလောန်ဂို သင်မန်ဂကောံ ရာမညဓမ္မာစရိယတံကျိက်ကျိပ်တဲ၊ ဂကောံသင်မန်ယုမ္မး ဂိုဏ်သုဓမ္မာဂိုဏ်လှာဲတဲ ကိုဝံင်ဒုင်ယုဂကောံဂိုဏ်ရာမညနိကာယညိ-ရဲသတ်ဝံ အာတ်မိက်ပျိုန်လိက်ဇရေင် ဌာန်ဂကောံသံဃမဟာနာယကရ၊ မူဟိုတ်မ္မးပြိုင်လှာဲရော ပုစ္ဆာတင်သွာန်ဝံ လုပ်ကျိုင်ရ၊ သွဟ်ဍေက်သင်မန်တံဒးဒုင်ပွပ်ကော်ယုဂိုဏ်သုဓမ္မာဂို နူတံတမ်မူလဂို ဂိုဏ်မန်ဟံင်သေင်ရ၊ ဂိုဏ်ဏံဇ္ဇောပ်တသိုတ်စှေံကျိုင်နုဍုင်အင်ဝရ။

သင်ဂမိုင် မပွတ်ဒိုင်ပွဲဖြေပ်ဍုင်အင်ဝမ္မုယုသုဓမ္မာတဲ ကိစ္စဖာပ်သင်ကို၊ ကိစ္စတုဟ်သွာင်ကို၊ ကိစ္စကေင်ကာမမိက်ကိုမ္မုက္ခိန္ဒာန်ကျိုင်မ္မး ကွန်မန်ဏာသင်တံ နူဖြေပ်သုဓမ္မာဂိုတဲ သင်မပွတ်ပွဲဖြေပ်ဂိုဏ်လပ် ဂကောံဂိုဏ်သုဓမ္မာရောင်၊ ဟိုတ်ဂိုရ တမ်မူလဂိုသင်ပိုမန်တံဂ် ဒုင်လပ်ယုဂိုဏ်ရာမညနိကာယရောင်၊ ဟိုတ်နူ အခိုင်လအိလကျိုင် ဘဝမန်ချိုန်သပ်ဟောံပြီအာနူတိဍုင်နန်တဲ ဂိုဏ်ရာမည နိကာယဂို ကျေံမွဲနီုအာတဲ ဒးဒုင်ပွပ်ကော်လပ်ဂိုဏ်သုဓမ္မာရောင်။ ဟိုတ်ဂိုရ နူဂကောံ ရာမညဓမ္မာစရိယတံ ပတိုန်လိက်အာတ်မိက်လပ်၊ သွက်ဝံစုတ်သမ္ဘိကိုဂကောံဂိုဏ် ရာမညနိကာယ-ဂ်ဟိုတ်နူဇေုကိုဇေုဟံင်ဝံသီကိုလပ် ချိုက်ကံပေင်ပေင်တဲဟံင်ကလိဝံ ရောင်ဂးရ။

ပရူပရာဂကူမန်ဂို ဝိုလုတ်ကေတ်လိက်ဝင်မန်-မန်ဒိုင်၊ မန်ဒ၊ မည ရဲသတ်ဝံ ဝံဆိုကေတ်ဂကူမန်ဂို နွံပိဂကူရ၊ လက်ကြံဏအိ ပူဂိုတုပညာတံ မန်ပိဂကူဂို သွဟ်ပကောံထောံတဲ ဒုင်ယုဂကူရာမညမ္မဂကူဓပ်ရ၊ ပသတ်ရောဟိုမ္မး အရေပ်အခြာ၊ လိက်ပတ်တုပ်သွဟ်ဒိုင်ရ၊ ဌာန်ဒတန်တိဍုင်တေင်တုဟ်တြာဒိုင်ကိုလေပ်ပွမရှေံသေံ ဘာသာဂို တုပ်သွဟ်ဒိုင်ရ၊ ဟိုတ်ဂိုရ နကိုဂကူမန်မ္မဂကူဓပ်ဟေင် တုပညာတံပစုတ် သမ္ဘိလပ်ရောင်ဂးရ။

ကိစ္စဆောင်စပ်ကိုပွမစန်ဒက်ပံက်လပ် ဂကောံသံဃမဟာနာယကကိစ္စနိဗ္ဗာန်
ကဆံင်ကဆံင်ဂ် ရံင်ကေတ်အကာံအရာလျှူကမောန်ညးတံရင်တျိုင်ကျောန်စီဇန်လပ်
လျှဟ်ဝံ အာဗျာ်မိဇိုင်မွဲဂကောံဂိုဏ်သင်ကောန်ညိုင်အရင် သွက်ဝံအောန်စှေ သွက်ဝံ
ဖအောန်ဖေ့။ ဖအိုတ်ကေတ်ဂိုဏ်တုဟ်ကူးကူးတဲ ညိုင်ညးတံအုပ်ရပ်စိုန်ပြမာန်၊ မင်မဲ့
ပွန်အာကိစ္စနိဗ္ဗာန်လောံသွာရောင် ရံသတ်ဝံဖန်ဗဒ်ဒိုင်ရ။ ဗိုညးတံဖန်ဒိုင်လျှဟ်ဂ် မူဟိုတ်
သတ်လီုသျှောံသမိပ်တီဂ်ရော။

ပွဲကိုဗဟိုရ်သံဃမဟာနာယက ပံက်လပ်ဂကောံ ကျိုင်ဂကောံမပွဲကိုဂကောံ
ပရေင်ပညာ၊ ဂကောံပရေင်သာသနာတအိဂ်ရ၊ ပွဲဂကောံပရေင်ပညာဂ် ဂကောံပာ်
နွံပိကျိုင်ရ၊ ပွဲကိုမဲ့မဲ့ကျိုင်ဂ် ရဲစိုပျိုင်လပ်သင်ပိပိဇောရ၊ ဖှောပ်သင်ပိဇောဂ် သင်ကောန်
ညိုင်အရင်မဲ့ဇော၊ သင်ဂကျောညးတံခါဇောဒ်ရ၊ ကာလကျိုင်ဒ်ပြဒုညာမဲ့မဲ့မွဲ မှိုဟ်မဲ့ကို
မှိုဟ်ခါ လျှာ်မှိုဟ်ဂ်ဒ်ဒ်ဒ်ဒ်ဒ်ဒ်(ချူလပ်ပွန်လပ်ဂကောံဗုတ်စိုတ်ဏံဂ် ကျိုင်မင်
သောင်မင်ပွဲစိုတ်ရောင် ပတေ့ကေတ်ရ)

ဗိုပြင်ဏအိဂ်မဲ့နဲ တဲပွန် စပ်ကိုပရေင်ဘာနွံတံဒိုင်လျှဟ်ဂ် ညးတံ “ပံက်လပ်
တန်ဗျောန်လကျိဂ္ဂအိဘာ ” ဝံင်ဒုတ်လီုဆန်စန်လပ်နနဲမဖ်သတ်ဝံ ညးတံအိဂ်ဒ်
ထောံသူးသူးလွထေင်ညါ၊ ပွဲဇှာပ်ဇှာပ်ကွာန်ရှေ်သေ့ဗုဒ္ဓဘာသာမွဲ သွက်ဝံပွန်စိုပျိုင်
ဂဇော်ဘာတဲ ဗျောန်လပ်ကွတ်တအိဂ်ရောင်၊ မွဲသတ်ပွန်ဂ် တုဟ်နသျှောံတြးထေရဝါဒ
ဗုဒ္ဓဘာသာ ပွဲဌာန်ဒေသကောန်ညိုင်အရင်တံပတေ့လပ် ကေတ်လပ်ကေတ်ဝါဒ
တုဟ်တုဟ်တံဂ်ကိုရောင်။

ပွဲကိုကွာန်ရးဒိုင်ဗုဒ္ဓဘာသာတဲတဲတအိဂ်လေပ် သွက်ဝံပွန်စိုပျိုင် တိုန်လပ်
တန်ဗျောန်ဂဇော်ဘာဂ် ဇေက်ချူလပ်အစီအဇန်နဲဒုဂ်နွံတံဒိုင်ရောင်၊ မူဟိုတ်
ဝံတီကေတ်မာန်ရော စွံသတ်လျှူအကာံအရာမဖန်လပ်တံဏံတဲ ဝံတီကေတ်မာန်ရ၊
လောန်စက်ကျိုင်ဗုတ်စိုတ် ၆/၇ သွာံ တဲကျိုင်တေံဂ် ဇှာပ်ကွာန်ဇှာပ်ဘာဗုဒ္ဓဘာသာ
နွံတံဒိုင်ဂ် နူကိုအသံအမိင်သံဃမဟာနာယကကိစ္စနိဗ္ဗာန်တံ စကာကိုစိုစိုတ်ကေတ်
လပ်စရင်ရ။

စရင်ဗိုလီုရောဟ်မွဲ ဘာလကျိုင်မဲ့မဲ့ဘာ ပွဲကာလပစ္စုန်လျှဟ်ဏံ ကျိုင်ဇော်
ဂ္ဂအိဘာဂ် သွလပ်အကွာတ် သွလပ်တိုင်တဲ ကာလအတိက်လောန်ကျိုင်တဲတဲတေံ
ဗုတ်စိုတ်သမ္ဘိဒ်း စိုတ်ကုဟောပ်စိုပ် ကျိုင်ဇော်ဂ္ဂအိဘာ မူစီအဆက် သိုယုလ္လိဟ်ဂ်

ကျန်ဇော်ကြော်ကြော် စံအာသွပ်တဲ့တအိန် ညးတံကိုချူကိုပျပ်လင်စရင်ရ၊ စရင်တံဂ် ဒးအပ်ကို ညးတံဖအိုတ်ရ။

အနာဂတိဂတနူဏံ ပဲ့ဘာဝံ ကွးညးသွက်ဂွံဂွံအိဘာ၊ ဝံမင်ပွဲအာဒကာတံ၊ သွက်ဂွံအုပ်စုပ်အာဂ် နွံ၊ ဟဲ့၊ နနဲသတ်ဝံလေဝ်ညးတံကိုပျပ်လင်စရင်ရ၊ စရင်ဏံ လေဝ်နွံတံဒိုင်ပွဲညးတံဖအိုတ်ရ၊ ကျန်ဇော်လျိုလျိုတံဂ် သွက်ဂွံဒင်စအဲကွဲပဲ့ဘာဝံ အဆက်ကောန်ကွးတံနွံတံဒိုင်ရောင်၊ ဗိုဏံဂ်နွံမွဲ သိုယျဟိုထွေး ပျပ်လင်ပွဲစရင် ညးတံရ၊ ကျန်ဇော်လျိုလျိုတံဂ် ကောန်ကွးဂွံဆက်ဒင်စအဲကွဲဟံမွဲရ၊ ဗိုဟံမွဲဂ်လေဝ် ဒးထွေးလင်ပွဲစရင်ညးတံရ၊ ကျန်ဇော်လျိုလျိုတံအိပုန် ကောန်ကွးညးနွံတံတိုက်ရိုက် သွက်ဂွံဒင်စသိုင်အဲဂွံအိဘာ နွံပြာကတ်ဒိုင်ဖိုဟ် ဗိုနွံဟံပျပ်လင်စရင်၊ ကွးညးဟံမွဲ သတ်ဝံပျိုန်လင်စရင်ရ၊ ကွးဇကုနွံတံဒိုင်ဖိုဟ် မူဟိုတ်ဟံပျပ်စရင်ရော၊ ဝိုင်ဖေက်ကွးဂ် ပိုင်ဘာဂ်ဟာဟံတီရ။

လိက်ပတ်မန်ကျော်ကျန်ဇော်အာစာအစော့။

ပွဲသက္ကရာဇ်မန်(၁၁၁၉)သွံ ဂိတုပသတ်(၈)စွေက် တဲ့သိုက် ပတိူနွံတံ လိက်ပတ်မန်မုတ္တံကိုပြကိုဟ် စပ်ကိုလောကုတ္တိုရ် ပိဋကတ်ပိ၊ ပါဠိအဋ္ဌကထာ၊ ပြကိုဟ်လောကီ မုတ္တံကိုဗေဒင်ဟောရာ၊ နက်သတ်ဇာတာ၊ တဗျာရောဂ်နိဒါန်၊ ဂြန်ဂဉ္ဇ၊ ဉ္ဇုသွေးမန်ယန်၊ လိက်ဂတိုဇော်တံဂ်လေဝ်ဟံသေ့သေ့ဟ် ဒးဘဲဟန်အာစိပ် ဒဒ်ဘဝချး ပတောင်လဲလင်အာအိုတ်ရ။

စိုန်ဂ်လေဝ် ကျန်ဇော်အာစာမုံယျုဘဒ္ဒန္တဥတ္တမရမ္မထေရ် မပဒတ်ဒိုင် ပဲ့ဘာချင်အစော့ဂ် ညာတ်ဒးအကဲအရာအနိဋ္ဌာရိုမုတ်သတ်ဝံတံ စိတ်လို - ဒ်လို့လွတ် လျူလိက်ပတ်မန်မဲလောန်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ - သွက်ကောန်မန် အနာဂတိဂတတေဝ် လွတ်လောကီ မုတ္တံကိုလိက်ဂတိုဇော်မန်၊ ပြကိုဟ်လောကသိဒ္ဓိ၊ ရာဇာဝင်၊ လွတ် လောကုတ္တိုရ် မုတ္တံကိုပြကိုဟ်ဗုဒ္ဓဝင်၊ ဇာတ်နိပါတ်၊ ဓာတုဝင်နာနာသတ်တံဂ် ချူနွံတံရ၊ လိက်ကျော်မွဲဂကူကွက်ဇာတ်ဟိုဂ် ပဲ့ကိုခေတ်တေဝ် စိုန်ရဟံဒးဝိုင်ကိုလေဝ် ပွဲခေတ်

ပစ္စုပ္ပန်လွဟ်ဝံ လိက်ပတ်မန် စပ်ကိုပရိယတ္တိသာသနာ၊ ပဋိပတ္တိသာသနာတဲ
ခမိသင်မန်တံကရဲထောံစးသိုညးဖအိုတ်ယဝ်ဒ် ဂကူမန်မွဲးကွက်အာမာန်ချိုတ်ပျိုတ်ရ။

ပသာ်ရောဟ်မွဲးခေတ်ဂတမတ်လွဟ် ခမိသင်မန်လျိုလျိုတံ ဒဂိုန်ကိုသီ
ကုကောန်မန်တံဂ် “ အဟာန်ဗာန်တေ၊ တိတရဏေန၊ တဟ၊ ပေန်သတီဋ္ဌာန် ”
မပ္ပံရဲသတ်ဝံဗြုတိတ်ဒိုင်နကိုရမ္ပာင်မန်ဟံသေင်တဲ လိက်ပတ်ပရိယတ်မန်ကောံမွဲး
ဂကူကွက်အာဏောင်ဟိုဂ် သာဓကေခဲမံက်ဒိုင်ရ၊ လကျာ်မန်ညးလျိုလျိုတံ ပွဲကို
ပရေင်မင်မွဲဂကူဂ် သွလဝ်ဝေပ်မဇ္ဈဟ်ရ၊ ဇုဇပ်လချူလဝ်နတဲဂ် တုပ်ညံင်ဇိုတ်ထောံ
ကိုဇိုင်ရ။

ကျာ်ဇော်အာစာအစောံဂ် ဝိုင်ကိုဂကူဇိုတ်သကေင်လျိုရောဟ်မွဲး ရဲဝံအလို
အသီအာဏာပိုင်ဗြုလဝ်ညိုင်တံ လွချူလွကော်လိက်ပတ်ညို ဇိုန်တာဒါလဝ်ကိုလေဝ်
ညးတေံချူကော်ဒိုင်ဟေင်ရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ စးအသံညးဂးတဲ ဖျေံအမိင်ကိုကုတ်ဗပိုတ်
ထောံကောန်တဲမွဲတူင်ရ၊ ကျာ်ဇော်အာစာဂ် ဒးဒင်ကုတ်ကောန်တဲမွဲတူင်တဲ
ဇိုန်ချူကော်လိက်ပတ်မန်ဟံသွဟ်ရထကော်လေဝ် ညးဖျောတ်ဏာနပိုင်တိုက်တဲ ကိုခမိ
သာမဏီတံကော်ချူရ။

ရဲဇိုတ်ဂကူမိက်ဝံကိုဂကူမန်ပိုက်ကွက်ဂ် စံင်ပွေင်ထောံဗြုကိုဟ် လိက်ပတ်နာနာ
ရ၊ ဆဂးဂ် ဂကူမန်ပိုဂ် ဂုဏ်နုခမိသင်မန်ဆာန်ဂကူတအ် မင်မွဲရင်တူင်လဝ်တဲ
ဟံကွက်အိုတ်တးဏီရ၊ လိက်ပတ်မန်ကောံအိုတ်ဟိုမွဲးဂ် လိက်ကွပ်ခိုဟ်ခိုဟ် မွဲကို
ဂုဟ်မးရဲသာတံဂ်ရကောံ၊ မအခပ်မန်ဟံကောံရ၊ ညံင်ရဂကူပူကို ဂကူပူကို ဒင်ဇိုတ်ကို
ဂကူညးတုဟ်သ္တိုင်တဲ ဂကူဂ်ကွက်ကောံအာဒ်ညံရ၊ ဆဂးမအကွရဲလိက်ပူတံဂ်
သော်စက်ဒိုင်ပွဲလိက်တုအ်တိုင်ဏီရ။

လိက်ပတ်မန်ပိုလေဝ် နနဲသတ်ဂ်ကိုရ၊ ဂကူမန်ပိုဂ် ဟိုတ်နုဝါဒဇိုတ်ဂကူ
ဘပဋ္ဌဒိုင်တဲ ကောန်မန်အိုသို ဟံဟိုရ-အရေဝ်မန်၊ ဟံကတ်ဗျောန်ရဲလိက်ပတ်မန်၊
ဟံချူရဲလိက်ပတ်မန်ဟိုမွဲး ကာလဂ်လိက်ပတ်မန်ပိုဒးတိုက်ကွပ်သိုတ်မံင် ညံင်လိက်
ပတ်ပူကိုရောင်၊ အာဲကွဲဇုဇပ်လမန်ပို သီဒက်မင်မွဲကွဲင်ဂ် စိုပ်လက်ထက်ပို
ဒးဒင်ကွက်ကောံအာ ဗိုဗိုဏအ်ဂ်ဝိဂြိုဟ်ကောံရ။

ပြဒ္ဒညာလိက်ပတ်မန်။

ပွဲအရာကိစ္စလိက်ပတ်မန်ကော့မာန်၊ ကော့ဟုံမာန်ဂ် ပိုဗ္ဗာရဏာရံင်မွဲး
 ဝံတီကောတ်ချိုတ်ပျိုတ်မာန်ရ၊ လိက်ပတ်မန်ပို ဟိုတ်နူဘဲအန္တရာယ်မမိက်ကိုမွဲမွဲ
 ကတိန်ကျင်မွဲး မွဲးကော့သုဉ်ကြံအာမာန်ရ၊ ဒးဘဲပွတ်မွဲးယုလိက်ကွမ်၊ လိက်ပြကိုဟ်
 တံဂ်ရ လာဲလောင်အာ၊ ကော့အာမာန်ရ၊ ဆဂးဂ် ပူဂိုကောန်မန်တအ် ပွေန်ဗိုဝံလဝ်
 ပါင်တိုက်ယဝ်ဒ် ဗိုဝံလဝ်၊ ဗိုသတ္တိလဝ် ပိုန်ဒိုင်ပွဲကောန်စိုတ်မွဲး စူးဂ်ကလောင်ချူခွဲကောတ်
 တိုမာန်ပွန်ရ၊ ပွမဆောံလောင်အာတံဂ် ကလောင်ခမံက်ရုပ်ရဲသေ့ မံက်ပြာကတ်
 ကျင်မာန်ဒိုင်ရောင်၊ ဓိုန်ဂ်လဝ် ပေင်င်ကိုဟ်ဟ်ဂ်သေ့ဟုံဒ်ရ။

လိက်ပတ်မန်ပိုဂ် ပဟိုတ်နူခမိသင်ဆာန်ဂကူ၊ ဝိုင်ကိုဂကူ ညံင်ရကျပ်ဇော်
 အာစာဘာဒ္ဒန္တဥတ္တမရမ္မ ဘာညင်အစောံဂ် နွံတဒိုင်ဗုတ်ညီနာင်တဲ မင်မွဲကျင်အဆက်
 အဆက်ဂ်ရ ဝံသေ့စက်ကျင်စိုက်စိုပ်ခေတ်ပိုဏံရ၊ ဆဗုတ်မင်မွဲရင်ကျင်သွေးဟုံက
 သွက်ကောန်မန်တံဟုံလဝ်လိက်မန်တံဂ် ညံင်ဝံဗိုလဝ်၊ ချူလဝ်ညးတံ ကောတ်
 တာလျိုင် ဗ္ဗောန်ကိုနကိုစေတနာပေင်င်ရ။ နနဲသတ်ဝံ ကောန်မန်တံ သိုက်မိုက်
 ဆာန်ကိုန်လိက်ပတ်မန် ပြာကတ်နွံဂ်ဒိုင်ဏီမွဲး ဓိုန်ရပလာပ်ပထဲသတ်ပလိုလုပ်ကျင်
 ကိုလဝ် လိက်ပတ်မန်ဂ် ကော့ဗွန်သုဉ်ကြံအာ ဟုံလောဲသွာရ။

မအက္ခရ်မန်တမ်မူလ။

မအက္ခရ်လိက်ပတ်မန် ဒးဒင်ကျင်အဗီအဗာ သူဝဲ ဘဲနာနာသတ် ဗိုဝံကော့ဗွန်
 သုဉ်ကြံကျင်ဂ် ဝံတီကောတ်တဲတူရ၊ ဗိုပြင်ထောံတင်ရုပ်ရဲသေ့ အခိုင်ကတိန်ကျင်
 အာဒိကိုပ်ကွာအိုတ်တေံဂ် ဒးနွံရောင်၊ လိက်ပတ်မန် ဗိုမံက်ကတိန်ကျင်ဂ် ပိုကောန်
 မန်တံ သွေးစိုစွတ် စီစောတ်ဂိုက်ကွဲထေက်ရောင်၊ သဇိုင်လိက်ပတ်မန် ဗိုတုပညာ
 မန်တံဖန်ဗဒ်ချူဇန်နွံတဒိုင်ဂ် အာစာကဝိမန်တံဇန်လဝ်ဒွက်ကဗျအတိုင်ဗွဲသွဝ်တေံရ။

ဒွက်ကဗျစပ်ကိုလိက်ပတ်မန်။

သွိုရ်ဂှ်စါ	ဘာသာပိုမန်	ဗျဉ်ပိက္ကသုန်။
ပံင်ကိုသွိုရ်တုန်	ပိက္ကသုန်ပွဲ	မွဲမွဲစါ။
ကွက်စှ်ဖှ်ဆက်	ကွက်ဟဒ္ဒိတ်ဒ်	ဂစိတ်စှ်ကွာ။
ဂွန်စှ်သချာ်	ဝေါဟာမည	ဗျောတ်ရပုန်ပုန်။

အဓိပ္ပါယ်ဒွက်ကဗျစပ်တုန် သွိုရ်မန်နွံ(၁၂)မ၊ ဗျဉ်မန်နွံ(၃၅)မ၊ ပွဲဗျဉ်မန် (၃၅)မဂှ်ပံင်ကိုသွိုရ်(၁၂)မမွဲး ဗျဉ်မွဲမွဲမ ဒ်အာလှိုဟ်ဒေ(၁၂)မရ၊ ဗျဉ်ကွက်နွံတ် (၁၀)မတဲ ဗျဉ်ကွက်ဟဂှ် နွံဒိတ်မရ၊ ဂစိတ်မတ္တကို က၊ ငှတံဂှ် နွံ(၆)မရ၊ ပွဲစှ်မဂှ်သွိုရ် ဂစိတ်စှ် ဒ်အာ(၆၄)မရ။ သဇိုင်မဂွန်သချာ်ဂှ် နွံ(၁၀)မရ။ မအက္ခရ်လိက်ပတ်မန်တံဂှ် ဗ္ဗောန်ကတ်လဝ်ချိုက်ပေင်၊ ချေန်ဂွံလဝ်ပါင်တိုက်ပြုပြုမွဲး ချူဒး၊ ဝဲဒးရ၊ မဗီအေက္ခရ် မန်တံဂှ်ကတိုဒ်ကျင်နုလီုရော-ရ်သာ်ဝွံတင်သွာန်ပုဗ္ဗာလုပ်ကျင်ရ၊ ဗီုလှိုပိုဂှ်သွဟ်ဒေ သာ်လှိုရော။

ပိုဂကူမိုဟ် ကျင်ကတိုဒ်ကျင်မိုဟ်ပွဲကိုလောကီုချင်လိုက်ဏံနူတံဝါဒိက္ခာ အက္ခရ်လိက်ပတ်ဟံမံက် ပြာကတ်ဏီဂှ် နွံတ်ဆခိုတ်အရေဝေါဟာသွးရ၊ မွဲအဆက် ခပ် မအက္ခရ်လိက်ပတ်ဝံကတိုဒ်ကျင်မာန်ဂှ် တပညာတံ ဒးလုတ် ဒးနွံဒ်မအက္ခရ်ရ၊ ဗီုပြင်ထွော်တင်သီုဂွံပိတ်ရမုာ်မအက္ခရ်တံဂှ်ရ၊ ဤဂွံမအက္ခရ်သီုရမုာ်တဲ ချူကျော် နွံလိက်ပတ်အိုတ်ရ၊ ဂကူပိုမန်တံ နဲလှိုဂှ်ဂွံနင်မအက္ခရ်သီုကိုရမုာ်တံဂှ်ရော ဒးတီ ကေတ်ရဂး။

ဆေင်စပ်ကိုကိစ္စအက္ခရ်လိက်ပတ်မန်ပိုတဲ ညးလှိုလှိုတံဂှ် ဒင်လဝ်တဲ ကွေတ်ဝါဒတြေံတဲ အက္ခရ်လိက်ပတ်မန်ဂှ် ကျင်နုဂကူမန်ရောင်ဂးရ၊ ပွဲနုဇကရာဇ် မန်ပို ကိုပ်ကွာအိုတ်ပိုင်ပြီလဝ်ကိုန်ချင်ဂှ် စပ်ကိုပရေင်ကုတ်သျှောင် ဒဏ်သျှောင် ကိုန်ချင်တဲ လိက်ပတ်မန်နွံတ်ဒိုင်ရရဏောင်၊ ပတေတ်စှ်စိုတ်ကျင်အိုတ်ရ၊ လိက်ပတ် နွံမု စပ်ကိုပရေင်အုပ်ပုပ်ချင်ကွာန်ပိုဂှ်ရင်ကျင်မာန်ရ။

ပွဲကိုဒိတ္ထိ သက္ကရာဇ်မန် (၁၃၆၅)သွာ်ဂိတုဒဂိုန်(၉)မံက် (၇. ၇. ၂၀၀၃)ဂှ် ဂကောံဗ္ဗောန်လိက်ပတ်မန်ကျော် ယေန်သွာင်ဗုဒ္ဓဘာသာ ပျိုင်တိုက်ကွာဝက်တံစပ်ကို ကိစ္စလိက်ပတ်တဲ ပသဘင်ကောံဇရီရ၊ ပွဲသဘင်ကောံဇရီပွဲ ညးမဒ်ဥက္ကဋ္ဌ ဂကောံ

ပွိုင်တိုက်ကွာဝက် ကျ်ဇော်အာစာဘဒ္ဒန္တတိဿပါလ ဘာပရိယတ္တိဟိတကာရီဂ် နဒဒ်သဘာပတိ မြော်ဏာဂလာန်ရ။

ကျ်ဇော်အာစာဘဒ္ဒန္တတိဿပါလဂ် ဃောအခိုင်အခါဃးဒ်ဘဝကတ်လိက် ပဒတ်ဒိုင်ပွဲချင်မာန်တလေတေဂ် ဒးကာလမွဲတဲအာစာလိက်ဒယျ်(ဥုနာဂိန်)အယော ဃးဖျေံဒိုင်လိက်ပရိယတ်ဂ် မြော်တိုန်ဂလာန်ပရူပရာစပ်ကို မအက္ခရ်လိက်ပတ် ဂတခမိသင်ကောန်ချင်အရင်မပ္တံကိုဂကူမန်၊ ဂကူဗွာ၊ ဂကူသေံ၊ ဂကူကရေင် တံတိုန်ဒိုင်လိက်ပရိယတ်ရ၊ အာစာလိက်(ဥုနာဂိန်)ဂ်ဒး အက္ခရ်လိက်ပိုဂကူဗွာဂွံနိဟ်၊ ဝံကျေပ်၊ ဝံဗျံ၊ ဝံခိုင်ကျိက်၊ ဝံချိုက်ပေင်ကျင်ကဆံင်ဏာအ်ဂ် ဒင်နိဿံကို မအက္ခရ် လိက်ပတ်မန်တံရောင်၊ အက္ခရ်လိက်ဂကူဗွာပိုဂ် ကွာကွာတေဂ်အယောင်အလာဗျေံဒ် ဒိုင်ညံင်ရပကောတ်တိ(ကြုတ္တိ) လီစေန်ထိုင်ဗျေပ်ဒိုင်ရ၊ ဟံခွံဗိုရ်လှဟ်ရ၊ ရသတ်ဝံ ကျ်ဇော်အာစာဘဒ္ဒန္တတိဿပါလ ဟိုမြော်ဏာဂလာန်ဂ် ဂပ်ဝ်ဂိုင်သဒ္ဓိလဝ်နိဟ်တ ရောင်။

မအက္ခရ်မန်ကျော်မှာထေရ်ပုဒ္ဓယောသာ။

ပွဲသက္ကရာဇ်မန်(၁၃၆၃)သွံ၊ သွံခရေတ်(၂၀၀၀)သွံဂ် တုပညာအက္ခရ် ပေဒ နူကိုဂ်းတိကိုန်ချင်သ္ဗာင်တံ၊ တုပညာနူချင်သေံ(ကိုန်ချင်ထာံဇွေန်)တံ၊ ခမိ ခရ်ကောန်ဂကူမန် ပဒတ်ပွဲချင်သေံ (ကိုန်ချင်ထာံဇွေန်)တံကို၊ တုပညာနူဗော် ချင်မန်တိုတံဂ်ကို ပသဘင်ကောံဓရီသီကို ပွဲချင်ကွင်ကံက် (ကိုန်ချင်ထာံဇွေန်) ဆေင်စပ်ကိုအက္ခရ်လိက်ပတ်မန်ရ၊ ပွဲသဘင်သီကိုဝံ တုပညာအက္ခရ်ပေဒ နူချင် သ္ဗာင်ဂ် မအက္ခရ်လိက်ပတ်သေံကို၊ မအက္ခရ်လိက်ပတ်ဗွာကို၊ နိဿံပသဇိုင်ကို မအက္ခရ်လိက်မန်တဲ ဃးတုပညာတံကျောန်ခွံဗဒ်လဝ်ရောင် ပိုဝံတိကေတ်ရ သတ်ဝံဂးရ။

မွဲအဆက်စပ်တုပညာချင်သ္ဗာင်ဂ် မအက္ခရ်လိက်ပတ်မန်ဂ် အခိုင်လိဝံနင် ဗိုလ်၊ လက်ထက်ဃးလိဟိုဂ် ဃးတံမိက်ဝံတိတဲ သွာန်တရ၊ ကာလဂ် ကောန်ဂကူ မန်တံ ဆဇိတ်တိလဝ်ဂ် လံထွးဏာသတ်ဝံရ၊ မအက္ခရ်လိက်မန်ပိုဂ် ပတံနုလက်ထက် မှာထေရ်ပုဒ္ဓယောသာကွာဲဇောံနင်ပိုဋကတ်ပိ၊ သိုမအက္ခရ်လိက်ပတ်မန်နူချင်တကအ် သိုင်ဃို (ကိုန်ချင်သီရိလင်္ကာ)တေံရောင် ပတိုန်ထွးဏာရ။

မှာထေရ်ဗုဒ္ဓဃောသာဂ် မုဂကူရော။

မှာထေရ်ဗုဒ္ဓဃောသာဂ် ဗွာတံဟိုဂကူဗွာ၊ သေံတံဟို ဂကူသေံ၊ ဂလာတံ ဟို-ဂကူဂလာ၊ မန်တံဟို ဂကူမန်ရသော်ဝံဒွံဒွံဝိဝါဒရင်သ္တုအိရ၊မှာထေရ်ဗုဒ္ဓဃောသာ ဂ်နွံလ္လိဟ်ပန်ဇကုဟံ့သေင်ရ၊ နွံလ္လိဟ်မွဲဇကုဝေံဟေင်တဲ နှိဂကူလီုဍုင်ရော၊ ပွဲလိက်တံ ချင်သဇိုဂ် “ ရာမညပုတ္တော ဗုဒ္ဓဃောသာ ” ရသော်ဝံဂွံညာတ်ကေတ်တဲ မှာထေရ်ဗုဒ္ဓဃောသာဂ် နှိကောန်ဂကူမန်ဇေတ်ဇေတ်ရောင် မန်တံဂးရ။ မှာထေရ် ဗုဒ္ဓဃောသာဂ် နှိကောန်မန်ဍုင်ဇေတ်တဲ သွက်ဂွံဒ်သံသယဝေံသွေဟ်ပွာဟံ့မွဲရ။

ဂကူလိမိက်ဂွံကယျာန်ကယျာန်၊ ဂကူလိမိက်ဂွံဟိုဟို မှာထေရ်ဗုဒ္ဓဃော သာဂ်ကာလညးကွဲးစှော် ဝံနင်ပိဋကတ်ပိပါဠိပိုင်ကျော်တြိနုတ္တအိသိင်ဃိုတေံဂ် ယဝ်ရ ညးနှိဂကူဂလာမွဲး ညးဖျဏာချင်ဂလာဏောင်၊ ယဝ်ရ ညးနှိဂကူဗွာမွဲး ညးကေတ် ဖျဏာချင်ဗွာတေံဏောင်(ချင်ဗွာကွာတေံဂ်ဒ်ချင်ဗကောံ) ယဝ်ရညးနှိဂကူသေံမွဲး ညးဖျ ဏာချင်သေံတေံဏောင်(ချင်တေံဂ်ဒ်ချင်ထဲဇေန်)ပိဋကတ်ပိဂ် မူဟိုတ်ညးကေတ် ဖျဏင် ချင်သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ(ချင်သဇို) ရော၊ ချင်သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ(ချင်သဇို)ဂ် ကွာတေံဒ်ချင်မန် ရောင်၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ညးနှိဂကူမန်ဍုင်ဇေတ်တဲ ပိဋကတ်ပိဂ် ညးကေတ်ဖျဏင်ချင် သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ(ချင်သဇို)ရောင်။

မှာထေရ်ဗုဒ္ဓဃောသာဂ် ပွဲဂိတုတဲအခိုင်လိနုသေုဟ်ချင်မန်ဏံ၊ကောံအာ တ္တအိသိင်ဃို(ကိုန်ချင်သီရိလင်္ကာ)ဂ် အွာဝင်သာသနာတံ ညးမွဲကောံညးမွဲ ချူသမ္ပိ လဝ်ဟံ့တုပ်ရ၊ ဆဂးဂ် အခိုင်ကာလသွာံညးတိတ်အာက္ခမံကျင်တုင်သွေဟ်ဂ် ပံင်ကောံ ချူဏာရ။

မှာထေရ်ဗုဒ္ဓဃောသာဂ် ပွဲကိုသက္ကရာဇ်သာသနာ(၉၄၃)သွာံဂ် နူချင်ဇါသီ သေုဟ်ချင်မန်ဏံတိတ်အာ ဝိုင်ချင်မွဲးချင်ဗင်္ဂလာရ၊ နူချင်ဗင်္ဂလာဂ် ဝိုင်အာ ချင်ကိုဗွဲ ပူရ-မုံဒကုတ်သျှင်ကျာအိန္ဒိယရ၊ ပွဲကိုဗွဲပူရဂ် ကတ်လုတ်ဒိုင်ဘာသန္တရ ပွိုင်(၁၀) သွာံရ၊ ပွဲသက္ကရာဇ်သာသနာ(၉၅၄)သွာံဂ် နူကိုချင်ကိုဗွဲပူရ-ကောံအာချင်သီရိလင်္ကာ (တ္တအိသိင်ဃို)ရ၊ ပဒတ်ဒိုင်ပွဲကိုန်ချင်လင်္ကာဗုတ်(၃)သွာံတဲ ချူချာပွဲက်အဋ္ဌကထာ ဝံ(၁၃)အုပ်ရ။ ပွဲက်စိုတ်ချိုက်ပေင်တဲ ပွဲသက္ကရာဇ်သာသနာ(၉၅၆)သွာံ-အေဒီ- (၄၁၃)သွာံဂ် နူကိုန်ချင်သီရိလင်္ကာ လက်ထက်သွိုင်မဟာနာဂ် ကလေင်က္ခမံကျင်

ချင်သုဝဏ္ဏဘုမ္မိ(ချင်သမ္မိ)ပွဲလက်ထက်သိုင်သီလရာဇာရ၊ သာဝံအာစာဝင်သာသနာ တံစွတ်သမ္ဘိလင်ရ။

မှာထေရ်ပုဒ္ဒယောသာ ချူချာကွဲစွာ်နင်ပိဋကတ်ပိပါဠိအဋ္ဌကထာတအ်ဂ် နကိုမအက္ခရ်မန်ဟောင်ရ၊ ပွဲလိက်ဝင်သာသနာကျင်စွာ်အာစာ ဘဒ္ဒန္တပါလိတာချူလင် ကို၊ ပွဲလိက်အခိုက်ကွာ အာစညာကချတ်ချူလင်ကို၊ ပွဲလိက်ကွဲ(မြန်မာဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီ)ကို နကိုမအက္ခရ်လိက်မန်ဟောင် ညးချူချာလင်ရောင်ဝွံတီကေတ် ရ။ ကွာနုမှာထေရ်ပုဒ္ဒယောသာ ဟံ့ဝွံချူချာကွဲစွာ်နင်လိက်ပိဋကတ်ပိ၊ ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ပွဲတွံသိုင်ယိုတေံဏီဂ် မအက္ခရ်လိက်မန်နွံတံဒိုင်ရ၊ ဆဂးဂ် အက္ခရ် လိက်မန်သျှိရ၊ ဗျဉ်မန်တံဂ်ဗိုန်ဗတ်၊ ခိုင်ကိုက်၊ ချိုက်ချိုက်ပေင်ပေင် ဟံ့ဒ်ဏီရ။

အက္ခရာမတွံဂး မလိက်ပါဠိဝွံ အဓိပ္ပါယ်ခေံဗတ်မန်ဂ် ချူခရက်ဂးရ၊မအက္ခရ် လိက်မန်ဂ် သွတမ်န အခါကာလလိုက္ခောန်ဗဒ်ခွဲဗဒ်လင်ရော၊ ယင်ရဝွံတီလင်မွဲ သွက်ဝွံမင်မွဲလိက်ပတ်၊ သွက်ဝွံကိုဗြဟတ်ကိုလိက်ပတ်ဂ် စိုတ်ထတ်ကျင်၊ ဆီဇာတိ မာန်ကတိုဒ်ကျင်တု နကိုစိုတ်မလုပ်စကတ်လုတ်တရ၊ အက္ခရ်လိက်ပတ်မန်ပိုဂ် ပ္ဍိပ္ဍပ် ဖန်ဖက်လင် မပ္ပံနကိုပစ္စယ်၊ ဓါတ်၊ ချိုက်ပေင်တမ္ပံကိုဂရ၊ လဟုရောင်၊ ဟိုတ်ဂ်ရ၊ တုပညာအာစာသုတေသနတအ်ဂးလင် မအက္ခရ်လိက်မန်ဂ် ဒ်အက္ခရ် လိက်ပတ်ကဆံင်သျှင်ရောင် ဝွံတီကေတ်ရ။

မအက္ခရ်မန်ကျောံမအက္ခရ်ပု။

မအက္ခရ်လိက်ပတ်မန်ဂ် ပွဲကိုအေဒီဗွင်ကွံ(၅)သွာံတေံ နိဿဲကေတ်ကို အက္ခရ်ဂကူပလ္လဝ ပွဲချင်အိန္ဒိယလွာ်ဒိုဟ်သမ္မင်ကျာတေံတု ညိုင်ဝွံဒ်မအက္ခရ်ဇော အပိုင်ချူခွဲဖန်ဗဒ်လင်ရောင်၊ ရသာဝံအာစာသုတေသနတံ ဟိုဂးချူစွတ်သမ္ဘိလင်ရ၊ မအက္ခရ်ပုတံဂ် တုပညာပုတံ ပွဲအေဒီဗွင်ကွံ(၅)သွာံဂ် ပသဇိုင်ကိုမအက္ခရ် ကဒီဗတု ခွဲကျောန်ဗဒ် မအက္ခရ်ပု တံရ၊ မအက္ခရ်လိက် “ ပလ္လဝ ” ကျောံ ကဒီဗဓါသာဝံ တသိုတ်ဇောဝ်စေံကျင်နကိုမအက္ခရ်ဗြဟ္မိဂးရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ မအက္ခရ်မန် ကျောံမအက္ခရ်ပုတံ မွဲကိုမွဲ ဗိုပြင်သဏ္ဍာန်ခေံတောင်တရင်သကံဗွတ်ညီနင်ရ။

အကွရ်မန်ဂ် မွဲခေတ်ကိုမွဲခေတ် ချီဒရင်ပြိုင်လှာဲကျင်ဒိုင်ရောင် အာစာ လိက်တုံတံဂးရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ မအကွရ် လိက်တုံမန်ချင်ဗကာံလက်ထက်ဗြာဏရာဇ် ဗျာသိုင်ကျာန်ယျေတ်(သိုင်တုကေသာ)တေံဂ် ဇာပ်မိုဟ်လေပ်လိက်မန် လိက်တုံဂ် ဗိုဟုံဒး၊ ဗိုဟုံကျိဟ်ရ၊ လိက်တုံမန်ချင်ဟံသာဝတီ(ချင်ဗျေ)လက်ထက်ဗြာဏရာဇ်မန် သိုင်ဓမ္မစေတီပုတ်လပ် မပ္ပံကိုလိက်တုံကျာ်လျိုင်တံဂ်-မန်လေပ်လိက်မန်တံ ဗိုဒးရ။

အကွရ်ပလ္လဝ်ဂ် ထောံတွင်ရုပ်ရဲချွန်ဒိုင်ပန်ကွင်ရောင်ဂး၊ ပွဲလိက်ကွပ်သုတ် သွာန်သုံတဲကောန်ဂကူမန်၊ ပွိုင်ချင်မုဟ်ချင် ချူလပ်ဂ် ဝံသမ္ဘိကေတ်ရ၊ အကွရ်ဗြဟ္မိဂ် ကွာခရေတ်ဟုံမံက်ဏီ ဗွပ်ကွံ(၃)သွာံတေံနွံမံင်တဲ သိုင်သီရိဓမ္မာသောက ရပ်စပ် စကာချူကျေံကျင် မအကွရ်ဗြဟ္မိဂ်ပိကွာအိုတ်ရောင်ဝံတီကေတ်ရ။

မအကွရ်လိက်ဗျာဂ် ပွဲနူလက်ထက်သိုင်အနဝယထာ ကောံ သိုင်ကျာန် ယျေတ် ခေတ်ညးတံပိုင်ပြီ ချင်ဗကာံတေံ ကတိန်မံက်ကျင်ရ၊ မအကွရ်တံဂ်တုပညာ မန် ကောံတုပညာဗျာတံ ပံင်တောံဖန်ဗန်ခွဲကေတ်လပ်ရ၊ ဗိုဖန်ဗန်လပ် အတိုင် မအကွရ်လိက်မန် ဟုံတေိုင်ညးသ္တံရ။ ဟိုတ်ဂ်ရ သွိရ၊ ဗျဉ်၊ ဗျဉ်ကွက်၊ ဂစိုတ်တံဂ် ဗွဲမဂ်ိုင်တုပသုတ်ဗိုပြင်အကွရ်မန်ရ။

လိက်မန်ခေတ်ပိခေတ်။

လိက်ပတ်မန်ဂ် ပွဲနူသွာံခရေတ်အေဒီဗွပ်ကွံ(၅)သွာံ စိုကိုခေတ်ကာလ လှုဟ်-ပိပရံပွတ်အပိုင်အခြာခေတ် တိတ်ဒ်ပိခေတ်ရ။ သာံဝံအာစာသုတေသန တံဂးလပ်ရ။

- ၁။ နူဗွပ်ကွံ(၅)သွာံ၊ စိုပ်ဗွပ်ကွံ(၁၂)သွာံဂ် ညးကော်ခစလိက်မန် ခေတ်တြိရ။
- ၂။ ပွဲနူဗွပ်ကွံ(၁၃)သွာံ၊ စိုပ်ဗွပ်ကွံ(၁၆)သွာံဂ် ညးကော်ခစလိက်မန် ခေတ်အဒေါပ်ရ။
- ၃။ နူဗွပ်ကွံ(၁၇)သွာံ၊ စိုပ်ဗွပ်ကွံ(ခေတ်ပစ္စုပ္ပန်လှုဟ်ဝံ ညးကော်ခစ လိက်မန်ခေတ်တို ရ်သာံဝံပိလပ်ပိခေတ်ရောင်။

လိက်တုံမန်ခေတ်တြိဂ် ပွဲချင်သေံ(ကိုန်ချင်ထာဠေန်)တို့ရးချင်ဒွါရဝတီ၊ ချင်ဟရိပုဇ္ဈ၊ ဒေသပထံ၊ လာံဖုန်တံကို ပွဲကိုဂကောံကိုန်ချင်မိတ်မိပိုဂ် ချင်သဗို၊

ချင်ဗကောံကိုသွောံဆိုကောတ်ရ၊ ပူဂိုဏ်းလိက်တွဲလေပ်စီကူးကို ဒိုဒံက်တာဗလက်ဒေန် (Dr. BlackDen)ရ၊ ဒံက်တာဗလက်ဒေန်ဝံ ဒိုတုပညာအကွရဗေဒ ကောန်ချင် အေဂ်လာန်ရ၊ ဒိုပူဂိုသုတေသနလိက်မန်တြေတြဟ်တု ဗိုလေပ်စီကူးတရ။

လိက်တွဲခေတ်အဒေါဝ်ကို ပွဲခေတ်ချင်ဟံသာဝတီ(ချင်ဗွေ)လက်ထက် ဣကရာဇ်မြန်မိတ်ဗု(ဗညာထ)ကောံ ကောန်ဂမာန်ညး သွိုင်ဗွေစေတီတံချူပုတ်လပ် လိက်တွဲ နွံတဂိုဏ်းကိုဒိုရ၊ လိက်တွဲချင်ကျာ်မြဟ်၊ ကျာ်လျှင်၊ လိက်တွဲပွဲအရှာံ သီကလျာဏီ ချင်ဟံသာဝတီတံကို သွောံဆိုကောတ်ရ၊ လိက်တွဲသီကလျာဏီကို နွံလွဲဟ်တိုင်ရ၊ လိက်တွဲတိုင်ဗတ်ပါဠိ(၃)တိုင်၊ ဗတ်မန်(၇)တိုင်နွံတရ၊ စံက်ဂး ထံ-တံချီစီကလိုက်တု လိက်တွဲတိုင်ဗတ်မန်(၇)တိုင်ကို ကပ်လေ့က်ပြောပ်ပိုတ် ဒကုတ်အာ(၃၃)ကလိုအံရ။ ဗတ်ပါဠိ(၃)တိုင်ကို အတိုင်တြေညိဟံလီုလ်ရ အ .. ကျာ် ခပ်သင် တံသုန္ဓရီ ရဲမုက်မတ်ကောံသွံ၊ ရမျာင်မန်အောန်စိုတ်မြုတ်တံအာရ။

လိက်မန်ခေတ်တို့လျှာ်တွဲ တုပညာမန်တံချူလပ် ပွဲကိုသုခိုတ်ကောံတက်ပွဲ လပ်မလိက်နကိုစက် ပွဲစက္ခူ မဒိုလိက်အုပ၊ လိက်ကုပ်တံကို ညးကော်ခစ လိက်ပတ် တို့လျှာ်ရောင်။

အဝိပျိုယ်သီမသုန်(ကဗျာ်ချိုင်ရမျာင်။)

- * သတ်ဂျိုင်ဖအိုတ် ဟံ့ဂစိုတ် နိုချိုတ်အဲဝေင်ပိ။
 - * ဒြပ်ညးဂိုဏ်းကိုတ် ဟံ့ကွတ်စိုတ် နိုချိုတ်အဲဝေင်ပိ။
 - * ကောန်ဗြဲညးယိုတ် ဟံ့ပွဲအိုတ် နိုချိုတ်အဲဝေင်ပိ။
 - * လီစွဲနွံစိုတ် ဟံ့ဟိုအိုတ် နိုချိုတ်အဲဝေင်ပိ။
 - * သုင်စွဗ္ဗူဂိုတ် ပိပိင်ဟိုတ် နိုချိုတ်အဲဝေင်ပိ။
- ယိုတ်ဏာမွဲကို ထွဗ်တိုန်ခိုင်ရ။ (ဝါ)ညးထွတ်ဒိုင်ဖိဟ် တိုန်လောန်ကာံအာ။

ကဏ္ဍအက္ခရ်မန်။

သွိုရ်မန် (၁၂) မ။

အ	အာ	အိ	အီ	ဥ	ဥါ
ဇ	အဲ	ဩ	အံ	အံ	အး

လက်သန်သွိုရ်။

-	-၁	°	°	၂	၂
၆-	၂	၆-၁	၂	၂	၂

ဗျဉ်မန် (၃၅) မ။

က	ခ	ဂ	ဃ	င
စ	ဆ	ဇ	ဇ	ည
ဋ	ဋ	ဋ	ဋ	ဋ
တ	တ	ဒ	စ	န
ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ
ယ	ရ	လ	ဝ	သ
ဟ	ဇ	စ	အ	ဇ

ဗိုလ်တပ်ဗိုလ်တပ်သန်သို့ရ်။

က	ကာ	ကိ	ကီ	ကု	ကူ
ကေ	ကဲ	ကော	ကံ	ကံ	ကား

ထွေးဥပဒေသရများဗိုလ်။

ဂကောံဗိုလ်ပထမ။

က၊ ခ၊ စ၊ ဆ၊ ငှ၊ ဌ၊ ည၊ ဏ၊
တ၊ ထ၊ ပ၊ ဖ၊ သ၊ ဟ၊ ဌ၊ စ - ရများသာ။

ဂကောံဗိုလ်ဒုတိယ။

ဂ၊ ဃ၊ ဇ၊ ဇှ၊ ဗ၊ ဒ၊ ဓ၊ ဗ၊ ဘ၊ မှ - ရများထတ်။

ဂကောံဗိုလ်တတိယ။

ငှ၊ ညှ၊ နှ၊ မ၊ ယ၊ ရ၊ လ၊ ဝ ဓါရများ။

ပျော်ကိုဗိုလ်ပိဂကောံဝံ ဗိုလ်ပထမစွဲဂတတဲ ဗိုလ်တတိယနွံလက်ကြံမူး
ဗိုလ်တတိယဂှ် ဒးဗိုလ်တရများသာ-အတိုင်ရများဗိုလ်ပထမရ၊ တဲပုန်-ဗိုလ်ဒုတိယ
စွဲဂတတဲ ဗိုလ်တတိယနွံလက်ကြံမူး ဗိုလ်တတိယဂှ် ဒးဗိုလ်တရများထတ် အတိုင်
ရများဗိုလ်ဒုတိယကိုရောင်။

သာကောတုန်။

ဗျဉ်ပထမ	ဗျဉ်တတိယ	ရမုာင်သာ	ဗျဉ်ဒုတိယ	ဗျဉ်တတိယ	ရမုာင်ထတ်
ပ	င	ပင = ပု	ဗ	င	ဗင = ဗု
ပ	ညာ	ပညာ	ဗ	ညာ	ဗညာ
ပ	န	ပန = ပု	ဓ	န	ဓန
ထ	မံက်	ထမံက်	ဓ	မံက်	ဓမံက်
ကာ	ယ	ကာယ	ဂ	ယ	ဂယ
ပ	ရိတ်	ပရိတ်	ဓ	ရိတ်	ဓရိတ်
ပ	လိုက်	ပလိုက်	ဗ	လိုက်	ဗလိုက်
ပ	ဝ	ပဝ = ပွ	ဘ	ဝ	ဘဝ

ဗိုမအက္ခရ်မန် - ချီဒရင်ပြိုင်လှာဲကျင်။

ပွဲကိုမွဲခေတ်ကိုမွဲအခိုင်တေံကို အက္ခရ် ငှ၊ ည၊ န၊ မ၊ ယ၊ ရ၊ လ၊ ဝ ဗျဉ်တတိယတံကို မိက်ဝံကိုဗွဲပိတ်ရမုာင်သာမွဲ-ဗျဉ်ရမုာင်တိတ်ဓါရမုာင်ကို ညးတံ ကွက်စုတ်အက္ခရ် “ ဟ ” ရ။

ဥပမာ ပညာ = ပညာ။ ခမီ = ဂမီ။ ကာလ = ကာလု
 မတ္တမ = မတ္တမု။ တီလ = တီလု။ ဟိုတ်မာဲ = ဟိုတ်မာဲ။
 ကံဠက် = ကံဠက်။ ချင်မည = ချင်မည နှိတ်သွောံဆိုကေတ်ရ။

စပ်ကိုမအက္ခရ်တဲ မိက်ဝံသောင်ထွဲဏာညိရ။ အက္ခရ်မန်အက္ခရ်ဗျာတ်ကို တုပညာစီကွဲဒိုင်ပွဲလိက်တံကို “ ဗျာတ်ကို ဟံ့ကေတ်မအက္ခရ်ပု။ရ လိက်ပတ်ဂကူ ပု။တံကို ချီဒရင်ပြိုင်လှာဲကျင်အောန်တဲ ဝါတ်ဂါတ်တံဒိုင်ရ။ မအက္ခရ်မန်ကို မွဲခေတ် ကိုမွဲခေတ် ချီဒရင်ပြိုင်လှာဲကျင်ဂိုဏ်းခေတ်တဲ ခု။စ - ဗိုစလောဲဂးရ။ ဟိုတ်ကိုရ မအက္ခရ်ဗျာတ် ခု။ဒိုင်လှုဟ်ကို ကေတ်လပ်မအက္ခရ်မန်ရောင် ညးတံဂးလပ်ရ။

သုတ်ဗွဲမလောန်ရ၊ လိက်တံ့မန် ချူပတ်လပ်ပွဲခေတ်သိုဉ်ကျာန်ယျေတ်တေံတံ့
 မိုဟ်ခေတ်လျှဟ် ပုဂ္ဂိုဉ်အ်ကတ်လုတ်လပ်ဇရေင်အာစာလိက်တံ့မွဲ ဗွဲဟံ့အေရ၊ ဆဂးတံ့
 လိက်တံ့ကျာ်လျှင်ခေတ်ဇြာရာဇ်မန် သိုဉ်ဓမ္မစေတီတံ့ မိုဟ်ခေတ်လျှဟ်လေပ်လပ်
 လိက်မန်တံ့ ဗွဲဒေဒိုင်ဏောင်၊ ဣဏံတံ့ ဗိုပြင်လိက်ပတ်မန် အကွၢ်မန်ချီဒရာင်
 ပြိုင်လှာဲကျင် ဝံ့ဆိုကေတ်ရ။

တင်သတ္တိ။ ။ မအကွၢ်လိက်ဗွာတံ့တံ့ ဒိုကိုတံ့ဏံညးတံ ပလေဝ်ဒိုင်
 မအကွၢ်ဗွဲမဂ္ဂိုဉ်ရ၊ မအကွၢ်လိက်မန် ပွဲအရာဂစိုတ်အကွၢ် “ အ ” ဗွဲသကေတ်တ
 နံ့ကျိပ်ဂံ ညံင်ဂိုဉ်အ်သေဟ်ပွာ “ ဂကောံနံ့လိက်ဗွဟ်မန် တို့ရးချင်မန်တံ ကိုလပ်
 ကသပ် ” ပွဲအရာဂစိုတ်အကွၢ် “ အ ” ဂိုဉ်ဒိုသေဟ်ပွာနံ့ဒိုဂံ လှဂစိုတ်ဗွဲသကေတ်တ
 နံ့ကျိပ်ညိ၊ ဂစိုတ်အကွၢ် “ အ ” ခက်ခက်ညိ၊ ဆအယံမာတ် ပလေဝ်ဂစိုတ်
 အကွၢ် “ အ ” မွဲမဝေံတံ့ တုပညာမန်ခေတ်လျှဟ်လှိုတ် အကောံအရာညးတအ်
 ဟံ့စိုတ်တံ့ သေ့ဆိုသေ့ဆိုင်ဒိုင်ပယျတ်ပယျတ်ရ၊ ဆဂးတံ့ ပုဂ္ဂိုဉ်ဗွဲမဂ္ဂိုဉ်ညးတံ့ရပ်စပ်
 စကာဒိုင် ဂစိုတ်မအကွၢ် “ အ ” ဒိုမသေဟ်ပွာတံ့ ဝံ့ဆိုကေတ်ရ။

ဗျဉ်ကွက် = ဗိုဝံ့ဖျိတ်ကွက်နံ (နဲတြေ)

ကု	=	ကန	=	ကု	=	ကွက်န။
ကု	=	ကမ	=	ကု	=	ကွက်မ။
ကျ	=	ကယ	=	ကျ	=	ကွက်ယ။
ကြ	=	ကရ	=	ကြ	=	ကွက်ရ။
ကု	=	ကလ	=	ကု	=	ကွက်လ။
ကု	=	ကဝ	=	ကု	=	ကွက်ဝ။
ကု	=	ကင	=	ကု	=	ကွက်င။
ကု	=	ကည	=	ကု	=	ကွက်ည။
ကု	=	ကဍ	=	ကု	=	ကွက်ဍ။
ကု	=	ကစ	=	ကု	=	ကွက်စ။

ပျဉ်ကွက် = ဗိုဉ်ဖျေတ်ကွက်န့် (နဲတို့)

ကု	=	ကကွက်န	=	ကု။
ကွ	=	ကကွက်မ	=	ကွ။
ကျ	=	ကကွယ်ယ	=	ကျ။
ကြ	=	ကကွက်ရ	=	ကြ။
က့	=	ကကွက်လ	=	က့။
ကွ့	=	ကကွက်ဝ	=	ကွ့။
ကု့	=	ကကွက်ငှ	=	ကု့။
ကွ့	=	ကကွက်ည	=	ကွ့။
ကု့	=	ကကွက်ည	=	ကု့။
က့	=	ကကွက်ဉ	=	က့။

ပျဉ်ကွက်ဟ (ဉ) မ ၊ ဗိုဉ်ဖျေတ်။

ညကွက်ဟ	=	ည
ဏကွက်ဟ	=	ဏ
နကွက်ဟ	=	န
မကွက်ဟ	=	မှ
ယကွက်ဟ	=	ယု
ရကွက်ဟ	=	ရု
လကွက်ဟ	=	လု
ဝကွက်ဟ	=	ဝု
ဠကွက်ဟ	=	ဠု

ကဏ္ဍဂစိုတ်စုံ။

ကက် ကင် ကတ် ကန် ကပ် ကမ် ကယ် ကပ် ကဟ် ကအ်။

- ဗျဉ်ဂစိုတ် = ဗိုဝ်ဇေတ်
- ကက် = ကက်ဂစိုတ်က။
- ကင် = ကင်ဂစိုတ်ငှ။
- ကတ် = ကတ်ဂစိုတ်တ။
- ကန် = ကန်ဂစိုတ်န။
- ကပ် = ကပ်ဂစိုတ်ပ။
- ကမ် = ကမ်ဂစိုတ်မ။
- ကယ် = ကယ်ဂစိုတ်ယ။
- ကပ် = ကပ်ဂစိုတ်ဝ။
- ကဟ် = ကဟ်ဂစိုတ်ဟ။
- ကအ် = ကအ်ဂစိုတ်အ။

သင်္ချာ (၁၀) မ။

- ဗွဲသင်္ကေတ = ၁။ ၂။ ၃။ ၄။ ၅။
- ရများင် = မွဲ။ ဓါ။ ပိ။ ပန်။ မွဲန်။
- ဗွဲသင်္ကေတ = ၆။ ၇။ ၈။ ၉။ ၁၀။
- ရများင် = တြဲ။ ထပုံ။ ဒွါ။ ဒွိတ်။ စုံ။

(ကဏ္ဍဂစိုတ်ကက်)

ဒွက်ကဗျ အက္ခရဂစိုတ်ကက်ကိုမဂဗိုဝ်စကော။

- က၊ ခ၊ ဂ၊ ဃ၊ ငှဲအက္ခရပန်၊ ဗျဉ်ဂစိုတ်ကက်။
- ကွာတဲဝံဆက်၊ ပိုက်ဗက်သွိုရ်အာ၊ ဝေါဟာမန်တောင်။
- ပံင်မသုန်ဆဲ၊ ကောန်ဗွဲဆိုက်မြက်၊ ဂစိုတ်ကက်သောင်။
- က-ဂ-ခါဟောင်၊ ဂစိုတ်ပြင်ပါဠိ၊ ဣသမ္ဘိဗက်။

			ဂစိုတ် “ ကက် ” စကားပွဲပါဠိ။
	ပါဠိ		ဗိုဒးဗို
(က)	စက္ကဝါ	=	စက်ကဝါ။
	ပက္ကေ	=	ပက်ကေ။
	သက္ကစုံ	=	သက်ကတ်စံင်
	သက္ကော	=	သက်ကော
(ခ)	စက္ခါ	=	စက်ခု
	ဘိက္ခါ	=	ဘိက်ခု
	တိက္ခါ	=	တိက်ခ
	ဒုက္ခါ	=	ဒုက်ခ
(ဂ)	သဂ္ဂ	=	သက်ဂ
	မဂ္ဂ	=	မက်ဂ
	ဝဂ္ဂ	=	ဝက်ဂ
	အနဂ္ဂ	=	အနက်ယ

ဂစိုတ်ဗက်နဲသဒ္ဒါ

သုခ	=	သိုခ်။	လိခ	=	လိခ်။	မုခ	=	မုခ်
ဝဂ္ဂ	=	ဝဂ်။	မဂ္ဂ	=	မဂ်။	နာဂ	=	နာဂ်။
ပရိဘောဂ	=	ပရိဘိုဂ်။	မာယ	=	မာယ်	ပယောဂ	=	ပယိုဂ်။

ဗိုဂစိုတ်ပျိုက်ဗက်သ္မိုရ်။

စာ်။ ချာ်။ ဘာ်။ ဗာ်။ ကျာ်။ ကော်။ သော်။ တော်

တင်သတ္တိ။ ■ ဒုက္ခ၊ ကျောအနတ္တ ဝေါဟာပါဠိတံတွဲ နက္ခိယဒေသဂစိုတ် ဂစိုတ်နက္ခိယအက္ခရ်လ္လဟာ သုဝိဟာ ဗိုဒးပိပါထောက်ရ။

အက္ခရ်ဂစိုတ်တုင်ရမျာင်ဟွံတုင်။

ရမျာင်ထွေင်	=	ရမျာင်တေင်
ကောန်စေက်	=	ကောန်စေက်။
ဂတေက်	=	ခတေက်။
ပြိုင်ပေက်	=	ပေက်ပွေက်။
ချက်ချေက်	=	ချေက်ဗပိုတ်။
ဂစေံအသေက်	=	သေက်ဖို။

ကဏ္ဍဂစိုတ်ကင်။

ဒွက်ကဗျအက္ခရ်ဂစိုတ်ဗက်ကိုမဂဓဇီစကာ။

ငုဇော်ငုချောတ်၊	စုတ်လဝ်ခွံကျိပ်၊	အိုသိုဒိုပိ။
ဂစိုတ်ကင်စိ၊	ပံင်ပိသန်၊	ဗွဲဝေါဟာမန်။
စုတ်ခွံကျိပ်မွဲ၊	ပွဲအရထ၊	ဂစိုတ်နွံအောန်။
ငုတင်လ္လူဗျဉ်၊	အံင်ပုန်ဒိုဓါ၊	ဝေါဟာပါဠိ။

ဂစိုတ် “ ကင် ” စကာပွဲပါဠိ။

(က)	ပါဠိ	=	မိုအ်ဒို	ပါဠိ	=	မိုအ်ဒို
	ကခါ	=	ကင်ခါ	သင်ဟံ	=	သင်ဂဟံင်
	ဂဂါယ	=	ဂင်ဂါယ	ကာတုံ	=	ကာတုင်
	စက်မ	=	စင်ကမ	အဂ္ဂိ	=	အက်ဂိင်
	စက္ကဝါဠ	=	စက်ကဝါဠိုင်			
	ကုသလံ	=	ကုသလံင်			

အက္ခရ်ဂစိုတ်တုပ် ရမျာင်ဟံ့တုပ်

ရမျာင်ထွိုင်	=	ရမျာင်တွိုင်
ကြိုင်	=	ကြိုင်
ထဇိုင်	=	ဉာ်ဇိုင်
ခပေင်	=	ချိုက်ပေင်
လုတ်ပကောင်	=	ကောင်ကာ

ကဏ္ဍဂစိုတ် “ ကတ် ”

ဒွက်ကဗျအက္ခရ်ဂစိုတ်ပက်ကိုမဂဇဗိုစကာ။

စ၊ ဇ၊ ငှ၊ ဌ၊	ဉ၊ တ၊ ထ၊ ဂျ၊	ဒ၊ ဓ၊ သ၊ ပြ။
ပွံပျဉ်စိုပွဲ၊	နဲဂစိုတ်ကတ်၊	မှတ်သမ္ဘိညိ။
ထဓါဓေါ၊	ပါဠိကျာ်တြဲ၊	ဟံ့မွဲဒမ္ဘိ။
ကောန်ကွးဘာကို၊	ဂ္ဗိဂစိုတ်ကတ်၊	ထွးကွတ်ဒေါင်ပေါ။

ဂစိုတ် “ ကတ် ” စကာပွဲပါဠိ။

ပါဠိ	=	ဗိုဒးဗို	ပါဠိ	=	ဗိုဒးဗို
သက္ကစ	=	သက်ကတ်စ	ဒတ္တ	=	ဒတ်ထ
ဂစ္ဆ	=	ဂတ်ဆ	ကတွာ	=	ကတ်တွာ
ပစ္ဆာ	=	ပတ်ဆာ	မတြ	=	မတ်တြ
အဝိဇ္ဇာ	=	အဝိတ်ဇာ	တတြ	=	တတ်တြ
သဇ္ဈာယ	=	သတ်ဇ္ဈာယ	လုဒ္ဒက	=	လုတ်ဒက
ကေဝဇ္ဈ	=	ကေဝတ်ဇ္ဈ	ခုဒ္ဒက	=	ခုတ်ဒက
ရဋ	=	ရတ်ဋ	ကဿပ	=	ကတ်ဿပ
ဘဇ္ဈဘ	=	ဘတ်ဇ္ဈဘ	တသ္မိ	=	တတ်သ္မိင်
ဝုဗ္ဗိ	=	ဝုတ်ဗိ	ယသ္မာ	=	ယတ်သမာ
သတ္တ	=	သတ်တ	ဘဒ္ဒိ	=	ဘတ်ဒိ

ဂစိုတ်ဗက်နဲသဒ္ဒါတုဗိုဝ်စကာ။

သိုဝ်စ။ ဣကဝစ်။ အမာစ်။ ရာဇာဓိရာဇ်။ သက္ကရာဇ်။ ဣကရာဇ်။ ပူဇယဇ်။
မွဲကိုဉ်။ မွောံကိုဉ်။ ပြာကဉ်။ ဗပါဉ်။ ပါဉ်ပါဉ်။ ဣရိယာပိုတ်။ ပြာသာဒ်။ သိက္ခာပိုဒ်။
ပိုဒ်သဒ္ဒါ။ စိုပ်သိဒ်။ ဂိတုဘဒ်။ ဣကသိုသ်။ ဓမ္မသာသ်။ ရာဇာသာသ်။

ကဏ္ဍဂစိုတ် “ ကန် ” စကာပွဲပါဉ်။

ဒွက်ကဗျအက္ခရ်ဂစိုတ်ဗက်ကိုမဂဓိုစကာ။

ည၊	ဏ၊	န-ပှန်၊	ဂစိုတ်ကန်ရ၊	မညဘာသာ။
ပိသ်ပြာထာ၊			ပွဲဝေါဟာမန်၊	တန်ပသမ္ပိ။
ပါဉ်ဂစိုတ်၊			အိုတ်-လ-ဠထပ်၊	မသုန်ခပ်သီ။
ဟိုမိလွအီ၊			ယဝ်တီနူအဲ၊	လင်စိင်မွဲဟာ။

ဂစိုတ် “ ကန် ” စကာပွဲပါဉ်။

ပါဉ်	=	ဗိုဒ်ဗို	ပါဉ်	=	ဗိုဒ်ဗို
ပုညံ	=	ပုန်ညံင်	ကန္တာ	=	ကန်တာ
ကိုဉ်	=	ကိုန်စိ	ဆန္ဒ	=	ဆန်ဒ
ဗျဉ်နံ	=	ဗျဉ်နံင်	ခန္ဓ	=	ခန်ဓ
ဝဏ္ဏ	=	ဝန်ဏ	ပသန္ဓ	=	ပသန်ဓ
မုဏ္ဍော	=	မုန်ဍော	ကလျာဏ	=	ကန်လျာဏ
တုဏှိ	=	တုန်ဏှိ	အာသဠ	=	အာသန်ဠ

ဂစိုတ်ဗက်နဲသဒ္ဒါတုဗိုဝ်စကာ

တုပိုသ်။ တုပညာ။ သုညံလှ။ ပိုဒ်ဗျဉ်၊ ပိုညံဘိုက်။
တုညဏ်။ တုဂုဏ်။ ဒုဟ်ဒဏ်၊ ကသိုဏ်လသိုဏ်။ အရိုဏ်

ကဏ္ဍဂစိုတ် “ ကပ် ” ။

ပါ၊ ဗ၊ ဘ၊ ညှပ်၊	ဂစိုတ်ကပ်ဏား၊	ညးထိုင်သးသန်။
ဗျဉ်ပိဝံ့ပွန်၊	တန်ဂစိုတ်ကပ်၊	ညှပ်ဗက်ဝေါဟာ။
ဘမ္မဲမသေင်၊	ပါဠိဟောင်ဂစိုတ်၊	သေ့အိုတ်ဗျဉ်ခါ။
ကောန်ဗွဲကွေးအွာ၊	ပညာစိုပ်သိဒ်၊	ဒက်မိတ်သိုက်ရန်။

ဂစိုတ်ဗက်နဲသဒ္ဒါတုဲဗိုစကာ။

ပိုင်ဒိမ်။ ပုင်ဒိမ်။ ဒြမ်ရတ်။ လာတ်။
တင်သဗ္ဗိ။ ။ သွာင်နူဂစိုတ်ဗိုဏအ် ဂစိုတ် “ ပ ” ဖအိုတ်ရ။

ကဏ္ဍဂစိုတ် “ ကမ် ” ။

လကျန်နွံကျိပ်	ဖျေုဗျဉ်ပဲကမ်	အာစာနွံပြေင်။
ခါသတ်ဝံ့ဟောင်	တောင်ဝေါဟာမန်	တန်ဂစိုတ်ကမ်။
ပွဲပါဠိပြီ	ခရ်မ္မဲမခပ်	လပ်ဂစိုတ်ကမ်။
ကောန်ကွေးပုဒ်	ဉာဏ်နွံကြံကြ	နဲလွစမ်ဝေင်။

ဂစိုတ် “ ကမ် ” စကာပွဲပါဠိ။

ပါဠိ	=	ဗိုဒးဗို	ပါဠိ	=	ဗိုဒးဗို
ခေမံ	=	ခမ်မံင်	သယမ္ပု	=	သယမ်ဘု
အမ္ပု	=	အမ်ဗု	ဘုမ္မိ	=	ဘုမ်မိ

စူးဂစိုတ်ကမ်ဝံ့ စကာသင်္ကေတနွံကျိပ်ဂိုဉ်။ ဝြေံ၊ သေံ။ ဂတာံ။ ကောံ၊
ဟောံ။

ကဏ္ဍဂစိုတ် “ ကယ် ”

ဒွက်ကဗျ (မ) ဂိုဏ်း။

အကွၢ်ယသွဲပွန်၊	လိခ်မန်ဂစိုတ်ကယ်၊	ခါနဲညာတ်ပြာထာ။
ကောန်ဇုတ်ကွးအာစာ၊	ပညာစိုန်သကို၊	ဗိုဝ်ဂစိုတ်ကယ်။
ဗတ်ပါဠိကျာ်တြဲ၊	အကွၢ် “ ယ ” မွဲပွန်၊	တန်ဒးပန်ဿယ်။
ကောဗွဲတုညဏ်သွဲ၊	နဲအဲကျင်ပြိုင်ဟွန်	ဝံတီညဏ်ညီဟာ။

ဂစိုတ် “ ကယ် ” စကာပွဲပါဠိ။

ပါဠိ	=	ဗိုဒးဗို	ပါဠိ	=	ဗိုဒးဗို
တုယု	=	တုယ်ယု	မယု	=	မယ်ယု
သေယု	=	သေယ်ယု			

စူးဂစိုတ်ကယ်ဝံ စကာသင်္ကေတ သွဲပွန်ရောင်ဂိုဏ်၊ ကွဲ၊ ထွဲ။ ခွဲ။ သရဲ။ တဲ။ ထဲ။ ကေ။ ထေ။ ချဲ။ ပေါ။ ဝို။

ကဏ္ဍဂစိုတ် “ ကပ် ”

ရ၊ လ၊ ဝ၊ ဥ	ပုဗျဉ်ပန်ကို	သိုကိုဒြင်ဗွဲ။
မသုန်သိုချေ	ဒေနဲရုပ်ထပ်	ဂစိုတ်ကပ်ပွန်။
ပွဲပါဠိခပ်	ဂစိုတ်ကပ်ဟဲ့	ကျာ်တြဲတွံဆန်။
လိုက်ဝေါဟာမန်	တန်ဂစိုတ်ကပ်	အံသပ်ကွဲဒေ။

ဂစိုတ်ဗက်နဲသဒ္ဒါတုဗိုစကာ။

ကလင်ခရဲ၊ ချူမအကွၢ်ရဲ။ ဗျဉ်သွိုရဲ။ လောကုတ္တိရဲ။ ကုသိုလ်။ မဂ်ဗိုလ်။ ဗိုလ်လဗး။ တက္ကသိုလ်။ ချင်သိယိုဠ်။

အက္ခရ်စိုတ်တုင်ရမျာင်ဟံ့တုင်။

ရမျာင်ထွေင်	=	ရမျာင်တေင်။
ကဗျာ၊ ကတေင်	=	ညးတေင်သွံ့ဖျာ
စေင်စါမ	=	သတ်အိက်စေင်
ဗျာ်ကဗျေင်စိုကွာ	=	ပဗျေင်စိုစုတ်တိ။
ဗျာ်ကေင်	=	ဗြဲကကေင်။

ကဏ္ဍဂစိုတ် “ ကဟ် ”

သ၊ ဟ၊ ဓါ-သ္မိပ်၊ နွံကိုပ်ချူလော့၊ မွဲဂ်တေင်လုတ်။
 ခရှေ်ဗျေင်စုတ်၊ စုတ်ဗတ်ဝေါဟာ၊ ဂစိုတ်ဏာကဟ်။
 ပွဲပါဠိရ၊ ဟမ္မဲဗြဟ္မ၊ နဂစိုတ်ကဟ်။
 နဒဲလွက့ဉ်ချဟ်၊ ဂစိုတ်ကဟ်ပျန်၊ တီဂုဏ်ဟံ့သ္မုတ်။
 ဗိုဂစိုတ် “ ကဟ် ” စကာပွဲပါဠိ (ဟ) ဗြဟ္မ ဆဝံ့မ္မဲဟေင်ရခိုလပ်။

ဂစိုတ်ဗက်နဲသဒ္ဒါတဲဗိုစကာ။

ဝံ့မုစိဝသ်။ ဒိုသ်ဒွါ။ ပူဂိုသပ္ပရိုဟ်။

နဂစိုတ်“ဟ” ဗွဲသကော်တနွံကိုပ်။

တံ့ကိုတြိခဲ။ ပံ့။ ဖျေံ။ ကေံ။ ခေံ။

နဂစိုတ်“ဟ” ဗွဲကွက်ဟတဲချူ။

ပွဲဒကံ့။ ညးဂ်ရော။ ဒယံတံ့။ ရှေ်သေံ။ ခမိကိုသိုကိုခရံ။

ကဏ္ဍဂစိုတ် “ အ ”

အမ္မဲအံင်မ္မဲ၊	နဂစိုတ်ကအ်၊	သင်ဏံတံ့ကို။
ဓါသင်ဝံ့အို၊	ပွဲခတိုကအ်၊	တံ့သင်ဂစိုတ်။
ပါဠိကျာ်တြ၊	ဟံ့မ္မဲဗျေင်ဗျေင်၊	ပသကာစိုတ်။
ကောဗျာ်ကြက်ဗိုတ်၊	ဂစိုတ်ကအ်ဓါ၊	မိင်ဟာတံ့ကို။

ပွဲကဏ္ဍဂစိုတ်ကအိဝံ့ စကာဂစိုတ်အကွမ်(အ) အောန်သန်။ နိဂ္ဂဟိတ် (ဝါ)ခွဲကွိုပ်သွေးချူတ်ဂိုင်ခွင်ရောင်။ ဆဂး ပွဲဒါဒ်သွေဟ်ဟာဂ် နကိုအကွမ်(အ) ဂစိုတ် ခိုဟ်ရောင်။

- ဗွဲယု(၁) နာဲပံ+မိဂစေံ = နာဲဗအိ+မိဂစေမ်။
- နာဲပံ+မိဂစေံ = နာဲဗမ်+မိဂစေအိ။
- အကဲအရာ(၂) ကိုဝံ့ကြံခွင်ရ = ကိုဝံ့ကြံအိခွင်ရ။
- ကိုဝံ့ကြံခွင်ရ = ကိုဝံ့ကြံမ်ခွင်ရ။

ဗိုစကာသင်္ကေတဂစိုတ် “ အ ” ခွဲကွိုပ်။

ဟံ့ဟိုရ။ ဝံ့တဲရ။ ယံ့မှာဇန်တံ။ ခိုင်တံခွင်သံ့။
ခွဲဗေု။ စွံကိုခိုဟ်။ မိုဟ်တံဝံ့။ ဖြိုဒွဲဒး။ သွောံလာတ်။
ဪသံ့သု။ ဆုကသံ့။ အာသံ့ဖျာ။ ဝေံပံကောံအာ။ စုပရေံပရေံ။
ကောန်ဖေံမွဲ။ ထောံကောံရ။ မိုဟ်ကြောံကြောံ။ ကောံအာပွဲကံ့။
ကသေံညးသွံ။ ပရစဪသြောံ။ တံ့ကလောံ။ တံ့ညးတံ့အဲ။ တင်ရန်တံ့။

အကွမ်ဂစိုတ်တုပ်ရမျာင်ဟံ့တုပ်။

- ရမျာင်ထွေင် = ရမျာင်တေင်
- စေံနတ်ရတ်ချောဲ = ရံင်အာစေံစေံ။
- အေံပွိုတ်စု = အေံဒင်တဲညိ။

ယံ့မန်တံလွသာသွအိညိ။ (ကဗျဒိုင်ရမျာင်)

- * ယံ့ကောန်မန်တံ - လွသာသွအိ - စိုတ်ပွအိမန်ကွက်ရောင်။
- * လိက်မန်အရေပ် - ပိုဟိုပျေပ် - မန်ကျေပ်ဇောပ်မောပ်ရောင်။
- * အရေပ်မန်အိုတ် - ဂကူချိုတ် - သုန်ပွိုတ်ဒိုပျူရောင်။
- * ယုယေန်သွင်ကြက် - ဝံ့သေ့စက် - ဆက်ကံဒးခတ်ရောင်။

အဓိပ္ပါယ်ကဗျ ယွံမန်တံလွသာသွအံညိ။

ယွံကောန်ဂကူမန်တအံ မံင်ဒိုင်သာသာသွအံသွအံမွဲး မန်ကွက်ရောင်၊ အရေပ်မန်ဂံ ပိုဒးဟို၊ လိက်မန်ဂံ ပိုဗျောန်မွဲးဂကူမန်ပိုဗျောန်မောင်ရောင်၊ အရေပ်မန်ပိုဂံ ညးဟံဟို၊ အဲဟံဟိုမွဲး ဂကူမန်ပို ချိုတ်ကွက်အာ နှိဂကူပုဏ္ဏရောင်၊ ဇာပ်ကောန်ဂကူ မန် ယုယေန်သွာင်မန်ဂံ ဒးတင်ခုတ်အာကုကောန်ဆက်က်ရ။

ပရေင်စပ်ကိုပရိယတ္တိသာသနာ။

လိက်ပတ်ပိုမန်ဂံ သွံ။ ဗျဉ်၊ ဗျဉ်ကွက်၊ ဗျဉ်ကွက်ဟ၊ ဂစိုတ်စိုတ်ရံသံဝံ သရေပ်ကောံမွဲး နွံကဏ္ဍမသုန်ကဏ္ဍဏအံရ။ လုတ်ကတ်ကေတ်မသုန်ကဏ္ဍဏံတံမွဲး ဗိုဒးချူဒးရ၊ အကွရ်ပါဠိတံဂံ နဒဒိလွေဟ်လိက်ပတ်မန်ကပိုစမွဲး ဒးဖန်ဗဒိကေတ် ဂစိုတ်ရ။ ပွဲလိက်ဝေါဟာမန်ဝံ အကွရ်တုပ်ရမျှင်ဟံတုပ်တံဂံ တုပညာမန်တမ္မာတံ ဖန်လပ်ဝံလုတ်ကေတ်ရ။

ပွဲပရေင်ဂလန်ပါဠိဂံ မိက်ဝံကပိုစနကိုဘာသာလိက်မန်မွဲး ဝေါဟာလျိုလျိုတံ နကိုအကွရ်ဂစိုတ်တေင် ဂစိုတ်လပ်ဝံဆိုကေတ်ရ။

ဥပမာ = သုခ = သိုခါ။ ဒုက္ခ = ဒိုက်။ ဒါန = ဒါနံ၊ ကုသလ = ကုသိုလ်။ နှိတမိပိုမန်တံ ရပ်စပ်စကာကုင်အရေပ်ကပိုစရ။ ပွဲကိုဂလန်ပါဠိ “ ဒုက္ခ ” ဂံအကွရ် ဂစိုတ်ပတ်ပါဠိ “ က ” နွံလျူသေင်ဟ၊ ယပ်ရချူ “ ဒိုခ် ” ဂစိုတ် “ ခ ” မွဲး ခါတ်ဂိုက်ဗေတ်အာတကေတ်ဟာဟံတီ ဣဏံဂိုဒးချပ်ထေက်ရ။

ဗွဲတေင်တုန် လိက်ပတ်မန်ပိုဂံ ကဆံင်သျှင်ဒိုင်ရောင်၊ တုပညာအကွရ်ဗေဒ ရဲညုသုတေသနတံ ဟိုထိုင်သးဒိုင်ရဂး၊ လိက်ပါဠိလေပ် နကိုမအကွရ်မန် ချူမာန် ဒိုင်ရောင်။

မအကွရ်လိက်မန်ဗိုကဆံင်သျှင်။

ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ - မဝံဂး ဂလန်ဝံဒိုင်ဂလန်ပါဠိရောင် မအကွရ်ဂံ နှိမအကွရ်မန်တံ ဂလန်ဂံ နှိဂလန်ပါဠိရ၊ ပိုဒ်ဗုဒ္ဓံမွဲးဂံ နှိဂလန်ပါဠိရ၊ အရထညေံ တံ “ ကျာ် ” ရ။ ပိုဒ်သရဏံဂံဗုန် နှိဂလန်ဘာသာပါဠိရ၊ အရထညေံ ဝံဂံ

ရွဲစွေ၊ ဒွါခစ၊ ပါကော့ဒိုက်တဲ ဝိန်ကိုတာသိုခါရ၊ ပိုဒ် “ ဂန္ဓာမိ ” ဂ်လေဝ်ဒိုဂလာန်
ဘာသာပါဠိ ဒိုပိုဒ်ကြိယာရ၊ အရထေခဲ “ ပုံပြာပ်အာရ ”

“ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂန္ဓာမိ ” မတွံဂးဂလာန်ဘာသာပါဠိဝံ နကိုအရေဝ်
ပလးဘာသာမန် ပုံပြာပ်အာခစရွဲစွေ ကုကျာ်ဂးရ။

ညးဂ် ပြာပ်အာခစရွဲစွေကုကျာ်ရော ဒးဂ္ဂါစုတ်ကတ္တာရ၊ ရံင်ကိုကြိယာ
“ ဂန္ဓာမိ ” မှး ပွဲဝံ “ မိ ” ဝိဘတ်ဂ် ခဲခိက်မံင်ကတ္တာတဲ ဒးကွဲစုတ်ကတ္တာ
“ အဟံ ” ရ၊ “ အဟံ ” ဂ်ဒိုဂလာန်ဘာသာပါဠိတဲ အရထေခဲပတ်မန် ဝံကို
“ အဲ ” ရ၊ ယဝ်ရဝံရ။ဏာအမိပွါယံခဲပေင်မှး “ အဲဒိုက်ပြာပ်အာခစ သွဲစွေ
ကုကျာ်ရ-ရ်သတ်ဝံ ဂပ်ဝ်သတ္တိ ဟိုတ်ဂ်ရ ပွဲပရေင်ကိစ္စပွန်ထပို-သာမဏီဂ် ဗိုဖျေတ်
နကိုဘာသာမန်သက်သက် ပွန်ထပို၊ သာမဏီမှး ဟွံဒိုထပိုရ၊ နကိုဘာသာဗွာ
ကွးကွးကို၊ နကိုဘာသာသေံကို ဟွံဒိုထပိုရ။

ဝံဒိုထပိုဒးပွန်ကိုဘာသာပါဠိ။

နကိုပိုဒ် “ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂန္ဓာမိ ” ဗိုဖျေတ်ပွိတ်ရမုာ်ဒိုက်ပေင်မှး
ဒိုထပိုသာမဏီမာန်ဖအိုတ်ရ၊ ဂကူလိပွန်ပွန် အတိုင်ပါဠိ “ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂန္ဓာမိ ”
ဂ်ဟွံလိလတ် ဟွံယောင်ယာမှး ဒိုထပိုသာမဏီမာန်ဖအိုတ်ရ၊ နကိုပိုဒ် ပါဠိ “
ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂန္ဓာမိ ” ဝံမန်ဖျေတ်မှး “ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂန္ဓာမိ ” ရ်သတ်ပွိတ်ရမုာ်
မန်ဒိုက်ပေင်တဲကော့ဌာန်ကရိုဏ်ယဝ်ဒ် - ပွန်ထပိုသာမဏီတိုန်ဖအိုတ်ရ၊ နကို
ရမုာ်ဘာသာဗွာ “ ဗုဒ္ဓါန် သရဏါန် ဂေစ်ဆာမိ ” ပါဠိဝံ ဟွံဝံလိရ၊ ဟိုတ်ဂ်
ဒိုထပိုသာမဏီမာန်ရ။ နကိုရမုာ်သေံ “ ဗုဒ္ဓင် သရဏင် ဂတ်ဆာမိ ” ပါဠိ
ဟွံလိ၊ ဒိုထပိုသာမဏီမာန်ရ။

မန်၊ သေံ၊ ကရေင်တံဗိုပယျင် ဟွံဒိုပယျင်ကော့ဟာ။

လောန်ကျင်မွဲခေတ်ကိုမွဲခေတ်တေံ လကျာ်ညံင်ယျာန်(ညောင်ရမ်း) တက်
ပွိတ်လိက်ကွပ်မွဲကွပ်ရ၊ ပွဲလိက်ကွပ်ဝံ ဂကူမန်၊ ဂကူသေံ၊ ဂကူကရေင်တအ် ဗို
ခမိပယျင်၊ ပွန်ထပိုသာမဏီဟွံတိုန်ရ၊ ဟွံဒိုရ၊ ရ်သတ်ဝံ ချူလဝ် ပွဲလိက်ကွပ်တဲ
ဂကူမန်တံဒင်တဲဟွံမာန် ဣဒ်ဒ်ပြဒ္ဒညာရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ လိက်ကွပ်တက်ပွိတ်လဝ်ဒ်ဒးဒင်
သီထေံရောင်။

စပ်ကိုပြဒုညာဗွဲလျှာတေံတဲ ရာဇာဝင်ချင်သစိုက် မိက်ဝံလံဏာဗွဲခမောန်ညိရ၊ လောန်စက်ကျင်မွဲအခေတ်ကိုမွဲအခေတ်တေံ ချင်ဗကံာ်ဂံ ဉာဏ်ရာဇ်ဗွာ သိုင်အနပ် ယထာပိုင်ပြီလဝ်ရ၊ ကာလဂ် ခမိပတိုအ်စမတွံး “ တီ ” တံဂ် ဇော်မောပ်ဒိုင်ရ၊ ပွဲကိုချင်သစိုဏ် ဉာဏ်ရာဇ်မန်သိုင်မနုဟပ်ပကင်ရင်လဝ်ဂ် ပရိယတ္တိသာသနာ ကွေတ်ထေရဝါဒဂ် ဂိုလဟ်တောတက်ဒိုင်ရ၊ သိုင်အနပ်ယထာဂ် ဝံပရိုင်နုမှာထေရ် အရဟံတုအရှန်ကောန်ဂကူမန်တဲ ကိုကျင်အာတ်လိက်ပိဋကတ်ရ၊ ဒွါနု ဟံကလိ ဝံတဲ ပွဲသက္ကရာဇ်မန် (၄၁၉)သွံာ် ဇော်ကျင်ပွန် ဗျိုက်ချင်သစို ဝံဏာပိဋကတ်၊ သိုတုပညာခမိခရှ်ဂကူမန်၊ သိုဉာဏ်ရာဇ်မန်သိုင်မနုဟပ်ရ။

ပွဲကိုလက်ထက်သိုင်အနပ်ယထာပိုင်ပြီချင်ဗကံာ်ဂံ မှာထေရ်အရဟံပအွာတဲ ပွန်ကိုပရိယတ္တိသာသနာရ၊ ကောန်ဂကူဗွာတ်လေဝ် ညးဗိုပတိုန်ခမိ ပယျင်-ထပို- သာမဏီဗွဲမဂ္ဂိုင်ရ၊ ပွန်အခေတ်တေံအခိုင်တေံတဲ စိုကိုစိုပ်ကျင် ခေတ်လျဟ်၊ အခိုင်လျဟ်ပရိယတ္တိသာသနာဂိုလဟ်ဇော်မောပ်ဒိုင် ပွဲကိုန်ချင်ဗွာရ၊ ဗျတ်ရင်ကေတ် ကိုရာဇာဝင်မန်ဏ်မွဲး ဂကူဗွာတ်ဝံဒိုင်ခမိပယျင်၊ ထပိုသာမဏီဂ် သင်မန်တံဟေင် ဗိုပွိုန်လဝ်ရဏောင်၊ သင်မန်ဗိုပွိုန်ခမိပယျင်၊ ထပိုသာမဏီ ဟံတိုန်၊ ဟံဒ်ဟိုတို ခမိသင်ဗွာတ်ဟံဒ်လမာတ်အိုတ်ဏီဟာ၊ ပူဂိုလေပ်လိက် တီဒိုင်ဝင်သာသနာဖိုဟ် မိက်ဝံပလီပရိယတ္တိသာသနာမန်တဲ ဗျက်ဏာခမိသင်မန်ဗိုဗိုဏ်ဂ် ဂိုတ်လဝ်စိုတ် မူရော၊ မိက်ဝံဒိုတ်ကဋကထောံဂကူတဲ ပလီပရိယတ္တိသာသနာဟာ၊ ပွဲတဲခမိသင် မန်တံ ကရ်ထောံစးကိုပရိယတ္တိမန်မွဲး ကာလဂ်ဂကူမန်ပိုစိုပ်အာ ဘဝဂကူပုရောင်၊ မန်ဟံတီဝင်ချင်သစိုလျိုကရ်ထောံစး ဒ်ဝံမံင်။

ပြဒုညာပလီပရိယတ္တိသာသနာမန် နွဲပြကာဏီ လကျာ်(လေဝ်ဒီ)ချင်မုင်ယဲ (မုရှာမြို့)ညးဂုတ်လဝ်လိက်တဲ ပွဲတိုက်(လေဝ်ဒီ) မုက်ဂုန်လိက်တဲ(၂၄) ပုတ်လဝ်ဗတ် ဘာသာဗွာရ၊ အမိပ္ပါယ်ဇေ “ မန်ကိုသေ ဗိုခမိဟံဒ်ခမိ ” ပျိုပျိုက်လဝ် ဂကူမန် ပွန်ရ။ မအခပ်လိက်တဲဒ် ဒးဒင်ပလီပလတ်ထောံ နကိုမိုသ်တုတဲမွဲတုရ၊ သာ်ဝံဝံမိင် ကေတ်ပရိုင်ရ၊ သင်မန်တအ်လေဝ် ပျိုန်လိက်ဇရေင် ညးဝံအလိုအသီ ပိုင်ပြီလဝ် ပွဲတိုရးဂ် ဒးကေတ်တာလျိုင်တဲ လိက်တဲဒ်ဒးသီကေံရောင်။

လကျာ် (ငွေဝ်ဒီ) ဂ် ဒ်တုပညာဒယုတ်မွဲဇကုကိုဂး၊ ဝင်ပရိယတ္တိသာသနာ နုချင်သစို စိုပ်အာချင်ဗကံာ်တေံ တီဒိုင်ဖိုဟ် မုဒ်သာ်လိစိုတ်ဝံပရေအ် လျှာဂကူမန်

ရော၊ သို့လိက်ပတ် သို့ပရိယတ္တိသာသနာ ဝံဏာနူဂကူမန်ရောင်၊ ပရိယတ္တိ သာသနာ ဘာသာညးတံ နှော်မောင်ကိုလဟီခွင်တိညာတ်မိင်ညာတ်ခွင် အလုံကူးတိဂ် ဂုဏ်နုပ္ပထေရ်အရဟံ တုအရန်ကောန်ဂကူမန်ရောင်၊ ညးလှိုတ်ဟီဟိုတ်နုဒေဝတဂုဏ် လျှူတုဂုဏ်တု-ကွာဂွိုအ်စုတိဏီဂ် မတ်ကွက်အာသိုဓါဒိဟ်ရဂး။

လိက်ပတ်မန်ဂ်ဒိုလိက်ပတ်ကဆံင်သျှင်။

လိက်ပတ်မန်ဝံ အာစာသုတေသနတအ်ဂးလပ် ဒိုလိက်ကဆံင်သျှင်သျှင် မွဲဘာသာကိုရောင်၊ လိက်ပတ်မန်ဝံ အတိုင်အကွရ်ပါဠိတေ နကိုမအကွရ်မန် ချူကော်မွဲးကိတ်ညီကိုအင်္ဂပန်တင်သွင်ဝံရ။

- ၁။ ပွမချူအကွရ်ပါဠိဂ် ဟံ့ယောင်ယာမွဲသ် ချူကော်မန်ခွင်ဂ်မွဲ၊
- ၂။ မန်တံဗျောတ်မလိက်ချိုက်ပေင်ကိုဂရ၊ လဟု နှော်သွာပ်သွာတ် လိက်ပတ်ဂ်မွဲ၊
- ၃။ မအကွရ်လိက်ကိုအရေပ် စီဇန်ဗွပ်ဗျပ်လပ်ကိတ်ညီဂ်မွဲ၊
- ၄။ သိုရ်၊ ဗျု၊ ဗျုကွက်၊ ဗျုကွက်ဟ၊ ဂစိုတ်စို မအကွရ်တအ်ဂ်ကူလို ချူဗွပ်ကိုအကွရ်ပါဠိဝံရဲဂ်လပ် နွဲချိုက်ပေင်ဂ်မွဲ ကူဝံအင်္ဂပန်ပြကာရ။

ကောန်မန်တံ ပွံနုဗျောန်ဗိုအကွရ်ဗျုတအ်ဂ် ဗျုဒေဝ်ပွိတ်ရများင်ဖြိုင်၊ ဗျုဒေဝ်ရများင်သာလေပ်လပ်တုတုရဟာ၊ (က | ခ | ဂ | ဃ | င) ဗွပ်ဗျုမသုန် အကွရ်တံဂ် ဗျုမွဲအကွရ်ကော်မွဲအကွရ်-ရများင်ဟံ့တုပင်ရင်သွအ်ရ၊ တုပုန်(စ၊ ဆ၊ ဇ၊ ဈ၊ ည)ဗွပ်ဗျုမသုန်အကွရ်ကို၊ ဗျုတုဟ်တံကို ရများင်တောင်ခြာဂိုင်ခွင်ရောင်၊ ပွဲလိက်ဂကူဗွာတအ်ဂ် အကွရ် “ ဂ ” ကော် “ ဃ ” ဗျုဓါရဲဝံကိုအကွရ် (ဇကော်ဇ)ကို ရများင်တုပင်ခွင်ရောင်၊ ကာလပွိန်ထပို-ဗိုပယျင်မွဲး အကွရ် “ ဃ ” ဂ်ညင်ရများင်ဝံထတ် ဒးဂိုတ်ကောန်ပွိတ်ကေတ်ရများင်ထတ်တံရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ စပ်ကို ပရေင်လောကုတ္တိုရ် လိက်ပတ်ပရိယတ်မွဲး သာခိုဟ်နုလိက်ပတ်ဂကူဂမိုင်တု ဒိုလိက် ကဆံင်သျှင်ရ။

မွဲတောင်တုန်၊ ။ ကာလပွိန်ထပိုသာမဏီဂ်မွဲး ဒးဖျေတ်နကိုပါဠိဗွံ၊ သရဏံ၊ ဂစ္ဆာမိ ဏာအ်ဖအိုတ်ရ၊ ပွဲကိုသရဏပိဝံ နိဂ္ဂဟိတန္တမတွံဂး(ခွဲကိုပြ)မွဲဂကူ၊ မကာရန္တမတွံဂးဂစိုတ် “ မ ” မွဲဂကူဒးဖျေတ်ရ၊ ရများင်ဓါရဲဏာအ် ဟံ့တုပင်ရင်သွအ်ရ။

ဆဂးဂ် ကာလပျိုန်ထပိုသာမဏီဂ် နကိုနိဂ္ဂဟိတန္တ(ခွဲကျိပ်) ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊
ဒ်တမ်လေဝ် မှေတ်ရမျာင်ဟံ့ယောင်ယာ၊ ဟံ့ဗေတ်မှာမွး ဒ်ထပိုသာမဏီရ၊
ဒးမှေတ်သိုဝါဂကူဟံ့သေင်ရ၊ ပွဲမွဲသ် ချိုက်ပေင်မွး ဒ်ထပိုသာမဏီမာန်ဖအိုတ်ရ၊
ကောန်ဂကူမန်တအ် ပွဲပရေင်ပျိုန်ထပိုသာမဏီဂ် မှေတ်ဒွံင်သိုဝါခဲရောင်။

ဗိုမှေတ်ပျိုတ်ရမျာင်သရဏာခါနဲ။

နိဂ္ဂဟိတန္တ (ခွဲကျိပ်)

ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။

မကာရန္တ (ဂစိုတ်မ)

ဗုဒ္ဓမ် သရဏမ် ဂစ္ဆာမိ၊ ဓမ္မမ်၊ သရဏမ်ဂစ္ဆာမိ၊ သံဃမ်
သရဏမ်ဂစ္ဆာမိ၊ အတိုင်ဏံမန်တံမှေတ်ရ၊ ရမျာင်ဗြုတ်တိတ်ချိုက်ပေင်ရ၊ ပွဲကိုဂကူ
ဗုဒ္ဓဘာသာဂမ္တိုင် ရမျာင်ဂွံဗြုတ်တိတ်ခါရမျာင် ဗိုပိုမန်တအ် အောန်တံကွေံကွေံရောင်၊
ဟိုတ်နူဆေင်စပ်ကိုဗုဒ္ဓဘာသာတဲ ပရေင်သာသနာကျိတ်ဂ် ဂကူမန်တံဂ် ဒ်ဂကူပရဲ
ရောင်ဂပ်ဝံသဗ္ဗိ လိက်ပတ်ဗွာ် ဒးနိသဲ ဒးသွသဇိုင်ကိုလိက်ပတ်မန်တဲဟေင်
ဂွံကောန်၊ ဝံခွဲ၊ ဝံကျိတ်ဒ်မာန်တဲ သွက်ဒးဟိုကျိတ်ကဆံင်သျှင်ကဆံင်သပ်ဟံ့မွဲရ။

လိက်ပတ်မန်ပွဲခေတ်ဏံမူဟိုတ်ဟံ့တောတက်ရော။

ပွဲကိုခေတ်တဲဏံ လိက်ပတ်မန်ပိုမူဒ်သ်လိဟံ့တောတက်ရောဟိုမွး

- ၁။ လိက်ပတ်မန်ဂ် ဒးဒွံင်ဒျက်လိက်ဗွာ်တဲ ဒးဒင်ပျိုပျိုက်ဂ်မွဲ။
- ၂။ ပရေင်ဂကူအခေါင်ဗူးစးဟံ့ကလိဝံဂ်မွဲ။
- ၃။ ညးအာကျိပ်တုနဲဇကုဟံ့မံက်ကျင်ဏီဂ်မွဲ။
- ၄။ ကောန်မန်တံ ဟံ့တီကေတ်ပရေင်ဝင်လိက်ပတ်ဂ်မွဲ။
- ၅။ ကောန်မန်လိစိုတ်မလုပ်စလ္လှူလိက်ပတ်မန်အောန်တံဂ်မွဲ။
- ၆။ ညးလိအထေင်သပ်ကိုလိက်ပတ်မန်ဇကုတဲ ဒ်ရပ်စပ်ချူဝံဒွံင်ဖိုဟ် ပွမစကာ
အောန်ကိုခေတ်ဂ်မွဲ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ လိက်ပတ်မန်ပိုခေတ်ဏံ ဟံ့တောတက်
မွးသိုဏာရ။

ယုံကောန်ဂကူမန်တအ် မအက္ခရ်လိက်ပတ်မန်ကို လိက်ပတ်မန်ကို ပိုကောန်မန်တံဒးကတိုကောန် ခွဲဒ်ဒ်ကေတ်တိုဟံ့သေင်၊ တုပညာမန်တမ္မာတမ္မာတေံ ခွဲဒ်ဒ်ကောန်လဝ်နွံဒိုင်တုတု ချူလဝ်ကိုတု မိက်ဂွံဒိတ်ထေံကိုဒိုင်ဟာ လိက်ပတ်မန် ကလိဂွံလဝ်အဲကွဲမပြုပြီ နွံချိုက်ကပေင်ဖိုဟ် ဆအယာံမာတ်စိုတ်ဗ္ဗောန်ကေတ် ညံင်ဂွံလေပ်ဂွံ စိုတ်ဟံ့ထတ် ဟံ့ပွတ်ဖြဟတ်မွဲး ဒ်မန်ပုင်ဂျိုင်ရဂျိုင် ဖြိုင်ဝေင်တံသုန္ဒရီ သက်ကံရ၊ မန်လှိုတ် မိင်ဒး၊ ညာတ်ဒး၊ ညးဗ္ဗောန်လိက်မန်မွဲး မိက်ဂွံပစ၊ စရီရ လိက်မန်မွဲဟံ မူပစဂံရော၊ လေပ်လိက်မန်စပုင်ဖဲဟာ၊ ဒွါလိုညးစကာရော၊ မံင်ဒိုင် သူးသူးဇေံလက်ဒိုင်လိက်မန်ရ။

မန်ဗိုမွဲးဂွံ မန်အဖြေဟ်ရ၊ မူးဂွံထုတ်ပါ နူကောန်ဂကူမန်သေင်ဟာ၊ မုဒ်သာလို ဂွံကျဟ်လိက်ပတ်မန်ရော၊ မူးကေင်ဒ်လဝ်သူကိုဂကူမန်ဟာ၊ လိက်ပတ်မန်ဂွံ ဆလိက်ပလး၊ ဝေါဟာကူးကူးဟံ့သေင်၊ ဆေင်စပ်ကိုလိက်ပါဠိ ပိဋကတ်တံဂွံလေပ် ဒးဗ္ဗောန်၊ ဒးဗျံ၊ ဒးချူ၊ ဒးပေန်ဒးကတ်လုတ်ပရိယတ္တိဂလာန်ကျာ်ရ၊ ဂလာန်စပ်ကျာ်ဂွံ နွံပွဲလိက်မန်နာနာသာ်ရ၊ အက္ခရ်မွဲအက္ခရ်၊ ကျာ်မွဲဇကုရောင် ကျာ်တံလဝ်နွံတံဒိုင် ရောင်။

လွာ်ခမိသင်မန်တံ ဗိုဝိုင်ဖေက်ဂကူကွက်ကေံအာဂွံ စိုတ်လိုဂိုတ်ဂစာန် ပွတ်ဖြဟတ်ကတ်ဗ္ဗောန်ဒိုင်ပရိယတ္တိ၊ ညးတံဆာန်လိက်ပတ်မန်တု ဖေက်လိက်ပတ် ပရိယတ်အိုတ်အးအာ - စိုတ်ညွေဝ်လိုဖဲလ္လီုညးတံ ကြိုင်မိုဟ်ဒိုင်ရောဂွံ ကောန်ဂကူ မန်တံ ဂွံဆိုဂွံညာတ်ဒိုင်ဖအိုတ်ရ၊ ဆာန်အရေဝ်၊ ဆာန်လိက်ပတ်၊ ဆာန်ယေန် သွာင်ဂွံ ညးကော်ခစဆာန်ဂကူရ၊ လွာ်ခရ်ကောန်ဂကူမန်ညးလှိုတ်လှိုတ်တံဂွံ မွဲသာ်ရော ဟံ့ကျိုဟ်ရ၊ ဒွါနူဟံ့ကျိုဟ်ဂွံ ဗုတ်ညိနာင်ဟံ့ဂိုင်ရ၊ လိက်ပတ်မန်အိုတ်တေံ ဂကူချိုတ် ကွက်လေ့လေ့ဏောင်ဂွံ ကိုဂွံချပ်ဂွံညိ၊ မိပ်ဒိုင်ကိုပရေင်ပိုန်ဒြပ်၊ အရပ်အရာထပ်၊ ဩန်၊ ကိုကောန်၊ ကိုဖြ၊ ကိုပြေင်ဂွံတံမှကွံသွပ်တု လျှုလိက်ပတ်မန်ဇကုဂွံ တွာတွာ အိက်မတ်ဟံ့ဂိုင်ရ။

ကသပ်ဂကောံသံဃမဟာနာယက။

ပွဲဂကောံကိုန်ချင်မိတ်မပိုဏအ်ဂွံ စပ်ဖျပ်ကိုပရေင်ပညာပရိယတ္တိတု အလို အသီသိုင်ပိုင်ချင်တံ အဆက်အဆက်နူကိုလက်ထက် အလိုအသီသိုင် အင်္ဂလိက် ပိုင်ပြီလဝ်ကိုန်ချင်ပိုဏအ် ကောန်ဗဒ်ပေါသွာန်လိက်ပရိယတ္တိ၊ သွက်ကောန်

ချင်အရင်ဗုဒ္ဓဘာသာအိုတ်ရ၊ ခမီသင်ကောန်ချင်မပွဲကိုဂကူကရေင်တံ လိက်ပတ် ပရိယတ်ညးတံဟံ့မွဲတဲ ကတ်ဗ္ဗောန်ဒိုင်ပရိယတ္တိနကိုဘာသာဗ္ဗာရ၊ ကာလညးတံ လုပ်သိုလိက်ပွဲပေါ်သွာန်လိက်ပရိယတ္တိ အလိုအသီဂ်လေဝ် ဒးသိုနကိုဘာသာ လိက်ဗ္ဗာရ။

ပှောင်ကိုခမီသင်ကောန်ချင်အရင်ဂမိုင်၊ ပိုကောန်ဂကူမန်မွဲဂကူဟောင် ဝံ့အခေါင်သိုလိက်ပေါ်သွာန်လိက်ပရိယတ္တိ ကဆံင်တုပ်သွဟ်ကိုခမီသင်ဗ္ဗာတံ သွာံ ဗွဲမလအ်ရ၊ အခေါင်သွက်ဝံ့သိုလိက်နကိုဘာသာမန်ဂ် လုပ်ကျင်ပေါ်ဗတိုက်-အာတ် မိတ်ကျင်အလိုအသီတံအဆက်အဆက်ရ။

ခမီသင်ဗ္ဗာဂမိုင် ပိုခမီသင်မန်ကလိဝံ့အခေါင်သိုလိက် နကိုဘာသာမန်ဂ် ဗုတ်ညိနာင်ဟံ့သိုက်မိုက်၊ ဟံ့ကြိုက်စိုတ်ရ၊ စိုန်ရညးတံဟံ့ကြိုက်စိုတ်ကိုလေဝ် ခမီသင်မန်တံ နကိုဇဲလ္လီညိညိသာသာ ပွတ်ကျင်ဇဟတ် ရင်တျင်ဂ်ရ ကလိဝံ့အခေါင် သိုလိက်ပတ်ပရိယတ် နကိုဘာသာလိက်ပတ်မန်ရ၊ ကောန်ကျင်သွာံခရေတ် ၁၉၈၅/ ၁၉၈၆ သွာံတေံဂ် ခမီသင်ဂဏောံသံဃမဟာနာယကတံ နဲဖအိုတ်ဖအး ကောံပရိယတ္တိဘာသာမန် ကောန်တံနကိုပြုယျာဲရ၊ ဗိုလိုဂဏောံသံဃမဟာနာယက တံ သျှတ်သွာတ်လဝ်ပရေင်ပေါ်သိုလိက်ပတ်ပရိယတ်ဂ်ရောဟိုမ္ဗး ပွဲပေါ်သွာန်သို လိက်ပတ်ပရိယတ်ဂ် တန်မူလ၊ တန်ဇောတ်၊ တန်ဒေါပ်၊ တန်ဇော်တံဂ် နကို လိက်ဘာသာဗ္ဗာသက်ကံမွဲဘာသာ ထပ်စုတ်ဂ်ဒးလုပ်သိုဖအိုတ်ရောင်၊ ဂဏောံ ပရေင်ပညာံစပ်ကိုပရိယတ်ဂ် ပွတ်လဝ်အသံရ။

ဗိုညးတံပွတ်လဝ်အသံရသတ်ဝံ့ ယဝ်ရဒးအာချင်ဇမိုင်မ္ဗး လိက်ပတ်ပရိယတ္တိ မန်ပို ကြက်သွးအောန်စှေ၊ အောန်စှေ၊ အိုတ်အးအာအိင်အိင်မာန်ဂ် ခမီသင်မန်တံ ပွဲဒိုဏ်ကုဟ်ညးတံခိုဟ်ဒိုင်ဇကောင်၊ ဟိုတ်ဂ်ရ နကိုလိက်ဘာသာဗ္ဗာ ဗွဲကဗျလင်္ကာ မွဲဘာသာဒးသိုမ္ဗး ခမီသင်မန်တံဟံ့လုပ်သိုရ-သတ်ဝံ့ထွးဆန္ဒရ၊ ခမီသင်မန်တံ ဇူထောံဒိုအ်ထောံ၊ ဟံ့သိုလိက်ပရိယတ္တိအလိုအသီရ၊ ကာလဂ် နူဂဏောံရာမည ဓမ္မာစရိယတံ ဂျိုက်ကျိပ်တဲ ကောန်ဗဒ်သွင်သွာန်လိက်ပရိယတ္တိ မွဲဘာသာသနာ (၂၅၀၀)ချင်မတ်မလို ဆက်ရင်တျင်စိုက်စိုပ်တဲဏအ်ရ။

ပွဲနုသွားခရေတ် ၁၉၈၅ သွားတေဟုံလုပ်သ်ရ၊ အတိုင်ပကတိတြိဂံ
 ကိုဝိုခမီသင်မန်တံသ်ညီ ရဲသင်ဝံအာတ်မိက်ဇရေင်ဂကောံသံဃမဟာနာယကရ၊
 အာတ်မိက်ဒိုင်လုက(၆)သွားရ၊ ပွဲကိုသွားခရေတ်(၁၉၉၁) သွားဂုံမွဲး ညးတံကိုအခေါင်
 သ်တန်မူလကောံတန်ဇောတ်ရ၊ သွားခရေတ်(၁၉၉၄)သွားဂုံ ကလိဝံအခေါင်ဝံသ်
 တန်အဒေါင်ရ၊ အာတ်မိက်ကျင်ဆက်ကံတဲ ပွဲသွားခရေတ်(၁၉၉၈)သွားဂုံ ဝံအခေါင်
 သ်တန်ဇော်ရ၊ ခမီသင်မန်တံ ကလိဝံအခေါင် သ်လိက်ချိုက်ပေင်အာရ၊ တင်သဗ္ဗိ
 သင်မန်တံယဝ်ရစိုတ်သွဟ်ဒိုင်ညီညီသာသာမွဲးညီတော်သာ။

စပ်ကိုပေါသွာန်လိက်အာတ်မိက်အခေါင်သ်ဗတ်မန်။
ညးတအ်ထွေးဟိုတ်ဗေတ်အာက္ကရ။

ဂကောံသံဃမဟာနာယကကိုန်ချင်ကောံခရ်ကလိဝံလဝ်တာလျိုင် ပရေင်
 ပညာပရိယတ္တိတံ ဂးကိုခမီသင်မန်တံသ်လီရော။
 ကောန်တုတ် ကိုဝံသ်လိက်ဗတ်မန်ညီအာတ်မိက်မွဲး ခမီသင်ဂကူသေံ၊
 ကရေင်၊ ကယျာ၊ ပအိုဝ်တံ အာတ်မိက်ကျင်ကို ယဝ်ဒ် ပြဒ္ဒညာထုထံင်ကျင်ဇော်ကို
 ဖြဟတ်အိုတ်ဏောင် ဂးသင်ဝံဟုံမိက်ကိုတဲ ထွေးဟိုတ်ရ။

ကာလဂုံခမီသင်မန်တံကလေင်ဟိုတ်သ်ဏာသ်လီရော။

ခမီသင်သေံ၊ ကရေင်၊ ကယျာ၊ ပအိုဝ်တံအာတ်မိက်ကျင်မွဲး ဗိုဒးရးဂုံ
 ဖန်ဏာကိုညးတံမွဲး ဟုံဒ်ပြဒ္ဒညာရ၊ ဟိုတ်သ်တော် နကိုပရေင်ပညာပရိယတ္တိ ခမီသင်
 သေံတံ၊ ကရေင်တံလိက်ပတ်ပရိယတ်ညးတံ ဟုံချိုက်ပေင်တဲ ညးတံအာတ်မိက်
 ဟုံသေင်ရ၊ ကလေင်သ်ဏာသ်ဝံရ။
 ဗိုလိက်ပတ်ပရိယတ်ညးတအ်ဟုံချိုက်ပေင်ဂုံ ပွမချူဘာသာပါဠိလေဝ်
 ဟုံချိုက်ပေင်၊ အက္ခရ်ဗျဉ်တံဂုံလေဝ်ဝံပွဲတံဇာတ်၊ ပစ္စယံ၊ ဝိဘတ်၊ ကတ္တာ၊ ကြိယာ၊
 ဟုံမာန်ရ၊ ပွဲဂကောံဗျဉ်ညးတံလေဝ် အက္ခရ်ဇနိတ၊ သိထိလ၊ ဂရူလဟု၊ ဒီဃ၊
 ရဿ၊ ဃောသ၊ အယောသဟုံချိုက်ပေင်ရ၊ နနဲသင်ဝံ လိက်ပတ်ညးတအ်ရပ်စပ်
 ပွဲပရေင်ပညာပရိယတ္တိဂုံ သွဟ်ရထညင်လိက်ပတ်မန်ဟုံသေင်ရ။လိက်ပတ်ပရိယတ်
 ဗတ်ဗွာဂုံ စိုန်ဝံလဝ်နုလိက်ပတ်ပရိယတ်မန်ဟိုတ်ညီကွာရ၊ ချိုက်ပေင်ချိုတ်ပျိုတ် ညင်ရ
 လိက်ပတ်မန်ဟုံဒ်ဏီ။

ပွဲကွဲန်ချင်ပိုဏံ ပွဲအရာလိက်ပတ်ပရိယတ် ဝံပတပ်ပူးကိုမန်ဟိုက်နွံဆဂကူဗျော
မွဲဟောင်ရ၊ လိက်ပိဋ ကတ်ပိ၊ ပါဠိပါင်ကျက်တြိဂုံ သွိုင်ဗျာချင်ဗကံသီဝံဏာ
နူသွိုင်မန်ချင်သစိုတဲ ခမီသင်မပွဲကိုမှာထေရ်အရဟံ တုအရန်ကောန်ဂကူမန်တံ
ကေတ်တာလျိုင်ပွဲန်ကိုပရိယတ္တိသာသနာရ၊ ပကတ်ပကောင်ဖျေံဗျောန်ကိုလပ်ပညာ
ပရိယတ္တိကုဂကူဗျောတံရ၊ ရဲသံဝံရာဇာဝင်ချင်သစို ဟိုပူးလပ်ရောင်။

စပ်ကိုပါဠိအကွရ်မန်နွံချိုက်ချိုက်ပေင်ပေင်။

အကွရ်လိက်ပတ်မန်ကို တုပညာအွာမန်တမှာတမှာတေံ ဖန်ဇန်ကျောန်နွံ
ပွဲတ်ဗဒ်လပ်အလုံအိုသိုက် စပ်ကိုဂလာန်ပါဠိတဲ ချိုက်ပေင်စိစောန်ကျေံရ၊ သွက်ဒး
ပထိုင်သး၊ ပအံသပ်၊ ပွဲန်စရဲ၊ တင်ဂုဏ်ကုတုပညာ အွာမန်ကိုပံကွာတေံ
ခိုဟ်ကျေံရောင်။

ဗိုတာသာမန်ချိုက်ပေင်လျှုဂလာန်ပါဠိ။

- ဥပမာ။ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊
- ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊
- သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊
- ပိုဒ်ပါဠိဗွဲလျှုဂံ ယင်ရဲဂံပိပွဲတ်မပွဲတ်ကိုဇာတ်ပစွယ်မွဲ-
 ပွဲဗုဒ္ဓံ = ဗုဇေတ် တပစွယ်
 ပွဲသရဏံ = သရဇာတ်၊ ယုပစွယ်။
 ပွဲဂစ္ဆာမိ = ဂမုဇေတ်၊ အပစွယ်။
 “ မိ ” ဂံ = ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်၊ ကြိယာအာချာတ်။ “ မိ ” ဝိဘတ်ဂံ
 မိက်ဒိုင်ကတ္တာရ၊ ကတ္တာဂံ ဒးစုတ် “ အဟံ ” ရောင်။
 “ အဟံ ” ဂံ ဂံ နှိပိုဒ်တက္ကာရ။
 “ ဗုဒ္ဓံ၊ သရဏံ ” ဂံ နှိပိုဒ်ကမ်။
 “ ဂစ္ဆာမိ ” ဂံ ဂံ နှိပိုဒ်ကြိယာ။
 ဗုဒ္ဓံ = ဓနိတ။ ဓံဂံ = ဓနိတ။ သရဂံ = သိထိလ၊
 ဏံဂံ = ဓနိတ။ ဂဏ်ဆာ = ဓနိတ။ မိဂံ = သိထိလ။

- ဂရုက် = ခနိတ၊ လဟုက်= သိထိလ။
- ဗုဓောတ်ဂ် = ဝံ့ကိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်။
- တပစ္စယ်ဂ် = ဝံ့ကိုဒင်ကျက်။
- သရဏံဂ် = ဝံ့ကိုခပ်လောကုတ္တိုရ်ဒွိတ်ပြကာ။
- ဓမ္မံဂ် ဓရဓာတ်၊ ရမ္မပစ္စယ်၊ သေဟ်ဂ်တုပ်ကိုပိုဒ်လ္လှူတော်ရ။
- သံဃံဂ် ဟနဓာတ်၊ ရပစ္စယ်-သေဟ်ဂ်တုပ်ကိုပိုဒ်လ္လှူတော်ရ။
- ခမ်မံဂ် = ခနိတ။ သံဃံဂ် ခနိတအက္ခရ်။

နနဲသံဝံ့ အက္ခရ်လိက်ပတ်မန်ဂ် စပ်ဖျပ်ချိုက်ပေင်ဒိုင်ကိုပါဠိပိဋကတ် ကျက်တွံရ။ တပညာအာစာမန်တေဂစာန်လ္လိပရာ ပ္တိတ်ကျင်ဖြဟတ်လ္လှူလိက်ပတ်မန် မုံ့ကိုသေ့ဘတ်ဗွတ်ချိုတ်ပျိုတ်ကွေ့ရောင်။

ဓိန်ဂ်လေဝ် ကောန်ဂကူမန်ပိုခေတ်လျှဟ်အထေင်သေဝဲ၊ အထေင်သဝ် လ္လှူလိက်ပတ်မန်ဗွမလောန်ရ၊ လ္လိဟ်ဟ်ချပ်ဝံ့အောန်စိုတ်သိုင်သာကွေ့ကွေ့ရောင်၊ လိက်ပတ်မန်ပိုဂ် ဒ်လိက်ပတ်ကဆံင်သျှင်မ္မဲဘာသာဖိုဟ် စိုပ်ကျင်အခိုင်၊ အခေတ်၊ အခါလျှဟ်မူဟိုတ်ကဆံင်ဝံ့သဝ်စေ်အာဒိုဂလိုင်ဏံရော၊ ဤသွဟ်ခွဲမူး ပဟိုတ် နူကောန်ဂကူမန်ပိုဒ်ဒေဟိုအရေဝ်မန်ဂ်လေဝ် “ ဝ ” ၊ ဒေဟောန်လိက်မန်ပွန်လေဝ် “ ဖေက် ” ၊ တဲဏံအခိုင်မန်ပိုဒ်ဒေဝဲ၊ ဒေဖေက်ဟံ့သေင်ရ၊ ဒါနုသုတ္တိဗျုတ္တိကောန် ဂကူမန်တံ ယုတ်ဒေက်အာတဲ ဂကူဂ်လေဝ်ဂြိုစေ်၊ လိက်ပတ်ဂ်လေဝ် ဒေဒင်လက်စေ် အာစိုပ်ဒိုင်ဒ်ဒ်မန်သံဝံ့ရ လိက်ပတ်ကဆံင်သဝ်စေ်တဲ ဂကူလေဝ်ဒေဟိုဂပပ်ဒိုင်ရ ဟံ့သေင်ဟာကောန်မန်တအ်။

ဟိုတ်ဂ်ရ စိုပ်ကျင်ခေတ်ပို လိက်မန်ပို ပိုမန်တအ်သိုညးဖအိုတ် ညံင်ဝံ့ဂ် လေဝ်၊ ချူလေဝ်ဂိုတ်ဂစာန် လ္လိပရာကတ်ဗ္ဗောန်ကေတ်အိုတ်ညိ၊ ကြိန်လိက်ပတ် ဂကူမန်ပို သွးထတ်ဂျိုင်အာမ္မဲကပ်မာန်ရောင်။

မ္မဲနဲပွန်-

- (၁) ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ (၂) ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊ (၃) သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
- ပွဲကိုပါဠိ(၃)ဝါကျဝံ့ ပါပ္တိတ်မပ္တံကိုဓာတ်၊ ပစ္စယ်ပွန်မူး-
- ဗုဒ္ဓံဂ် ဗုဓောတ်၊ တပစ္စယ်။ ဓမ္မံဂ် ဓရဓာတ်။ သံဃံဂ် သံပုဗ္ဗဟနဓာတ်၊ ရပစ္စယ်။

သရဏံဂ် သရဓာတ်၊ ယုပစ္စယ်။ ဂစ္ဆာမိဂ် ဂမုဓာတ်၊ အပစ္စယ်၊ မိ-
ဂ်ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် ကြိယာအာချာတ်၊ မိဝိဘတ်ဂ် မိက်ဒိုင်ကတ္တာ၊ ကတ္တာချေဂ်
ဒးဒိုင်စုတ် “ အဟံ ” ရောင်။

- လဝံကိုဗုဓဓာတ်တုန် - သဗ္ဗညုတညာဏ်မဝံရ။
 - လဝံကိုတပစ္စယ်တုန် - ဒင်ကျက်တြိမဝံရ။
 - လဝံကိုဓရဓာတ်တုန် - ဥပါဒ်ဒေက်တ်ကိုဗုဒ္ဓဝစန မလေပ်ရေင်တျင်
ပိတ်သတ်တံ ညင်ဟဝံဒတုံစှေ ဘုံအပါယ်မဝံရ။
 - လဝံကိုရမ္မပစ္စယ်တုန် - ဗုဒ္ဓဝစန မဒ်ဥပ္ပါဒဝန္တမဝံရ။
- (သာရတ္ထဋီကာ၊ ၁၊ ၆၄။ ပါရာဇိကဏ်ဂဏ္ဍိတို့၊ ၁၊ ၁၃၄)

မွဲနဲပွန်-

- လဝံကိုဓရဓာတ်တုန် - သမုစ္ဆေဒပဟာနသတ္တိ ဒေက်တ်ကိုမဂ်၊
နိဿရဏသတ္တိ ဒေက်တ်ကိုနိဗ္ဗာန်ဂ်မွဲမုချ
မဝံရ။
ပဋိပ္ပဿန္တနသတ္တိ ဒေက်တ်ကိုဖိုင်ဂ်
မွဲကာရဏူပစာရတ္ထမဝံရ။
တဒင်္ဂိပ္ပဟာန - ပကတူပနိဿယ
သတ္တိ ဒေက်တ်ကိုပရိယတ္တိမေဗ္ဗဂ် ဗွဲဖလူ
ပစာရတ္ထ မဝံရ။
- လဝံကိုရမ္မပစ္စယ်တုန် - ဓရ်(၁၀)ပြကာ မဒ်သတ္တိမန္တ မဂပ်ဝ်စုတ်
သမ္ဘိလဝ်မွဲမုချ၊ ကာရဏူ-ဖလူပစာရတ္ထ
တံဂ်မဝံရ။
(ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၊ ၁၊ ၁၄၁)
- လဝံကိုသံ-တုန် - ဓာတွတ္ထဝိသေသကတ်ဂုဏ်မဝံရ။
- လဝံကိုဟနဓာတ်တုန် - သွအာရိုကို ဒန်ပုဂိုလ်အရီဂမိုင် မွဲကို
ကွေတ်သီလ မတုပ်သွဟ်တုံ စိတ္တုပ္ပါဒ်
မွဲပစာန်ချေ ညာဏ်မက္ခိန္ဒုပဲသန္တာန်ပုဂိုလ်
မွဲကိုပညာဂမိုင်မဝံရ။

လဝံ့ကိုရပစ္စယ်တုန် - ဂကောံအရီယသင်မဝံ့ရ။
 (ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ ၊ ၁ ၊ ၈၃ ။
 သာရတ္ထဋီကာ၊ ၁၊ ၂၁၁။
 ပါရာဇိကဏ်ဂဏ္ဍိတို့၊ ၁၊ ၃၇၂)

မွဲနဲပုန်-

လဝံ့ကိုသံပုဗ္ဗဟနဓာတ်တုန် - မဟာကုသိုလ်၊ မဟာကြိယာစိတ္တုပ္ပါဒ်
 မက္ခိန္ဒု ပွဲသန္တာန်ပုဂိုလ်မလေပ်ပြာပ်အာ
 ပွဲကမ်သင် ဗွဲမညီသာသုဟ်သုန်မဝံ့ရ။

လဝံ့ကိုရပစ္စယ်တုန် - ဒဗ်အရီယသင်၊ သမ္မုတိသင်ဓါပြုကာ
 မဝံ့ရ။ (သဒ္ဒါကစ္စာယံ၊ ဆဋ္ဌမူ၊ ၂၅၉)

သို(၃)ဝါကျပံင်ဖျောံကွေံတဲ

လဝံ့ကိုသရဓာတ်တုန် - သဘ်ပွမပလိုပလင်ကွေံဒုက္ခ အလုံအိုတ်
 သိုမဝံ့ရ။

လဝံ့ကိုယုပစ္စယ်တုန် - ဂကောံရတ်ပိပြုကာ မွဲကိုသဘ် ပွမပလို
 ပလင်ကွေံ ဒုက္ခအလုံအိုတ်သိုမဝံ့ရ။
 (သီလက္ခန္ဒအဋ္ဌကထာ၊ ၂၀၅၆။
 ဓာတုပစ္စယဒီပနီ၊ ၂၇၅)

လဝံ့ကိုဂမုဓာတ်တုန် - မဟာကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ် မက္ခိန္ဒုပွဲသန္တာန်
 အဲ(ကတ္တာ-အဟံ) မပြာပ်လုပ်ခစသီကိုကို
 ဂကောံရတ်ပိပြုကာမဝံ့ရ။

လဝံ့ကိုအပစ္စယ်တုန် - ရူပသိဒ္ဓိမတ္တပဒသိလိဋ္ဌတာ (အယာံမာတ်
 ရုပ်အာစိုပ်ဒတဲ ပိုဒ်ကလိတ်ကလောတ်
 ဟောင်)မဝံ့ရ။

လဝံ့ကိုမိဝိဘတ်တုန် - ဒဗ်ခန္ဓပဉ္စကမတွံဂးအဲ (ကတ္တာ - အဟံ)
 မပြာပ်လုပ်ခစသီကိုကိုဂကောံရတ်ပိပြုကာ
 မဝံ့ရ။ (ပြုကိုဟ်နေတ္တိဟာရ)

ဗွဲမညီသွန်ကျောံဂလာန်ဟိုကျင်ဂှဲတဲ ပါဠိသရဏဂုဏ်ပိဂှ် ကိုအရထသွက်
အဓိပ္ပါယ်ဝံ့ပြာကတ်မွဲး-

ဗုဒ္ဓံ နံကျင်တြိတုသဗ္ဗညုတညာဏ်ဂြင်တီခရ်အိုသိုဟံ့မွဲကိုစိုဒ္ဓာ။

သရဏံ စွဲစွော်ရုဂဒ္ဓ။ (ဝါ-မွဲနဲပုန်) ပါစူးကိုပရိုက်ဘဲ ဒဒိုင်လကိုတ်စိုတ်
ဘဲအပါပန်ရုဂဒ္ဓ။

ဂစ္ဆာမိ ပွဲအဲပြာပ်အာခစသီကိုစရကျင်။ (ဝါ)ပွဲတီကိုဟ်ရ။

ဓမ္မံ နံခရ်ကျင်တြိ။ သရဏံ စွဲစွော်ရုဂဒ္ဓ။ (ဝါ)ဟံင်ပွဲတ်နူဘဝကန္တာရ
ဇိုန်ကိုသက်သာမာန်ရုဂဒ္ဓ။

ဂစ္ဆာမိ ပွဲအဲပြာပ်အာခစသီကိုစရကျင်။ (ဝါ) ပွဲတီကိုဟ်ရ။

သံဃံ နံသင်ကွးကျင်တြိ။ သရဏံ စွဲစွော်ရုဂဒ္ဓ။ (ဝါ) ဒိုဒတန်
ပုညခေတ္တ မွဲကိုသွက်ကိုဖိုလဲလး ဇော်ကွးရုဂဒ္ဓ။

ဂစ္ဆာမိ ပွဲအဲပြာပ်အာခစသီကိုစရကျင်။ (ဝါ) ပွဲတီကိုဟ်ဂေတ်ရကျင်။

ဂလာန်နိဂီ။

ယုံကောန်ဂကူမန်တအ် ကိုကျိုဟ်ကောက်အိုတ်ညါ၊ ဂကူမန်ပိုတအ်ညးဂမ္တိုင် ညံင်ဝံင်ကျိုဟ်ကောက်ဂ် ဗိုလိက်ဂ္တိုင်ညါ၊ ဗိုလိက်မွဲး ဗိုမွဲပိုဒ်အိုတ်တဲ ချပ်ဗွာပွဲစိုတ်ညါ၊ ဗဟုသုတဂ် ချဲဗိုန်ခိုင်အာပွဲကောန်စိုတ်ရ၊ ဝင်ပရိယတ္တိသာသနာမန် ဗိုစိုပ်အာ ချင်ဗကောံတော်ဂ် မိက်ဝံင်လဲထွေးဏာပွဲခမောန်ညါရ။

“ ပွဲသွာံခရေတ်-၁၀၅၇-သွာံ၊ ဗုဒ္ဓသာသနာ-၁၆၀၁-သွာံ၊ သက္ကရာဇ်မန် ၄၁၉-သွာံဂိတုဇှော် (၁၁)မံက်တဲစန်ဂ် ဗြာဟ္မဇာတိသွာံအနပ်ယထာ လုပ်ဗျိုက် သီကောတ်ချင်သဓီ(သုဝဏ္ဏဘုမိ)တဲ ဝံင်ဏာပိဋကတ်ပိ (၃၀)စုံ၊ နကိုစိင်(၃၂)ဖျိုက်၊ သိုက်ဗြာဟ္မဇာတိမန်၊ ချင်သဓီသိုင်မနဟပ်-ကောံတပညာမန်ခမီ၊ ခရ်ဂမ္တိုင်ရပ်ဏာ ချင်ဗကောံတော်ဖအိုတ်ရ။ ” (နမဂ္ဂဇြေန်မန်လျးရတ်တို-၂၀၀၆-သွာံ)

၁။ လောန်စက်ကျင်မွဲခေတ်တော် လကျာ်(ညိုင်ယျာန်)တပညာဂကူဗွာ မွဲဇကု ဒန်ရမ္မာထေရ်အရဟံ တုအရှန်မန် ဟွန်ကိုလပ်ပရိယတ္တိသာသနာချင်ဗကောံ ဏောင်ဂ်တီဒိုင်ဖိုဟ် မိက်ဝံင်ပလိုပရိယတ္တိသာသနာမန်တဲ ဂကူမန်၊ ဂကူသေံ။ ကရေင် တအ်ဗိုခမီပယျင်လေပ်ဟံဒ်ခမီပယျင်၊ ပတိုန်ထပိုသာမဏီလေပ် ဟံဒ်ထပို သာမဏီ ဂ။ ရံသာံဝံ ချုလပ်လိက်ကွပ်မွဲကွပ်တဲ တက်တြးပွဲတ်ရ။

၂။ လက်ကြဏာအ် လကျာ်၊ ငွေပ်ဒီ၊ ဂကူဗွာတပညာဒယုတ်မွဲဇကု ပွဲချင်မုင်ယဲတော်ပွန် ညးတော်ဂ် ဝင်ပရိယတ္တိသာသနာချင်ဗကောံဝံ ညးလိုခမီတုအရှန် ဂကူလိယုန်ကိုလပ်ရောဟိုက် တီတီဒိုင်ဖိုဟ် မိက်ဝံင်ပလို ပရိယတ္တိသာသနာမန်တဲ ချုပုတ်လပ်လိက်တုအ်ဗတ်ဗွာ-ပွဲမုက်ဂွန်(၂၄)ဂ်မန်တအ်၊ သေံတအ်ဗိုခမီ၊ ဟံဒ်ခမီ။

၃။ ပွဲသက္ကရာဇ်မန် ၁၃၄၇ သွာံ၊ သွာံခရေတ် (၁၉၈၅) သွာံဂ် ပြဒ္ဓညာစပ်ကိုပရိယတ္တိသာသနာမန် နဲဗျာ်ဇှော် ဂကောံသံဃမဟာနာယကကိုန်ချင် နူဂိုဟ်ထို-ဂွေးတိဂံက်-တအ်ဂ်လေပ် နကိုအရေပ်ပလးလိက်ဗွာမွဲဘာသာ ဒးသ်ပွဲကို ဘာသာဇာတ် ကဗျလင်္ကာဂ် နကိုအရေပ်ပလးလိက်ဗွာမွဲဘာသာ ဒးသ်ဏောင် လလောင်တြးလပ်ရ၊ ဆဂးဂ်ခမီသင်မန်တအ်ဟံသ်၊ အာတ်မိက်သွက်ဝံင်သ်နဘာသာ မန်ရ၊ ပွဲဝံင်ကောံသံဃမဟာနာယကကိုန်ချင် ကောံ ခရ်ဝံင်လပ်တာလျိုင် လွတ်ပရေင်

ပညာတအ် ဗ္ဗေတ်ထောံကတောဝ်သင်မန်တံတဲ ဂးကိုခမီသင်မန်တအ် သာ်လုံရော ဟိုမ္ဗး

“ ကောန်တုတအ် ကိုဝံသိုဗတ်မန်ညါ၊ အာတ်မိက်မ္ဗး ခမီသင်ဂကူသေံ၊ ကရေင်၊ ကယျာ၊ ပအိုဝ်တအ် အာတ်မိက်ကျင်ယဝ်ဒ် ပြဒ္ဒညာထဲထံင်ကျင်ဇောံကို ြဟတ်အိုတ်ဏောံ ” ညးတံဟံမိက်ကိုအခေါင်တဲ ဂးတ်အိုတ်ရ။

ညးတအ်တုပညာမ္ဗဲကို ဒ်ဒ်ရဂကူသေံ၊ ကရေင်၊ ကယျာ၊ ပအိုဝ်တအ် နကိုပရေင်ပညာပရိယတ္တိ လိက်ပတ်ညးတအ်ဟံ့ချိုက်ပေင်ဂံ တီတီဒိုင်ဖိုတ် ခယျ ကေတ်ဗဂေတ်ကတောဝ်သင်မန်တအ်ဂံဏောံ) ခမီ ဂကူသေံ၊ ကရေင်တအ်ဂံ သိုလိက်ပတ်ပရိယတ် နဘာသာဇေဟ်ဟံ့သုဟ်ရ၊ ဒးသိုဗတ်ဗ္ဗာရ။)

ကာလဂ်ခမီသင်မန်တအ် ကလေင်ခေဝ်သိုဗတ်ဗ္ဗာရ “ ဗီဒးရးဂ် ဖန်ကို ညးတံမ္ဗး ဟံ့ဒ်ပြဒ္ဒညာရ၊ ဟိုဗ္ဗာံဗ္ဗာံတေံ နကိုပရေင်ပညာပရိယတ္တိ ခမီသင် ဂကူသေံ၊ ကရေင်တအ်လိက်ပတ်ညးတအ် နကိုပရေင်ပညာပရိယတ္တိ ခမီသင်ဂကူသေံ၊ ကရေင်တအ်လိက်ပတ်ညးတအ် ဟံ့ချိုက်ပေင်တဲ ညးတအ်အာတ်မိက် ဟံ့သေင်ရ ” ရ်သတ်ဂံ ခမီသင်မန်တံ အတိုင်ဗ္ဗာံစုတ်ဂ်ဂးတ်အိုတ်ရ။

ပြဒ္ဒညာတင်ပိတင်ဂံ တုပညာခမီသင်မန်တံရင်တုင်သောင်ဏာ တုဒ်အိုတ် မ္ဗဲမအံင်ဇးရ၊ သေံပြဒ္ဒညာ မုက်ဂုန်ပန်ဏံဂ် အာဗုဒ်ဇေိုင် ဒးဂိုင်ဒိုင်ရေင်။

၄။ လောန်စက်ကျင်သ္ဗာံတဲကျင်ဟံ့လအ်အေံဏီဂ် နူဂကောံသံဃမဟာ နာယကတအ် ပံက်ကွတ်ဗ္ဗောန်လကျိဂ္ဗုဒ်ဘာရ၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ဇာပ်ဒေသချင်ကွာန် မန် စရင်လကျိဂ္ဗုဒ်ဘာ အတိက်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အနာဂတ် ပဲကာလပိဝံညးတံကေတ် လဝ်စရင်ချိုက်ကံပေင်င်ရ။ သွက်ဒးဂိုင်ဂ် လက်ကြံမ္ဗဲအခိုင် ခမီသင်မန်တအ် ကရေ ထောံစးကိုပရိယတ္တိသာသနာမန်မ္ဗး ညးတအ်ဂံက်စုတ်လကျိညးတအ် သွက်ဂံ ဂ္ဗုဒ်ဘာလောံလောံရ။

ကာလဂ် သွက်ကောန်ဂကူမန်တအ် ဂတနူဏအ်ဂံပြိုင်လှာံဒ်အာ ဘဝဂကူ ပျူ ညံင်ခံက်ကိုလဝ်ဂံင်ဗ္ဗာန် လးဏာပွဲကျေပ်ဝ်ဏောံဂ် ကိုကျိဟ်ဂြိုဟ်အိုတ်ညါ။

သွားခရေတ်	၁၀၅၇	သက္ကရာဇ်မန်	၄၁၉
နက်-	၆၃၈	ပံင် +	၆၃၈

ဒိုသက္ကရာဇ်မန် = ၄၁၉ ဒိုသွားခရေတ် = ၁၀၅၇

သက္ကရာဇ်မန် ၄၁၉
ပံင် + ၁၁၈၂

ဒိုဗုဒ္ဓသာသနာ = ၁၆၀၁ (အတိုင်ကိုန်ဂစိုတ်ဒေတော်ရ်သာဝံ့ရောင်)

လျှော်စိုတင်သွာန် (၁)

သဘင်သွာန်လိက်ကဆံင်

အလုံဒေသရးမန် ၊ ၁၃၇၀ သွာံ ၊ ဂိတုပသတ် (၁၂)စွက်
ကိုအခိုင် (၁ : ၃၀) နာဒို
ဘာသာ = ဝင်လိက်ပတ်။

- ၁။ တင်သွာန်ဗွဲသွတ်တံဂှ် တင်အဓိကခဲ သိုထွေးကိုညိ။ (၂၀)စွတ်သီ
 - (က) ဝံ့မိင်ရမုာ်ကွးဘာတံမိုလိက်မန်ဂှ် ဝံ့ဒုင်စသိုင်သတ်လိုရော။
 - (ခ) ဂကောံပွိုင်ချိုင်မုဟ်ချိုင် ဒက်လတ်ဂှ်ယုုသတ်လိုရော။
 - (ဂ) သင်မန်တံသိုလိက်ပတ်ပရိယတ် အာတ်မိက်အလိုအသီအင်္ဂ
လိက်တံ ဝံ့လတ်အခေါင်ဗွဲမလံရဟာ။
 - (ဃ) မအက္ခရ်မန်ဂှ် တုပညာသုတေသနတံ ဂးလတ်သတ်လိုရော။
- ၂။ ဒွါနုတ်သုန္ဒရီ ရဲမုက်မတ်တု အကာဲအရာလိက်တွံတိုင်သီကလျာဏီ (၁၀)
တိုင်တံဂှ် ဗိုဒ်တောင်ဒိုင်ဂှ် သောင်ထွေးကိုကွးကွးဖူးဖူးညိ။
- ၃။ မအရေင်ဝေါဟာ “ စေတနာ ” ဝံ့ ဒးဗိုပွိုတ်ရမုာ်သော “ ဝေဒနာ ”
ဝံ့ဒးဗိုပွိုတ်ရမုာ်ထတ်ရောင် အတိုင်ဥပဒေသဗျုဉ် ချုသိုသောင်ကိုညိ။

- ၄။ ဝါကျထွေးလင်ဗွဲသွပ်တံဂံ ခွါသွေးမံင်ဂံ ရဲစုတ်မအရေင်ချံပြုညိ။ (၁၆)စုတ်သီ
 - (က) စိပ်လက်ထက်ပိုဒ်ဒင်ကွက်ကွေအာဗိုဗိုထံဂံ (-----) ကွေရ။
(မိပ်စိုတ်၊ ဆာန်ချူ။ ဂိဂြိုဟ်)
 - (ခ) ဂွါဝံမအကွရ်သီရမျာင်တဲ ချူကွေခွံ(-----)အိုတ်ရ။
(ပြကိုဟ်။ လိက်ပတ်။ လိက်ဝင်)
 - (ဂ) လိက်တံကျ်လျင်ဂံ မန်လေပ်လိက်မန်တံ (-----)ရ။
(ဟိုဒ်း။ ဗိုဒ်း။ ချူဒ်း)
 - (ဃ) ပွဲချင်သဗိုဗ်ဗြာဏရာဇ်မန်သိုင်(-----) ပကင်ရင်လင်ရ။
(ဓမ္မစေတီ။ မနုဟင်။ သမလ)

၅။ ပြဒုညာပလိုပရိယတ္တိသာသနာမန် နွဲပြကာဏီဂံ ဆဗိုတ်တီလ်ထွေးကိုညိ။
(၁၆)စုတ်သီ

၆။ ဝေါဟာထွေးလင်ဗွဲသွပ်တံဂံ ကွဲကိုပတ်ဗွာတဲ ဇန်ထွေးကိုဝါကျမွဲမဲ့ညိ။
ကိုက်ကိုပ်၊ ကိုပ်ကံ၊ သဲကွဲ၊ ဗွပ်ကံ

လောဝ်ဗိုတင်သွာန် (၂)
သဘင်သွာန်လိက်ကဆံင်
အလုံဒေသရေးမန် ၊ ၁၃၇၀ ၊ ဂိတုပသ် (၁၂)စွက်
ကိုအဆိင် (၁ : ၃၀) နာသီ
ဘာသာ = ဝင်လိက်ပတ်မန်။

- ၁။ တင်သွာန်ဗွဲသွပ်တံဂံ တင်အဓိကဓဲ သိုထွေးကိုညိ။ (၁၅)စုတ်
 - (က) ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ-ပါဠိဝံဟိုထွေးကို နကိုအရေင်ပလး ဘာသာ
မန်ညိ။
 - (ခ) အလိုအသီ ဖဆပလ တံခါန်ကွက်ကိုအွာထွေးလိက်မန် ဗွဲတောင်မူစိ
တုရော။
 - (ဂ) ပွဲခေတ်ထံသင်မန်တံ ကရ်ထောံစးကိုလိက်ပတ်မန်မူး မုဒ်မာန်
ရော။

- ၂။ မှာထေရ်ဗုဒ္ဓဃောသာ ချူချာဲစောဲနင်ပိဋကတ်၌ နကိုအက္ခရ်လိက်ပတ်လို ရော-သောင်ထွေးကိုချိုက်က်ပေင်င်ညိ။
- ၃။ ကဗျအဓိပ္ပါယ်သီမသုန်၌ ဝံပင်တိုက်မွဲး ချူထွေးကိုညိ။ (၁၅)စွတ်သီ
- ၄။ ဝါကျဗွဲသွပ်ဒွါသွေးဒွင်တံ၌ ထပ်ပပေင်စုတ်အရေဝ်ဒုာ်ပြညိ။ (၁၅)စွတ်သီ
 - (က) သင်မန်တံ တံမူလတေံ ဒုင်လဝ်ယျုဂိုဏ်(-----)ရောင်။
 - (ခ) ပွဲသွာံခရေတ်(၁၉၉၄)သွာံ၌ ကလိဝံအခေါင်သို(-----)ရ။
 - (ဂ) မအက္ခရ်ဗွာတံချူဒွင်လျဟ်၌ ကေတ်လဝ်(-----)ရောင်။
- ၅။ ဝေါဟာပိဋိဗွဲသွပ်တံ၌ ဗီဒဲးဗို၌ ချူသိုထွေးကိုညိ။ (၁၅)စွတ်သီ
သတ္တ။ လုဒ္ဒက။ ဝဏ္ဏ။ သင်္ဂဟံ။ ဒုက္ခ။
- ၆။ ဝါကျထွေးလဝ်ဗွဲသွပ်တံ၌ ချံးမွဲး(ချံပြ) ဟံ့သုာ်မွဲး (ဗေတ်)ချူစုတ်ပွဲဒွါကွေင် လဝ်တံ၌ညိ။ (၁၅)စွတ်သီ
 - (က) ဗညာဒလဗ္ဗိက်ပ္ပိတ်ထောံနဲစရင်ခိုန်ရ = (-----)
 - (ခ) ချင်ဒျောဒျာ၌ မန်တံကော်စချင်ဂလာရ = (-----)
 - (ဂ) ဂဥပရင်ဂကောံ၌ စွံပ္ပန်လဝ်ပွဲဘာချင်မုတ်ချင်ရ = (-----)
- ၇။ ဝေါဟာရမန်ထွေးလဝ်ဗွဲသွပ်တံ၌ ကွဲဘာသာဗွာဗွတ်(၅)မညိ။ (၁၀)စွတ်သီ
အဲကွဲ။ စကာ။ ပရေင်ပညာ။ ကိုန်ချင်။ လို။ လိုလွာ်။ ပြယုဂ်။ ဗျက်။

အဓိပ္ပါယ်ဝေါဟာရ လွေင်အက္ခရ်။

မန်	=	ဗွာ
အကဲအရာ	=	အခြင်းအရာ
အကဲအရာ	=	အခြေအနေ
အခိုင်ယန်	=	အချိန်ဇယား
ဒုာ်ဇေိုင်	=	ရေရှည်
ချင်အစောံ	=	ဝေါမြို့
ကိုပ်ကံ	=	ရာခိုင်နှုန်း
အဗီအဗာ	=	အနွံအတာ
တင်သျှတ်သွတ်	=	ဆုံးဖြတ်ချက်

အနိဋ္ဌာရီ	=	အလိုမရှိသောအာရုံ
တင်သတ္တိ	=	မှတ်ချက်
အသင်ဂုဏ်	=	အရည်အချင်း
ဒတုစို	=	အကျိုးစီးပွား
အဖြေဟ်	=	ယုတ်ညံ့
ဒမ္မိ	=	အမြီတမ်း
အယာံမာတ်	=	ခန့် မျှ
ဒက်ပ္ပန်=		တည်ဆောက်
အလိုအသီ	=	အစိုးရ
ဒင်စသိုင်	=	ခံစား
အဝို	=	အာဏာ
ဒုလ္လဘ	=	ရခဲခြင်း
အာယာတ	=	ရန်ညှိုးဖွဲ့ခြင်း
ဒိတ္တိ	=	ရက်စွဲ
အံင်ဇဲယ	=	အောင်ဇေယျ
ဒုဒံင်မတ်	=	အမြင်ကတ်
အာတ်မိက်	=	တောင်းဆို
ဒျောဒျာ	=	ယိုးဒယား
အာဲကွဲ	=	အမွေအနှစ်
ပရေင်ပညာ	=	ပညာရေး
ကလုတ်	=	တမန်
ပရေင်ဗူးစး	=	လွတ်လပ်ရေး
ကြုတ္တိ	=	တီကောင်
ပူဇဲယဇ်	=	ယဇ်ပူဇော်
ကိုန်ချင်	=	နိုင်ငံ
ပိုင်ဗြီ	=	အုပ်စိုး
ကွေတ်	=	အယူဝါဒ

ပိုညံ့ဘိုက်	=	စည်းစိမ်
ကျိုက်ပ်	=	ဦးဆောင်
ပှောင်	=	တွင်
ခါန်ကွက်	=	ခန့်ထား
ပြကိုဟ်	=	ကျမ်း(ကျမ်းစာ)
ဂဉျပ်ပညာ	=	ပညာအုပ်
ပြယျာ	=	ပရိယာယ်
စကာ	=	သုံးစွဲ
ပြဒုညာ	=	ပြဿနာ
စိစောန်	=	ဆန်းကြယ်
ပွိုင်တိဉ်	=	နယ်မြေ
စိစောတ်	=	ရှာဖွေ
ဖက်ဆော	=	တွဲဖက်
စုတိ	=	သေဆုံး
ဗော်သွး	=	အသင်း/အဖွဲ့
စံက်ဂးဏံ	=	သူတို့အဆို
ပိုတ်	=	စိန်
ညးအုပ်ကာ	=	အတွင်းရေးမှူး
ဗျက်	=	စွပ်စွဲ
မွဲကိုပ်ကွာ	=	ရှေးဦးစွာ
သပ္ပရိုဟ်	=	သူတော်ကောင်း
ဗွပ်ကွံ	=	ရာစု
သဲကွဲ	=	လစ်ဟင်း
မတွံဂး	=	ဟုဆိုအပ်သော
သိုင်ကျန်ယျေတ်	=	ကျန်သစ္စာမင်း
မသုန်လက်	=	ငါးသိန်း(လက္ခ)
တြန်ဂိတု	=	လစာငွေ
မသုန်ဉ်	=	ငါးသောင်း

လဆောင်	=	တစ်ခါတစ်ရံ
မဟာသေနာပတိ	=	စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
လုက်	=	ပတ်လုံး
မဇ္ဈဟ်	=	လျှစ်လျူရှု
လက်သန်	=	လက္ခဏာ
မွဲပိုဟ်ဝပ်	=	တပြေးညီ
လိက်ပတ္တံ	=	ကမ္မည်းစာ
မှာဇန်	=	လူထု
လိက်ဗွဟ်	=	ဖတ်စာ
မှောင်ဖဲ	=	ကြည်နူး
လိက်သွဟ်	=	အဖြေလွှာ
ရင်တိုင်	=	ဆောင်ရွက်
လှောင်	=	အစဉ်
ရာင်ဆဲ	=	ကင်းတယ်သည်
လှောင်လှေတ်	=	ပင်ပန်း
ရန်တုံ	=	ရည်ရွယ်
လှောင်အွာ	=	ဆရာလောင်း
ရုပ်ရဲ	=	ရုပ်လုံး
လှောင်ဗို	=	နမူနာ
ဝင်	=	သမိုင်း
လ္တီလ္တီ	=	နှလုံးမသာယာ
ဝတ်ဒိုဟ်	=	ထက်ဝန်းကျင်
လှေဟ်	=	အသွင်
သာယျေန်	=	သာယာ
လှို	=	အချို့

ဗိုလ်ဟတ်လိက်ပတ်မန်ချီက်ကျင်+အခိုင်လိက်ပတ်မန်ချီဒရင်ကျင်။

ခန်လုတ် (က)

- ၁။ တင်သွာန်ဗွဲသွပ်ဝွံ တင်အဓိကဗျေံ ချူသ်ကိုညိ။
 - (က) ဗညာဒလ-ဗျိုက်ပွိုတ်နာဲစရင်ခိုန် ပွဲသွာ်လီုရော။
 - (ခ) ဂကူမန်တံ ဒးမံင်သွပ်တဲအလိုအသီါရဲဂ် လံအာမူစိသွာ်ရော။
 - (ဂ) ပွဲသက္ကရာဇ်မန် (၁၃၀၉)သွာ်ဂ် ကလေင်ဒက်ဂကောံရာမညတိုက် ညးလီုဒ်ဥက္ကဋ္ဌရော။
 - (ဃ) အလိုအသီ ဖဆပလ-တံခါန်ကွက်ကိုအွာထွးလိက်မန်ဗွဲတောင် မူစိ တုရော။
 - (င) ဝွံမိုင်ရမျာင်ကွးဘာတံဗွဲလိက်မန်ဂ် ဝွံဒင်စသိုင်သ်လီုရော။

ခန်လုတ် (ခ)

- (က) သိုင်အင်္ဂလိက်တံ စပ်ကိုပရေင်ပညာတု ပြုယျာဲဗျေံတံပွိုတ်လပ်အမိင် သ်လီုရော။
- (ခ) ဂကောံရာမည အာတ်မိက်လပ်အွာထွးလိက်မန် ပွဲသွာ်ခရေတ် (၁၉၅၃) သွာ်ဂ်ဟေင် ဆဓိတ်တီဂ် ချူသ်ကိုညိ။
- (ဂ) ကရိုက်ပွိုက်စိတ် ပွိုင်တိဗျာ်ညးကိုညးဗ္ဗောန်ဒိုင် လိက်မန်ဥတုကညင် လိက်ဗွဟ်မူလီုရော။

ပွိုင်ချင်ပွမပံက်ဘာဥတုကညင်။

- ၁။ တင်သွာန်သွပ်တေံဂ် တင်အဓိကဗျေံဂ် သ်ထွးကိုညိ။
 - (က) ပွဲပွိုင်ချင်မုဟ်ချင်ဂ် ပွဲနူသွာ်လီု ပံက်ပွန်လပ်ဂကောံရော။
 - (ခ) ဂကောံပွိုင်ချင်မုဟ်ချင်ဒက်လပ်ဂ် ယုသ်လီုရော။
 - (ဂ) ပွဲပွိုင်ချင်မုဟ်ချင်ဂ် ပါလပ်ပွိုင်တိုက်နွံမူစိပွိုင်တိုက်ရော။
 - (ဃ) ပွဲပွိုင်ချင်ဇြပ်ဗု လက်ကြံဏ်ကလေင်ဗ္ဗောန်လိက်မန်ဥတုကညင် ပွဲသွာ်လီုရော။

(၄) ပူဂိုဏ်အာန်ဂကူတံ ဒက်လဝ်ဂဏောံတိုင်ဒီတဲ ခုတ်ပွန်လဝ်ယျုသတ်လီု
ရော။

ခန်လုတ် (ခ)

(က) ပွဲ (၁၃၆၁)သွာံဂ် ကောံချပ်ရင်သွံတဲ ဖျေလဝ်ဗိုပြင်ပေါသွာန်လိက်ဂ်
ချူထွေးကိုညိ။

(ခ) ပွဲ (၁၃၆၄)သွာံဂ် ကောံခေပိုင်သွာံဂ် ပူဂိုတိုန်စိုပ်မူစိ သျှတ်သွာတ်
လဝ်သတ်လီုရော။

(ဂ) ဒွက်ကဗျအရေင်ကိုလိက်ဂ် ချူထွေးကိုတဲ သောင်ထွေးကိုအဓိပ္ပါယ်ညေ
ညိ။

ဘာဗ္ဗောန်ပရေင်ပညာကောန်ဂကူမန်။

ဝါကျထွေးလက်ဗွဲသွပ်ဝံ ဒွဲသွေးမံင်ဂ် ဗပေင်စုတ်ဝေါဟာညိ။

(က) အာစာဘာတံဂ်လေဝ်(-----)ရင်တျင်တ်ရ။

(ခ) ကောန်ကွေးဘာမန်တံ ပွပ်ပူးကိုကွေးဘာ(-----)တံမာန်ခိုင်ရောင်။

(ဂ) တိုင်ပိုင်ပိုင်ရန်တံလဝ်ဂ် အာစိုပ်ဝံဒိုင်စသိုင်(-----)မာန်ရ။

(ဃ) ပြဒုညာလုပ်ကျင်မွဲး ကမ္ဘောန်ဇကုမကျောန်ဂ်(-----)အာရ။

ကဏ္ဍပရိယတ္တိမန်။

တင်သွာန်ဗွဲသွပ်ဝံ တင်အဓိကဗျဲဂ် သိုထွေးကိုညိ။

(က) ကောန်ဂကူမန်တံပတေံလျိုင်ကေတ် ကေတ်ဝါဒလီုရော။

(ခ) လိက်ပတ်ပရိယတ်မန်ပိုဂ် မွဲးချိုန်လျအောန်တံကိုတေံ မူစိသွာံပြင်
ရော။

(ဂ) သင်မန်တံသိုလိက်ပတ်ပရိယတ် အာတ်မိက်အလိုအသီအင်္ဂလိက်
တံဝံလဝ်အခေါင်တွာဂလံရဟာ။

(ဃ) လက်ထက်သိုင်အနပ်ရထာရဲချင်ဗကံတံ ရှေ့သေ့ခိုင်ခမီဗိုလီုရော။

(၄) ဂဏောံသင်မန်တံ ဒက်လဝ်ဂဏောံဂ် ဒင်ယျုသတ်လီုရော။

ခန်လှတ် (၁)

- ၁။ သွိုင်အနပ်ရထာ ဟိုတ်နူဟုံပိဋကတ်တဲ ဗိုဏ်ဟန်ဗျိုက်ချင်သဗိုက် လထွေးကို သောင်င်ညီ။
- ၂။ မုဒ်သင်္ဘာလို့ ညးတံဒုဒ်မတ်လ္လှူဂကူပိုရော။

ခန်လှတ်ပပေင်စုတ်ဒါညး။

- ဝါကျထွေးလပ်မွဲသွပ်တံဝံ ဒါသွေးဒိုင်ဂ် ချူပပေင်စုတ်ဝေါဟာရညီ။
- ၁။ သင်မန်တံ တံမူလတေဒင်လပ်ယျုဂိုဏ် (-----) ရောင်။
 - ၂။ ပွဲဂကောံပရေင်ပညာညးတံဂ် ဂကောံပိနွံ (-----) ရ။
 - ၃။ လွီဆန်ခန်လပ်နနဲသင်္ဘာဝံ ညးတံကိုဒ်ထေံ (-----) လွထေင်ညီ။

လိက်ပတ်မန်ကောံကျ်ဇော်အွာအစွောံ+ပြဒုညာလိက်ပတ်မန်။

- တင်သွာန်သွပ်ဝံ တင်အဓိကခဲ သ်ထွေးကိုညီ။
- (က) ပွဲကိုခေတ်ဏံ သင်မန်တံကရ်ထေံစးကိုလိက်ပတ်မန်မွဲး မုဒ်မာန်ရော။
 - (ခ) လကျ်မန်လို့လို့တံ သွလပ်ဝေင်မဇ္ဈဟ်ပွဲပရေင်လို့ရော။
 - (ဂ) ကျ်ဇော်အွာလို့ ဒးဒင်ကုတ်ပပိုတ်ကောန်တဲမွဲတျိုင်ရော။
 - (ဃ) ကောန်မန်အိုသို-ဟုံဗျောန်ဟုံချူလိက်ပတ်မန်မွဲး ကာလဂ်မုဒ်အာရော။

ခန်လှတ် (၁)

- ၁။ ပွဲနုသက္ကရာဇ်သွာံလိုတဲ လိက်ပတ်မန် ဒးဘဲဟန်စိုပ်အာဘဝချးပတေင် ရော။
- ၂။ လိက်ပတ်မန်ပိုကွေံဗွန်သုဉ်ဂြံအာဟုံလောဲသွာ ခမီသင်မန် ဂွိုင်ကိုဂကူတံ ဗိုမင်မွဲကျင်အဆက်အဆက်ဂ် သောင်ထွေးကိုညီ။

မအက္ခရ်မန်တမ်မူလ။

တင်သွာန်ဗွဲသွပ်ဝံ တင်အဓိကဗျေ သ်ထွေးကိုညိ။

- (က) ညးလှိုတံ စပ်ကိုမအက္ခရ်မန်တဲ ဒင်လပ်တဲကွတ်ဝါဒတြေံသ်လှိုရော။
- (ခ) လိက်ပတ်နွံမှ စပ်ကိုပရေင်လှို ရင်တျင်မာန်ရော။
- (ဂ) ညးမဒ်ဥက္ကဋ္ဌဂဏောံပွိုင်တိုက်ကွာဝက်ဂ် ကျင်ဇော်လှို, ဘာလှိုဂ်ချူထွေးကိုညိ။

ခန်လုတ် (၁)

- ၁။ ဒွက်ကဗျစပ်ကိုအရေင်ကိုလိက်ဂ် ချူထွေးကိုတဲ အဓိပ္ပါယ်ဗျေလေပ် သောင်ကလးနင်ညိ။
- ၂။ အွာလိက်(ဥူနာဂိန်)စပ်ကိုလိက်ဗွာတဲ မုညးဟိုဂးလပ်သ်လှိုရော ချူထွေးကိုစီစီကွးကွးညိ။

မအက္ခရ်မန် ကောံ မှာထေရ်ဗုဒ္ဓဃောသာ။

တင်သွာန်ဗွဲသွပ်ဝံ တင်အဓိကဗျေ သ်ထွေးကိုညိ။

- (က) မအက္ခရ်လိက်ပတ်သေံ၊ မအက္ခရ်လိက်ပတ်ဗွာတံဂ် နိဿဲကိုအက္ခရ်လှိုတဲ ခွဲဗဒ်လပ်ရော။
- (ခ) ချင်သဂ္ဂိုဂ် ကွာတေံဒ်ချင်မန် ယုသ်လှိုရော။
- (ဂ) မှာထေရ်ဗုဒ္ဓဃောသာဂ် ပွဲသက္ကရာဇ်လှိုတိတ်နူချင်ဗာသီတဲ စိုပ်အာချင်လှို ကွာရော။
- (ဃ) မအက္ခရ်မန်ဂ် တုပညာသုတေသနတံ ဂးလပ်သ်လှိုရော။

ခန်လုတ် (၁)

- ၁။ တုပညာချင်သွာင်ဂ် မအက္ခရ်လိက်ပတ်မန်ဂ် အခိုင်လှို၊ ဝံနင်ဗိုလှိုမိက်ဝံ တီတဲသွာန်တရ၊ ကာလဂ် ဗိုလှိုညးသ်ထွေးကိုရော။
- ၂။ မှာထေရ်ဗုဒ္ဓဃောသာ ချူချာစောံနင်ပိဋကတ်ဂ် နကိုမအက္ခရ်လိက်ပတ်လှိုရောသောင်ထွေးကိုပေင်ညိ။

ခန့်လှတ်ရဲ့စုတ်ပပင်ဝါကျ။

ဝါကျမွဲသွပ်ဝံ ခိုသွးဒိုင်ဂ် ရဲ့စုတ်မအရေဝ်ဍုင်ပြိုဍုင်။

- (က) မှာထေရ်ပုဒ္ဒယောသာဂ် ဒှ်ကောန်ဂကူ(-----)ရ။ (ဗ္ဗာ။ မန်။ သေံ)
- (ခ) မှာထေရ်ပုဒ္ဒယောသာဂ် ဒှ်ကောန်ဍုင်(-----)ရ။ (ဗကံ။ အိန္ဒိယ။ သဗို)
- (ဂ) မှာထေရ်ပုဒ္ဒယောသာဂ် ညးကွၢ်ဍုင်ဍုင်ဍုင်(-----)ရ။ (ဗကံ။ မန်။ သေံ)

ခန့်လှတ်ပပင်စုတ်ဝေါဟာ။

ဝါကျမွဲသွပ်ဝံ ခိုသွးဒိုင်တံဂ် ပပင်စုတ်အရေဝ်ဝေါဟာဍုင်။

- (က) မှာထေရ်ပုဒ္ဒယောသာဂ် ပဒတ်ပွဲ(-----)ဗုတ်(၃)သွံရ။
- (ခ) နကိုမအက္ခရ်လိက်မန်ဟေင်(-----)လင်ရေင်ဝံတီကေတ်ရ။
- (ဂ) သွိုရ်ဗျဉ်မန်တံဂ် ဗိုန်ဗတ်၊ ဒိုင်ကျိက်(-----)ဟံဒှ်ဏီရ။
- (ဃ) မအက္ခရ်လိက်မန်ဂ် ဒှ်အက္ခရ်လိက်ပတ်(-----)ရောင်။

မအက္ခရ်မန် ကော် မအက္ခရ်ပု။

တင်သွာန်မွဲသွပ်ဝံ တင်အဓိကဍုင် သှ်ကိုဍုင်။

- (က) မအက္ခရ်ပုလ္လံဝကောံကဒီပဝါသ်ဝံ ဇ္ဇောင်စှော်ကျဉ်နူမအက္ခရ်လီုရော။
- (ခ) ပတံနူဗွပ်ကံ(၁၃)သွံ ဗိုပ်ဗွပ်ကံ(၁၆)သွံဂ် ညးကော်ခစခေတ်မူရော။
- (ဂ) ပုဂံတုပညာဗိုလိက်တံလေပ်စီကွးဂ် ယုညးတီမူးဟိုထွးကိုဍုင်။
- (ဃ) တုပညာအက္ခရ်ဗေဒဂ် ဒှ်ကောန်ဍုင်လီုရော။
- (င) မိစဗုဂ် ဝံဒှ်ဇွဲကရာဇ်ဗြဲမန် ပိုင်ဗြဲဍုင်လီုရော။

ခန့်လှတ် (ခ)

- ၁။ မအက္ခရ်လိက်ပတ်မန်ဂ် အာစာသုတေသနတံ ဟိုဂးသတ္တိလပ်သ်လီုရော။
- ၂။ မအက္ခရ်လိက်မန် မွဲခေတ်ကိုမွဲခေတ် ချီဒရာင်ပြိုင်လှာဲဒိုင်တု လိက်တံမန် ခေတ်ဗကံကိုခေတ်ဟံသာဝတီ တေင်ဒိုင်သ်လီုရော။

- ၃။ ဒွါနုတိသုန္ဒရီရဲမုက်မတ်တဲ အကဲအရာလိက်တံ သီကလျာဏီ(၁၀)တိုင် တံဂံ ဗိုဒ်တောင်ဂံသောင်ထွေးကိုညိ။
- ၄။ ကဗျအမိပ္ပါယ်သီမသုန်ဂံ မူးဝံပိုင်တိုက်မူး ချူထွေးကိုညိ။

ကဏ္ဍအကွမ်မန် + ကဏ္ဍဂစိုတ်ဂံ။

တင်သွာန်ဗွဲသွပ်ဝံ တင်အမိကဗျဲ သ်ထွေးကိုညိ။

ခန်လုတ် (က)

- (က) ဂကောံဗျာန်တတိယတိတ်ဒ်ခါရမျာင်တံဂံ ချူထွေးကိုညိ။
- (ခ) ပွဲမွဲခေတ်ကိုအခိုင်တေဝေါဟာ “ ကာလ ” ဂံမုန်ညးတံချူ “ ကာလ ” ဂံရော။
- (ဂ) မအကွမ်လိက်ဗွာတံချူဒိုင်လျာဟ် ကေတ်လင်မအကွမ်လီရော။
- (ဃ) ဝေါဟာပါဠိဗွဲသွပ်ဝံ ဗိုဒ်ဗို ချူသ်ထွေးကိုညိ။
စက္ကဝါ။ ကဒါ။ အဝိဇ္ဇာ။ ကလျာဏ။ ဘုမ္မိ။
- (င) မအကွမ်ဂစိုတ်တုင်ရမျာင်ဟံတုင် ဝေါဟာသွပ်ဝံဇန်ကိုဝါကျမွဲမွဲညိ။
ကတေပ်။ တေပ်သွံဖျာ။

ခန်လုတ် (ခ)

- ၁။ ဝေါဟာ “ စေတနာ ” ဝံဒ်ဗိုပိတ်ရမျာင်သာ၊ “ ဝေဒနာ ” ဝံဒ်ဗိုပိတ် ရမျာင်ထတ်ရောင် အတိုင်ဥပဒေသဗျာန် သောင်ထွေးကိုညိ။
- ၂။ ဗွာတံဂံ ဟံကေတ်မအကွမ်ပုတဲ မုန်ကေတ်လင်မအကွမ်မန်ရော။
- ၃။ ကဗျ “ ယွံမန်တံ လွသာသွံညိ ” ဂံချူထွေးကိုကဗျသက်က်ညိ။

ပရေင်စပ်ကိုပရိယတ္တိသာသနာ။

တင်သွာန်ဗွဲသွပ်ဝံ တင်အမိကဗျဲ သ်ထွေးကိုညိ။

- (က) လိက်ပတ်မန်ပိုက် သရောပ်ကွဲမူး နွံမုစိကဏ္ဍရော။
- (ခ) လိက်ပါဠိဂံ နကိုမအကွမ်လီ ချူမာန်ရော။
- (ဂ) ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ-ပါဠိဝံ ဟိုထွေးကိုနကိုအရေပ်ပလးဘာသာမန်ညိ။

- (ဃ) သွိုင်အနဝ်ရထာ ဇက်ပှာန်ဗျိုက်ချင်သဗီ ပွဲသွာံလီရော။
- (င) ပရိယတ္တိသာသနာဗျာဂ်လဟ်ဒိုင်လျဟ်ဂ် ဂုဏ်ညးဂ်ရော။

ခန်လုတ် (၁)

- ၁။ စပ်ကိုလိက်ကွပ်လကျာ်ညံင်ယျာန်လောန်ကျင်မွဲခေတ်တေံဂ် ဗိုလိုက်ျီဒ်ကျင် ပြဒ္ဒညာရောဂ် သောင်ကလးကိုညိ။
- ၂။ ပြဒ္ဒညာပလိုပရိယတ္တိသာသနာမန် နွံမွဲပြကာဏီဂ် ဆဗိုတ်တီလ်ထွးကိုညိ။

လိက်ပတ်မန်ဂ် ဒ်လိက်ပတ်ကဆံင်သျှင်။

- တင်သွာန်မွဲသွင်ဝံ တင်အဓိကဗျေ ချူသ်ထွးကိုညိ။
- (က) ကာလပျိုန်ထပိုသာမဏီမွဲ ဒးပျော်နကိုပါဠိလိုရော။
- (ခ) မန်လှိုတ် မိင်ဒး၊ ညာတ်ဒး၊ ညးဗျောန်လိက်မန်မွဲ ဇော်လက်သတ်လိုရော။
- (ဂ) မအက္ခရ်-မွဲအက္ခရ်ဂ် ဗိုလိုကျာ်တွံလဝ်ရော။
- (ဃ) ခမီသင်မတ္တကိုဂကူကရေင်တံ၊ သေံတံမုဒ်ညးတံ ဒးကတ်ပရိယတ် ဗတ်ဗျာ ရော။
- (င) ပွဲသွာံခရေတ်(၁၉၉၈)ဂ် သင်မန်တံဝံအခေါင်သ်လိက်တန်လိုရော။

ခန်လုတ် (၁)

- ၁။ လိက်ပတ်မန်ပို ပွဲခေတ်ဏံ မူဟိုတ်ဟံ့တောတက်ရော ဆဗိုတ်တီဂ် သ်ထွး ကိုညိ။
- ၂။ ပွဲသွာံခရေတ်(၁၉၈၅)သွာံတေံ စပ်ကိုပေါသွာန်လိက်ပရိယတ်တဲ သံဃမဟာ နာယကတံ သျှတ်သွာတ်လဝ် ဗိုလိုရော။
- ၃။ ခမီသင်မန်တံဒိအ်ဇူ - ဟံ့သ်လိက်ပရိယတ်အလိုအသီတဲ မူညးတံဆက် ရင်တျင်အာရော။
- ၄။ နျူကောံပရေင်ပညာပရိယတ္တိတအ်ဂ်ကို ကောန်တုတအ်အာတ်မိက်သ်လိက် ဗတ်မန်မွဲ ခမီသင်ကရေင်တံ၊ သေံတံ အာတ်မိက်ကျင်ယဝ်ဒ် ပြဒ္ဒညာ

ထဲထံင်ကျင်ဏောင်ဂးတဲ သင်မန်တံကလောင်သျံဏာ ဗိုလီရော။

ခန်လုတ်ပပင်စုတ်ဒါသူး။

ဝါကျဗွဲသွပ် ဒါသူးဒိုင်တံဂ် ထပ်ပပင်စုတ် မအရေဝ်ချံပြဂ်ညိ။

- (က) ပွဲလိက်ဂကူမန်တံဂ် အကွရ် “ ဇ ” ကောံ “ ဇျ ” ဝွံ(-----) ဟံ့တုပ်ရ။
- (ခ) ပွဲပရေင်သာသနာကျိဝွံ(-----)တံ ဒှိဂကူပရဲရောင်။
- (ဂ) ဂလာန်ခပ်ကျိဂ် နွံပွဲ(-----)နာနာသံရ။
- (ဃ) လိက်ပတ်မန်အိုတ်တော်(-----)လောဲကျိဝ်ဏောင်။
- (င) ပွဲသွံခရေတ်(၁၉၉၄)သွံဂ် ကလိဝွံအခေါင်သျံ(-----)ရ။

စပ်ကိုပါဠိ အကွရ်မန်နွံချိုက်က်ပင်င်။

တင်သွန်ဗွဲသွပ်ဝွံ တင်အဓိကဗျဲ သျံထွေးကိုညိ။

- (က) ဗုဒ္ဓံ၊ သရဏံဂ် ဒှိပိုဒ်မုရောဂ် သျံထွေးကိုညိ။
- (ခ) ဗုခေါတ်ဂ် ဝွံကိုညာဏ်မုရော။
- (ဂ) သရဏံဂ် ဝွံကိုခပ်လီရော။
- (ဃ) ပွဲကိုပိုဒ် ဂစ္ဆာမိဂ် ပါပိတ်ကိုဓာတ်ကောံပစ္စယ်ညိ။
- (င) ဗိုတုပညာမန်တမ္မာတမ္မာတံ ပိတ်ကျင်ဖြဟတ်လ္လှူလိက်ပတ်မန်ဂ် ဟိုထွေး ကိုညိ။

